

Päivi Latvalehto, Riikka Simonen

MAHDOLLISUUKSIEN MAATILA

Multimediaoppimateriaali toiminnan ja ympäristön analyysistä ja adaptaatiosta

MAHDOLLISUUKSIEN MAATILA

Multimediaoppimateriaali toiminnan ja ympäristön analyysistä ja adaptaatiosta

Päivi Latvalehto, Riikka Simonen
Opinnäytetyö
Kevät 2014
Toimintaterapian koulutusohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Toimintaterapian koulutusohjelma, toimintaterapeutti

Tekijät: Päivi Latvalehto, Riikka Simonen

Opinnäytetyön nimi: Mahdollisuuksien maatila – multimediaoppimateriaali toiminnan ja ympäristön analyysistä ja adaptaatiosta

Työn ohjaajat: Maarit Virtanen, Eliisa Niilekselä

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2014

Sivumäärä: 59 sivua + 21 liitettä

Maatilan kuntouttava käyttö on yksi Green Care –menetelmistä ja kansainvälisesti voimakkaasti kasvava ilmiö. Myös suomalaisessa yhteiskunnassa kysyntä lisääntyy. Siinä, missä muista Green Care –menetelmistä on tehty paljon tutkimuksia, maatilan kuntouttavan käytön osalta vahvaa, kvantitatiivista näyttöä ei vielä juurikaan ole saatavilla. Usein menetelmät kulkevat kuitenkin käsi kädessä, ja esimerkiksi puutarhaterapiasta tai eläinavusteisesta terapiasta tuttuja elementtejä käytetään juuri maatilaympäristössä. Kuntoutujan toimintaympäristö on toimintaterapeuteille suuri kiinnostuksen kohde, johon tulee kiinnittää huomiota ja josta opitaan koulutusohjelmamme opintojaksoilla opintojen alkuvaiheesta lähtien. Maatilaympäristön tuomia positiivisia vaikutuksia ja hyötyjä kuntoutujille on selvitetty myös toimintaterapeuttien toteuttamissa tutkimuksissa.

Tämän projektimuotoisen opinnäytetyön toimeksiantaja oli Oulun ammattikorkeakoulu. Projektin tulostavoitteena oli multimediaoppimateriaali maatilaympäristön ja maatilan toimintojen analyysistä ja adaptaatiosta toimintaterapian opettajille ja toimintaterapeuttiopiskelijoille. Tuote on dvd:lle tallennettu video. Videolla esitellään maatilan kuntouttavaa käyttöä ja siihen liittyviä tutkimustuloksia Kanadan toiminnallisen suoriutumisen ja sitoutumisen mallin näkökulmasta. Lisäksi videolla on toiminnan ja ympäristön analyysiin ja adaptaatioon, eli toimintaterapian ydinprosesseihin liittyviä tehtäviä. Taustalla vaikuttava oppimisteoria on sosiaalinen konstruktionismi. Laatuksiteereitä olivat opiskelijälähtöisyys, havainnollisuus ja luovuus.

Opiskelijoiden antaman palautteen pohjalta muokattiin videon käsikirjoitusta. Palautetta pyydettiin myös valmiista videosta. Opiskelijat kiinnostuvat maatilaympäristön ja maatilan toimintojen hyödyntämisestä toimintaterapiassa, mikä oli yksi lyhyen aikavälin toiminnallisista tavoitteistamme. Tavoittelimme myös hyödynnettävyyttä. Toimintaterapian opettajien mielestä video on monipuolisesti sovellettavissa moneen eri yhteyteen toimintaterapian opintojaksoilla, ja he aikovat ottaa sen käyttöön. Opiskelijoiden palautteesta tuli sama vaikutelma, vaikka he olivatkin osittain kriittisiä. Opiskelijat eivät harjoitelleet videon avulla toiminnan analyysiä ja sovellusta, joten tämä tavoite jäi saavuttamatta. Pitkän aikavälin tavoitteiden toteutumista ei voitu arvioida projektin aikana.

Oppimistavoitteemme toteutuivat muun muassa projektityöskentelytaitojemme kehittyneinä ja projektin valmistuttua. Mielestämme maatilaa voidaan hyödyntää monipuolisena toimintaterapian ympäristönä. Se motivoi erilaisia kuntoutujia pienistä lapsista ikäihmisiin asti. Mielenkiintoista olisi tietää, millaisia kokemuksia asiakkailta on maatilaympäristössä tapahtuvasta toimintaterapiasta.

Asiasanat: ympäristö, maatila, analyysi, adaptaatio, oppimateriaali, video

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme of Occupational Therapy, Occupational Therapist

Authors: Päivi Latvalehto, Riikka Simonen
Title of thesis: Multi-functional Farm – Multimedia Learning Material for Occupational Therapy Students and Teachers
Supervisors: Maarit Virtanen, Eliisa Niilekselä
Term and year when the thesis was submitted: Spring 2014
Number of pages: 59 + 21 appendices

Care farming is an internationally growing phenomenon and one of the Green Care –methods. There are about one thousand farms in the Netherlands and a couple of hundred farms in Norway and in Italy operating according to the principles of Green Care. The demand for such activity is growing in the Finnish society as well. While other Green Care –methods are widely researched, there remains a shortage of robust, quantitative research to support care farming. Often the methods go hand in hand though; horticulture and animal-assisted therapy, for example, are often exercised on farms.

This project was commissioned by Oulu University of Applied Sciences and its purpose was to create a multimedia learning material, a dvd-video, for occupational therapy students and teachers. One important aspect that has to be taken into consideration during the occupational therapy process is the environment in which the client operates. Occupational therapy students are educated about the importance of the environment right from the start of our studies. The video will hopefully be used when learning environmental and occupational analysis and adaptation, which are core processes of occupational therapy.

Moving picture and sound affect viewers' emotions and reasoning, so when the goal is to teach or inform it may be a good idea to create a video. Care farming and its evidence are presented in the video from the point of view of the Canadian Model of Occupational Performance and Engagement. While watching the video students are also encouraged to do tasks concerning occupational and environmental analysis and adaptation. The learning theory behind the video is social constructionism and the quality standards were student-centeredness, creativity and demonstrativeness.

Five occupational therapy students gave feedback concerning the script of the video. Adjustments were made based on the feedback. Feedback was also requested after using the completed video as a learning tool. Students became interested in care farming and teachers said the video can be utilized while teaching different tools for occupational therapy practice. Thus, we reached some of our short-term goals. Our learning goals were reached as we learned how to work as project managers and the project was completed. It remains to be seen whether or not we will reach our long-term goals. Farms can be used creatively as occupational therapy settings and they motivate clients of all ages. It would be useful and interesting to study how clients have experienced occupational therapy that takes place on a farm.

Keywords: environment, farm, analysis, adaptation, learning material, video

SISÄLLYS

1	PROJEKTIN TAUSTA	6
1.1	Projektin lähtökohdat	6
1.2	Projektin tavoitteet	9
2	PROJEKTIN SUUNNITTELU	11
2.1	Projektiorganisaatio	11
2.2	Projektin päätehtävät	13
3	KUNTOUTUJAN TOIMINNALLINEN SUORIUTUMINEN MAATILALLA	16
3.1	Kanadan toiminnallisen suoriutumisen ja sitoutumisen mallin keskeiset käsitteet	16
3.2	Toiminnan mahdollistaminen analyysin ja adaptaation kautta	19
3.3	Maatila ympäristönä	19
3.3.1	Maatilan fyysinen ympäristö	20
3.3.2	Maatilan sosiaalinen ympäristö	21
3.3.3	Maatila kulttuurisena ja institutionaalisena ympäristönä	23
3.4	Maatilan toiminnot	24
3.5	Kuntoutuja maatilalla	26
3.5.1	Kuntoutujan affektiiviset valmiudet	27
3.5.2	Kuntoutujan kognitiiviset valmiudet	28
3.5.3	Kuntoutujan fyysiset valmiudet	29
3.5.4	Henkisyden kokemuksia maatilaympäristössä	29
4	VIDEON SUUNNITTELU JA TOTEUTUS	31
4.1	Videon laatukriteerit	31
4.2	Videon kehitysprosessi	35
5	PROJEKTIN ARVIOINTI	39
5.1	Aiheeseen perehtymisen arviointi	39
5.2	Projektin suunnittelun arviointi	40
5.3	Videon sisällön suunnittelun arviointi	41
5.4	Videon valmistamisen arviointi	42
5.5	Projektin päättämisen arviointi	44
5.6	Tavoitteiden saavuttamisen arviointi	44
5.7	Videon laatukriteerien arviointi	47
6	POHDINTA	52
	LÄHTEET	56
	LIITTEET	60

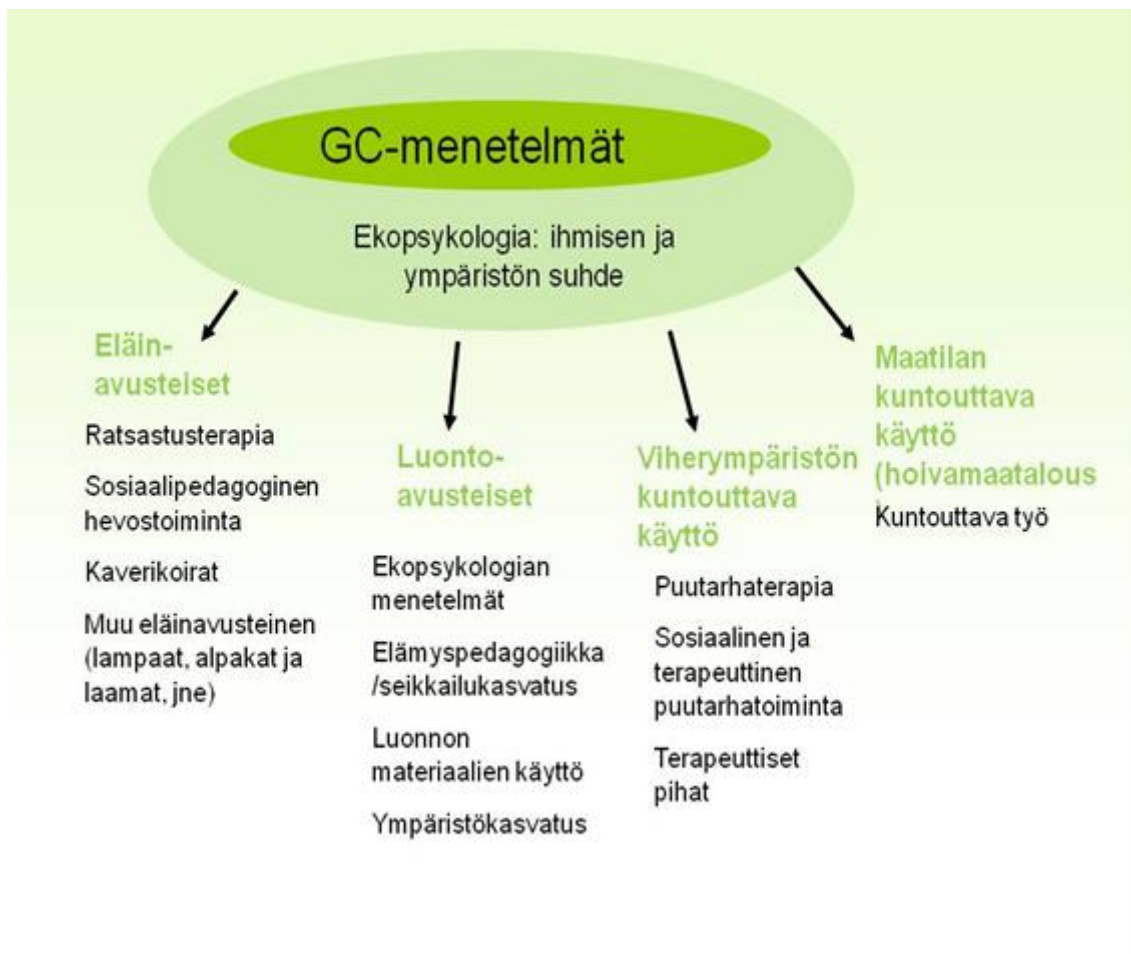
1 PROJEKTIN TAUSTA

1.1 Projektin lähtökohdat

Maatilan kuntouttavassa käytössä hyödynnetään maatilan perinteisiä resursseja uudella tavalla; elintarvikkeiden sijaan tavoitteena on virkistys-, kuntoutus- ja kasvatuspalveluiden tuottaminen erilaisille asiakasryhmille. Suomessa hoito- ja hoivapalvelua tarjoavat yritykset ovat usein maaseudulla, maatiloilla ja niiden läheisyydessä sijaitsevia perhekoteja, sekä vanhusten ja mielenterveyskuntoutujien hoivakoteja. (Heikkilä, Kirveennummi, Kivinen, Lilja, Rantomäki-Lahtinen & Yli-Viikari 2008, hakupäivä 29.11.2012.) Maatilojen käyttäminen kuntoutusympäristönä on laajentunut monissa maissa. Tärkeintä siinä on osallistuminen maatilan yhteisiin töihin ja toimintoihin. Maatilan arkipäiväiset, perinteiset toiminnat voivat olla tehokkaita kuntoutusmenetelmiä. Maatilalla kuntoutuja saa kokemuksen oman työpanoksensa merkityksellisyydestä ja tarpeellisuudesta. Kuntoutuja pääsee myös vuorovaikutukseen ihmisten, eläinten ja luonnon kanssa. (Green Care Finland 2012a, hakupäivä 4.12.2012.)

Opinnäytetyötä ideoidessamme meillä oli paljon potentiaalisia aiheita, ja vaihdoinmekin aihetta muutaman kerran. Lopullisen aiheen keksimme miettimällä, millaista yritystoimintaa haluaisimme johtaa, jos kaikki olisi mahdollista. Totesimme, että meitä molempia motivoiva aihe liittyisi luonnon ja maatilojen terapeuttiseen käyttöön. Selvitimme, missä määrin maatiloja hyödynnetään terapiassa, jolloin tutustuimme Green Care –ajatteluun ja yhteen sen menetelmistä, maatilan kuntouttavaan käyttöön. Iloksemme totesimme, että maatilan kuntouttava käyttö on ajankohtainen ja kansainvälisesti kasvava ilmiö, jonka hyötyjä on viime aikoina alettu tutkia. Innostuimme aiheesta suuresti, ja teimme siitä valmistavan seminaarityömmä. Olimme aikoneet tehdä aiheesta tutkimuksen, mutta tarvetta selvitellessämme ilmenikin, että oma koulutusohjelmamme kaipasi uudenlaista oppimateriaalia, jota voitaisiin hyvin käsitellä aiheemme näkökulmasta. Näin muutimme suunnitelmiamme ja teimme opinnäytetyönämme tuotteen kvalitatiivisen tutkimuksen sijaan. Tuottemme on dvd:lle tallennettu video, multimediaoppimateriaali, jota toivomme käytettävän tulevaisuudessa osana toimintaterapian koulutusohjelman opetusta Oulun ammattikorkeakoulussa. Kävimme myös ”Alarmi Stables” –nimisellä tilalla keskustelemassa aiheesta ja videosta tilan omistajan, toimintaterapeutti Jutta Pekkalan kanssa.

Green Care yhdistää perinteisen terveydenhoidon näkökohtia muun muassa maatalouteen, puutarhanhoitoon ja eläinavusteiseen terapiaan (Haubenhofen ym. 2010, hakupäivä 20.11.2012). Toiminnassa hyödynnetään hyvinvoinnin lähteinä muun muassa arkirutiineja, yhteisöllisyyttä, luontoa ja hiljaisuutta (Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä 2010, hakupäivä 20.11.2012.). Green Care –termin suomenkielisinä vastineina on alettu käyttää käsitteitä ”vihreä voima” tai ”vihreä hoiva” (Green Care 2012b, hakupäivä 20.11.2012). Green Care -ajattelutapaan liittyviä menetelmiä käytetään tavoitteellisesti ja vastuullisesti, ja ne on tiivistetty kuvioon 1 (Green Care Finland 2012c, hakupäivä 20.11.2012). Opinnäytetyömme osalta tarkoituksenmukaista on perehtyä vain maatalilan kuntouttavaan käyttöön.

KUVIO 1. Green Care –menetelmät. (Green Care 2012a, hakupäivä 20.11.2012.)

Hine, Peacock & Pretty (2008, hakupäivä 23.4.2013) Essexin yliopiston biologian laitokselta ovat tutkineet maatalilan kuntouttavaa käyttöä. Heidän mukaansa maatalilan kuntouttava käyttö on kasvava ilmiö, josta on tehty runsaasti kvalitatiivisia tutkimuksia, mutta vahvaa ja tieteellistä, kvantitatiivista näyttöä sen hyödyistä ei ole vielä juurikaan saatavilla. Vaikka erilaisia Green Care –

menetelmien tuomia terveyshyötyjä siis onkin tutkimuksissa tarkasteltu, kyseisiä tutkimuksia ei ole toteutettu tarpeeksi nimenomaan maataloilla. Yleensä Green Care –menetelmiä kuitenkin käytetään juuri maatalaympäristöissä, ja maatilan kuntouttava käyttö kulkee käsi kädessä muiden menetelmien, kuten eläinavusteisen terapian ja puutarhaterapian kanssa. Saukko ja Warsell (2011, 29) Metropolian ammattikorkeakoulusta ovat opinnäytetyössään haastatelleet toimintaterapeutti Auli Lainetta sekä havainnoineet tämän toteuttamaa terapiatilannetta. He havaitsivat, että Laineen toteuttamissa terapiatilanteissakin oli piirteitä kolmesta menetelmästä: maatilan kuntouttavasta käytöstä, eläinavusteisesta terapiasta ja puutarhaterapiasta.

Maatilan kuntouttavaa käyttöä harjoittavien tilojen välillä on eroja. Jotkut keskittyvät edelleen enemmän maatilan perinteiseen toimintaan, jolloin pääasiallinen taloudellinen hyöty saadaan tilalla tuotetuista elintarvikkeista, kun toisilla toiminnan fokus on kuntoutus- ja hyvinvointipalvelujen tarjoaminen. Maatilat ovat myös tyypiltään ja asiakaskunniltaan hyvin erilaisia. Norjassa on noin 600 maatilan kuntouttavaa käyttöä harjoittavaa tilaa, joista osan asiakaskuntana ovat lapset. Nämä tilat toimivat päiväkoteina tai iltapäiväkerhona tai tarjoavat aktiviteetteja sellaisille lapsille, joilla on erityisiä tarpeita tai oppimisvaikeuksia. Joidenkin tilojen asiakasryhmä taas koostuu mielenterveysasiakkaita, ja toisten vanhuksista, joilla on muistisairaus. (Hine ym. 2008, hakupäivä 23.4.2013.)

Toimintaterapian näkökulmasta maatilan kuntouttavaa käyttöä ei juuri ole tutkittu lukuun ottamatta muutamaa opinnäytetyötä. Sen sijaan maatilalla usein käytettäviä toimintoja, kuten puutarhan toimintoja tai eläinten kanssa tehtäviä toimintoja, ovat myös toimintaterapeutit tutkineet. Maatilan kuntouttavaa käyttöä harjoittavilla tiloilla yleisiä toimintoja ovat eläinten hoito, ratsastus, piha-, puutarha- ja peltotyöt sekä ”passiivisemmat” toiminnot, kuten muistelu ja ympäristön ja eläinten toiminnan tarkastelu (ks. Saukko & Warsell 2011, 25, 29; Heikkilä ym. 2008; Berget ym. 2007; Berget ym. 2010).

Toimintaterapia on jokapäiväiseen elämiseen sitoutumisen mahdollistamisen ”taidetta ja tieteitä”, jota toteutetaan toiminnan kautta. Siinä mahdollistetaan ihmisten suoriutuminen toimintoihin, jotka edistävät terveyttä ja hyvinvointia. Toimintaterapia pyrkii mahdollistamaan oikeudenmukaisen yhteiskunnan, jotta kaikki ihmiset kykenevät osallistumaan päivittäisiin toimintoihin parhaalla mahdollisella potentiaalillaan. (Townsend & Polatajko 2007, 174.) Toimintaterapiassa on monia eri teoreettisia malleja, joihin käytännön työ voi perustua. Tässä opinnäytetyössä tarkastelemme maatalaympäristöä, maatilan toimintoja ja näiden vaikutuksia yksilöön **Kanadan toiminnallisen**

suoriutumisen ja sitoutumisen mallin (Canadian Model of Occupational Performance and Engagement, myöhemmin CMOP-E) käsitteiden kautta. Esittelemme myös toimintaterapeuttien tekemiä tutkimuksia esimerkiksi puutarhaterapiasta ja eläinavusteisesta terapiasta, sekä muita ammatteja edustavien henkilöiden tekemiä tutkimuksia maatalan kuntouttavasta käytöstä. Valitsimme CMOP-E:n siksi, että ympäristö nähdään siinä erittäin merkittävänä tekijänä yksilön toimintamahdollisuuksien kannalta. Mallia voi myös käyttää kaikenikäisten asiakkaiden kanssa heidän kulttuuritaustastaan ja toiminnallisista haasteistaan riippumatta. Malli pyrkii edistämään alan näkökulmaa siitä, että toiminta on toimintaterapeuteille ensisijainen kiinnostuksen kohde. Lisäksi se kehittää visiota siitä, että toiminnan avulla on mahdollista edistää terveyttä ja hyvinvointia. (Ramafikeng 2011, hakupäivä 27.2.2013.)

Maanviljely, karjanhoito, suutarin työt, kotitaloustyöt ja puutarhan hoito sekä käsi- ja puutyöt ovat esimerkkejä toiminnoista, joita suomalaisessa toimintaterapiassa käytettiin esimerkiksi mielenterveyspotilaiden kanssa sekä tuberkuloosiparantoloissa 1940-luvulla (ks. Launiainen & Lintula 2003, 7; Harra, T. & Salminen A-L. 2005, 38–46). Mielestämme toimintaterapeuttien kannattaisi pohtia, voisivatko he ottaa edellä mainittuja toimintoja uudelleen käyttöön omassa työssään. Tähän on Suomessa edellytyksiä, sillä vaikka maatilojen lukumäärä Suomessa on viime aikoina pienentynyt paljon, jäljellä on kuitenkin paljon maatiloja, joilla maatalan toimintoja voitaisiin käyttää terapeuttisesti. Monet tilat harjoittavat nykyään sivuelinkeinona esimerkiksi maatilamatkailua, ja maatalan kuntouttava käyttö on toinen hyvä vaihtoehto.

1.2 Projektin tavoitteet

Projektin tavoitteiden määrittely on koko projektin kannalta ratkaisevin ja tärkein vaihe. Tavoitteiden määrittelyssä käytetään yleensä laadullisia sekä määrällisiä mittareita. Tämä takaa sen, että tavoitteet pysyvät selkeinä koko projektin ajan. (Rissanen 2002, 44–45.) Sosiaali- ja terveysalalla käytetään yhä enemmän audiovisuaalista tiedon välittämistä. Yleensä videolla välitetään tietoa kielellisellä ilmaisulla, puheen ja tekstin kautta sekä kuvaa ja ääntä käyttäen. Kuvan osatekijöitä ovat sen sisältö ja kameratyöhön pohjautuva esitystapa. Näitä osatekijöitä yhdistelemällä saadaan aikaan realistinen vaikutelma aiheesta. (Jämsä & Manninen 2000, 59.) Tämän projektin **tuostavoite** oli multimediaoppimateriaali toimintaterapian opettajille ja toimintaterapeuttipiskelijoille maatilaympäristön ja maatalan toimintojen analyysistä ja adaptaatiosta. Valmis tuote on dvd:lle tallennettu video.

Projektin **lyhyen aikavälin toiminnallisena tavoitteena** oli, että toimintaterapeuttiopiskelijat katsovat valmistamamme videon, ja että he kiinnostuvat maatilaympäristön ja maatilan toimintojen hyödyntämisestä toimintaterapiassa. Lisäksi tavoitteena oli, että toimintaterapiaopiskelijat harjoittelevat videon avulla toiminnan analyysiä ja sovellusta sekä ilmaisevat videon olevan hyödyllinen asian opiskelussa. Tavoitteena oli myös, että toimintaterapian koulutusohjelman opettajat käyttävät videota opetuksessaan apukeinona opettavien asioiden havainnollistamisessa. Projektin **pitkän aikavälin toiminnallisina tavoitteina** olivat se, että videostamme tulee vakiintunut menetelmä toimintaterapian opetusta, sekä se, että opiskelija osaa ohjattuna tehdä toiminnan perus-, vaatimus- ja sovellusanalyysin Kanadan toiminnallisen suoriutumisen ja sitoutumisen mallia käyttäen. Tavoitteena oli myös, että opiskelija tunnistaa ympäristön mukauttamisen merkityksen yksilön toiminnalle sekä osaa ohjattuna arvioida ympäristön muutosten tarvetta ja suunnitella tarvittavia muutoksia. Lisäksi tavoitteena oli, että toimintaterapian asiakkaat saavat tulevaisuudessa sellaista toimintaterapiaa, jossa hyödynnetään suomalaista maaseutua ja luontoa.

Välilliset hyödynsaajat ovat ryhmiä, jotka hyötyvät projektin tuomasta uudesta tiedosta, ja lopulliset hyödynsaajat ovat ryhmä, jolle projektin kehitysvaiikutukset pyritään kohdentamaan. Voidaan ajatella, että he ovat projektin kehitettävän toiminnan loppuasiakkaita. (Silfverberg 2007, 78–79.) Projektimme välittömiä hyödynsaajia ovat Oulun ammattikorkeakoulun toimintaterapeuttiopiskelijat. Lisäksi projektin lopputuloksesta hyötyvät Oulun ammattikorkeakoulun toimintaterapian opettajat, koska he voivat käyttää videota havainnollistamisvälineenä opintojaksoilla. Videomme soveltuu oppimateriaaliksi esimerkiksi niille opintojaksoille, joilla käsitellään erilaisia ympäristöjä, sekä niille opintojaksoille, joilla opetellaan toiminnan ja ympäristön analyysiä ja adaptaatiota. Lopullisia hyödynsaajia ovat tulevat asiakkaamme sekä videon nähneiden toimintaterapeuttiopiskelijoiden asiakkaat, joille maaseutu ja luonto ovat merkityksellisiä, motivoivia ympäristöjä.

Projektiin liittyvien tavoitteiden lisäksi meillä oli omia **oppimistavoitteita**. Ensimmäinen tavoitteemme oli, että opimme työskentelemään projektissa ja toteutamme projektin. Toinen tavoitteemme oli, että toiminnan ja ympäristön analyysi- ja adaptaatiotaitomme kehittyvät. Kolmantena tavoitteenamme oli osata käyttää uusia tietoteknisiä sovelluksia. Nämä olivat meidän pitkän aikavälin oppimistavoitteemme. Pitkän aikavälin oppimistavoitteiden lisäksi meillä oli seuraavanlaisia välittömiä oppimistavoitteita: käytämme projektin aikana hyödyksi tekemämme taustatyön ja hankkimamme tutkimustiedot, osaamme koostaa hankkimamme tiedon ja omat tuotoksemme tietoteknisten sovellusten avulla, ja teemme toimivaa yhteistyötä keskenämme sekä ohjausryhmän, asiantuntijoiden ja kuvauspaikkojen omistajien kanssa.

2 PROJEKTIN SUUNNITTELU

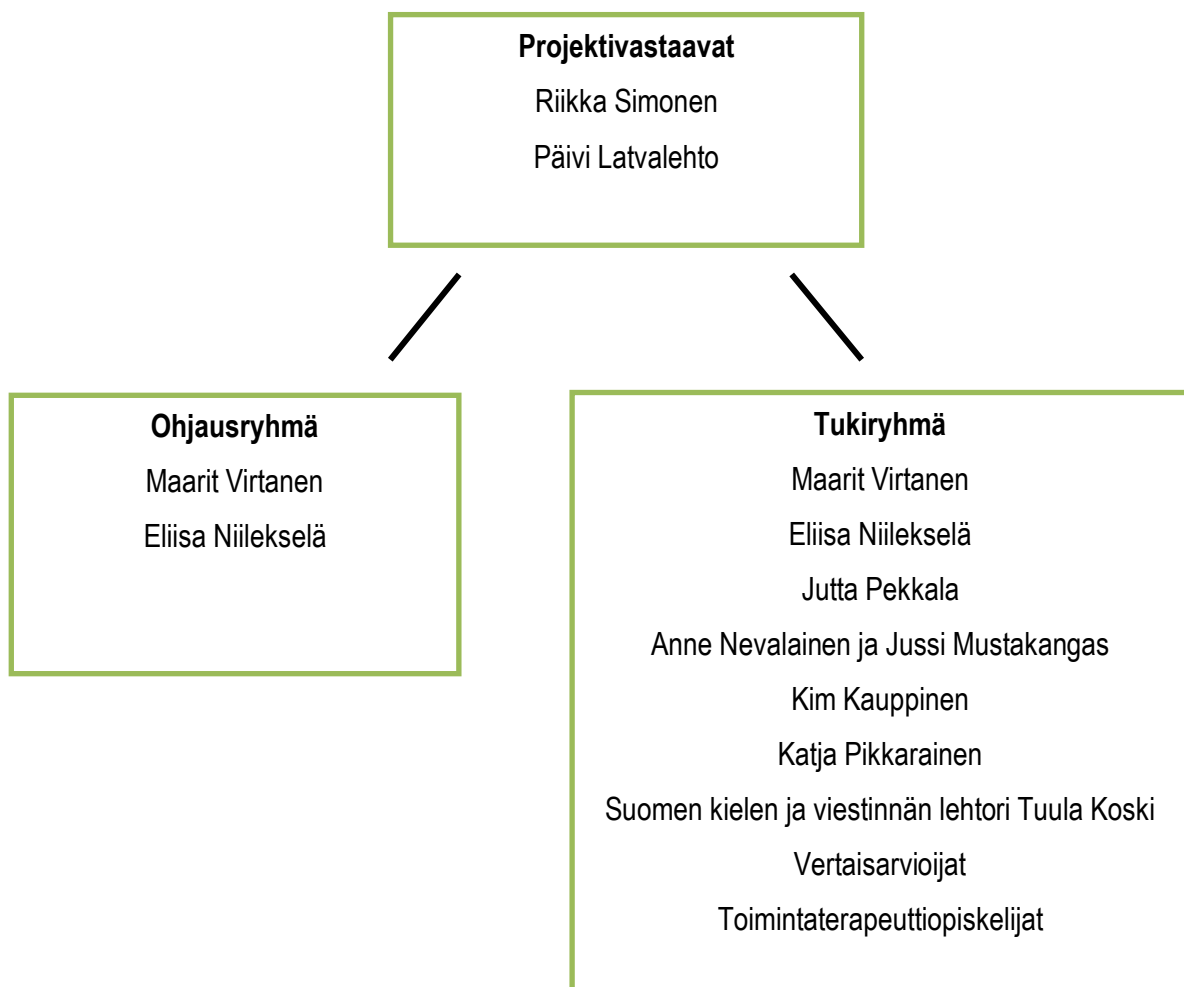
2.1 Projektioorganisaatio

Projektioorganisaatio muodostui tässä projektissa projektivastaavista, ohjausryhmästä ja tukiryhmästä (ks. kuvio 2). **Projektivastaavat** ovat projektin asiantuntijoita, jotka vastaavat projektin toteutuksesta (Rissanen 2002, 72–75). Tämän projektin projektivastaavina olimme me, toimintaterapeuttiopiskelijat Riikka Simonen ja Päivi Latvalehto. Tehtäviämme olivat projektin ideointi, tiedonkulun järjestäminen projektioorganisaatiossa, projektin suunnittelu ja toteutus, tuotteen suunnittelu ja toteutuksen ohjaaminen sekä projektin raportointi ja dokumentointi.

Projektin **ohjausryhmän** tehtävänä on valvoa projektin etenemistä. Ohjausryhmä tarkastaa ja hyväksyy tehdyt suunnitelmat ja projektin välitulokset sekä antaa ohjausta ohjaussuunnitelman mukaisesti. Ohjausryhmä tukee projektivastaavia heidän työskentelyssään sekä vastaa projektin kokonaisvaltaisesta onnistumisesta. (Rissanen 2002, 77.) Projektimme ohjausryhmän muodostivat Oulun ammattikorkeakoulun toimintaterapian koulutusohjelman opettajat Maarit Virtanen ja Eliisa Niilekselä. He tarkastivat ja hyväksyivät projektisuunnitelman, videon käsikirjoituksen asiasisällön ja videon ohjeistuksen (liite 1). Lopuksi he arvioivat videon laatimamme opettajien palautelomakkeen (liite 2) pohjalta. Virtanen myös esitti valmiin videon opiskelijoille ja keräsi opiskelijoiden palautteet.

Projektioorganisaation **tukiryhmä** koostuu erityisalueiden asiantuntijoista, joihin projekti voi tukeutua esimerkiksi sen laadunvarmistukseen liittyvissä asioissa. Tukiryhmän tehtävänä on toimia projektiryhmän tukena käytännön toteutukseen liittyvissä asioissa. Tukiryhmä ei ole vastuussa projektin etenemisestä. (Ruuska 2007, 22, 129.) Tukiryhmässämme toimintaterapeuttiopiskelijoiden tehtävänä oli arvioida videon laatua. Viisi toimintaterapeuttiopiskelijaa arvioi videon käsikirjoitusta laatimamme käsikirjoituksen palautelomakkeen (liite 3) pohjalta, ja 11 toimintaterapeuttiopiskelijaa arvioi valmista videota opiskelijoiden palautelomakkeella (liite 4). Alarmi Stables -tilan omistaja, toimintaterapeutti Jutta Pekkala sekä Hautalan tilan omistajat, Anne Nevalainen ja Jussi Mustakangas, auttoivat meitä kuvauspaikkoihin tutustumisessa ja niiden hyödyntämisessä. Pekkalan tehtävänä oli lisäksi tiedustella omilta toimintaterapian asiakkailtaan, olisiko heillä kiinnostusta tehdä kanssamme yhteistyötä ja esiintyä videolla, sekä hankkia asiakkailta allekirjoitukset laatimaamme kuvauslupalomakkeeseen (liite 5). Audiovisuaalisen viestinnän

asiantuntijan, Kim Kauppinen, tehtäviä olivat videon kuvaaminen ja editointi. Videolla käytetyt valokuvat oli ottanut Katja Pikkarainen. Suomen kielen ja viestinnän lehtori Tuula Koski ohjasi videon käsikirjoituksen ja kuvakäsikirjoituksen tekoa sekä antoi neuvoja videoon sisältyvään selostukseen liittyen. Vertaisarvioijien tehtävänä oli antaa palautetta opinnäytetyön valmistavasta seminaarista, projektisuunnitelmasta, loppuraportista ja videosta. Opinnäytetyön valmistavan seminaarin vertaisarvioija olivat Noora Ritola ja Jenni Hätälä. Projektisuunnitelman ja opinnäytetyön vertaisarvioijia olivat Liisa Ruumensaari ja Auli Karhu.

KUVIO 2. Projektioorganisaatio.

2.2 Projektin päätehtävät

Projektilla on alkamis- ja päättymisajankohdat, joiden välillä projekti jakautuu useisiin eri tehtäväkokonaisuuksiin. Tehtävät limittyvät toistensa kanssa, ja yhtä tehtävää tehtäessä saatetaan usein joutua palaamaan jo päättäneeseen tehtävään. Projektin aikataulun perusteella voidaan ennakoida projektin kulkua ja seurata sen etenemistä. (Ruuska 2007, 22–23, 51.) Tarkka aikataulumme on havainnollistettu tehtäväluettelossa (liite 6). Projektimme toteutumisen edellytyksenä oli, että suoritimme järjestyksessä seuraavat viisi päätehtävää.

Ensimmäinen päätehtävä oli opinnäytetyön **aiheeseen perehtyminen**. Aiheeseen perehtyminen sisälsi opinnäytetyön ideoimisen, aiheen rajaamisen, tutkimustiedon keräämisen, viitekehyksen valinnan, tiedon kokoamisen kirjalliseen muotoon ja työn esittämisen. Perehdyimme lähdekirjallisuuden maatalan kuntouttavasta käytöstä ja toimintaterapiasta. Kirjallisessa työssä tarkastelimme maatalan kuntouttavaa käyttöä Kanadan toiminnallisen suoriutumisen ja sitoutumisen mallin käsitteiden pohjalta. Kävimme myös keskustelemassa toimintaterapeutti Jutta Pekkalan kanssa hänen omistamallaan Alarmi Stablesin tilalla. Ensimmäisen päätehtävän toteutumisen aikaväli oli elokuu 2012 – kesäkuu 2013, ja päätehtävän välitulos oli opinnäytetyön valmistava seminaari. Työn esitimme 13.6.2013.

Toinen päätehtävä oli **projektin suunnittelu**. Projektin suunnittelu sisälsi projektisuunnitelman kirjoittamisen, esittämisen ja korjausten teon sekä kuvauslupalomakkeen laatimisen asiakastilanteiden kuvaamista varten. Projektisuunnitelman kirjoittamiseen kuuluivat esimerkiksi projektikirjallisuuden perehtyminen, projektin tavoitteiden asettelu, projektin päätehtävien määrittäminen ja projektin aikataulun laatiminen. Lisäksi suunnitelmaan kuuluivat riskien määrittäminen ja niiden hallinnan suunnittelu, kustannusarvion laatiminen, ohjaussuunnitelman tekeminen ja videon laatu-kriteereiden määrittely. Koska olimme käyneet tutkimustyöhön liittyvän opintojakson, jouduimme tekemään lisätyötä, kun perehdyimme suunnitelmien muututtua projektin suunnitteluun. Tuotteeksi valikoitui lopulta dvd:lle tallennettava video. Projektisuunnitelman laatimisessa hyödynsimme kirjallisuutta muun muassa projektityöskentelystä, visuaalisen materiaalin käyttämisestä opetuksessa ja erilaisista oppimisteorioista. Tämän päätehtävän toteutumisen aikaväli oli elokuu 2013 – marraskuu 2013, ja sen välitulos oli projektisuunnitelma. Suunnitelman esitimme 16.12.2014.

Kolmas päätehtävä oli **videon sisällön suunnittelu**. Tämän päätehtävän osatehtäviä olivat videon synopsiksen, käsikirjoituksen ja kuvakäsikirjoituksen laatiminen sekä käsikirjoituksen palautelomakkeen laatiminen. Synopsikseen määrittelimme muun muassa videon tavoitteen ja kohderyhmän. Käsikirjoituksessa huomioimme toimintaterapian opintojaksoilla opetettavien asioiden esille tuomisen tehtävien ja kuvamateriaalin kautta sekä maatilankuntouttavan käytön yleisimpien toimintojen esittämisen. Osatehtävänäme oli etsiä audiovisuaalisen viestinnän asiantuntija ja sopivan kuvauspaikan omistava henkilö. Videon käsikirjoitus esiteltiin viidestä toimintaterapeuttipiskelijästä koostuvalle ryhmälle, joka antoi laatimалlemme käsikirjoituksen palautelomakkeelle palautetta käsikirjoituksen soveltuvuudesta opetuskäyttöön. Palautelomake sisälsi väittämiä, joihin vastattiin olemalla väittämän kanssa täysin samaa mieltä, osittain samaa mieltä, osittain eri mieltä tai täysin eri mieltä. Lisäksi lomakkeella oli kohta, johon sai antaa avointa palautetta. Lomakkeen laadimme määrittelemiemme laatuksiteerien (liite 7) pohjalta. Palautetta käsikirjoituksen juonesta saimme suomen kielen ja viestinnän lehtorilta, Tuula Koskelta. Ohjausryhmä hyväksyi käsikirjoituksen asiasisällön. Päätehtävän välituloksia olivat videon synopsis, käsikirjoitus sekä kuvakäsikirjoitus. Kolmannen päätehtävän aikaväli oli joulukuu 2013 – helmikuu 2014.

Neljäs päätehtävä oli **videon toteutus**, joka alkoi käsikirjoituksesta saadun palautteen analysoinnin pohjalta havaittujen tarpeellisten muutosten tekemisestä. Lisäksi neljännen päätehtävän osatehtäviä olivat videon toteutuksessa käytettävien välineiden ja ohjelmien käyttöön perehtyminen, videon kuvaaminen, selostustekstin äänitys ja kuvatuи materiaalin editointi. Kuvasimme videon kolmessa eri paikassa ja äänitimme selostustekstit itse.

Suomessa on tekijänoikeuslaki, jonka mukaan sillä, joka on luonut kirjallisen tai taiteellisen teoksen, on siihen tekijänoikeus. Julkistetusta teoksesta saa sopimuslisenssin nojalla, siten kuin 26 §:ssä säädetään, valmistaa kappaleita opetustoiminnassa tai tieteellisessä tutkimuksessa käytettäväksi ja käyttää niitä mainitussa tarkoituksessa yleisölle välittämiseen muulla tavalla kuin radiossa tai televisiossa lähettämällä. Opetuksessa käytettäväksi tarkoitettuun, painamalla tai vastaavien menetelmin valmistettuun kokoomateokseen, joka muodostetaan useiden tekijöiden teoksista, saa ottaa vähäisiä osia kirjallisesta teoksesta tai sävellysteoksesta taikka, jos teos ei ole laaja, koko teoksen, kun viisi vuotta on kulunut vuodesta, jona teos julkaistiin (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404 1: 14§). Tekijänoikeussuoja ei vaadi erillistä hakemusta ja se syntyy itsestään. Tekijänoikeussuoja on voimassa siihen asti, kunnes tekijän kuolemasta on kulunut 70 vuotta, ja se koskee kirjallisten ja taiteellisten teosten lisäksi tietokoneohjelmia. (Jämsä & Manninen 2001, 99.) Teimme sopimuksen Oulun ammattikorkeakoulun kanssa videon käytöstä. Videon käyttöoikeudet

ovat meidän lisäksi Oulun ammattikorkeakoulun toimintaterapian koulutusohjelman opettajilla sekä Jutta Pekkalalla. Videon tekijänoikeudet säilyvät meillä. Neljänteen päätehtävään sisältyi myös opettajien ja opiskelijoiden palautelomakkeiden laatiminen valmiin videon kommentointia varten, sekä palautteen analysointi. Neljännen päätehtävän välituloksena oli valmis video. Aikaväli oli helmikuu 2014 – toukokuu 2014.

Viides päätehtävä oli **projektin päättäminen**. Projektin päättämisen osatehtäviä olivat projektin päätehtävien toteutumisen arviointi, projektin tavoitteiden saavuttamisen arviointi, laatukriteerien saavuttamisen arviointi, loppuraportin kirjoittaminen ja korjausten tekeminen, loppuraportin esittäminen ja kypsyysnäytteen kirjoittaminen. Päätehtävän välituloksia olivat kirjallinen opinnäytetyön loppuraportti ja kypsyysnäyte. Aikaväli oli maaliskuu 2014 – toukokuu 2014. Opinnäytetyön esitimme 30.5.2014.

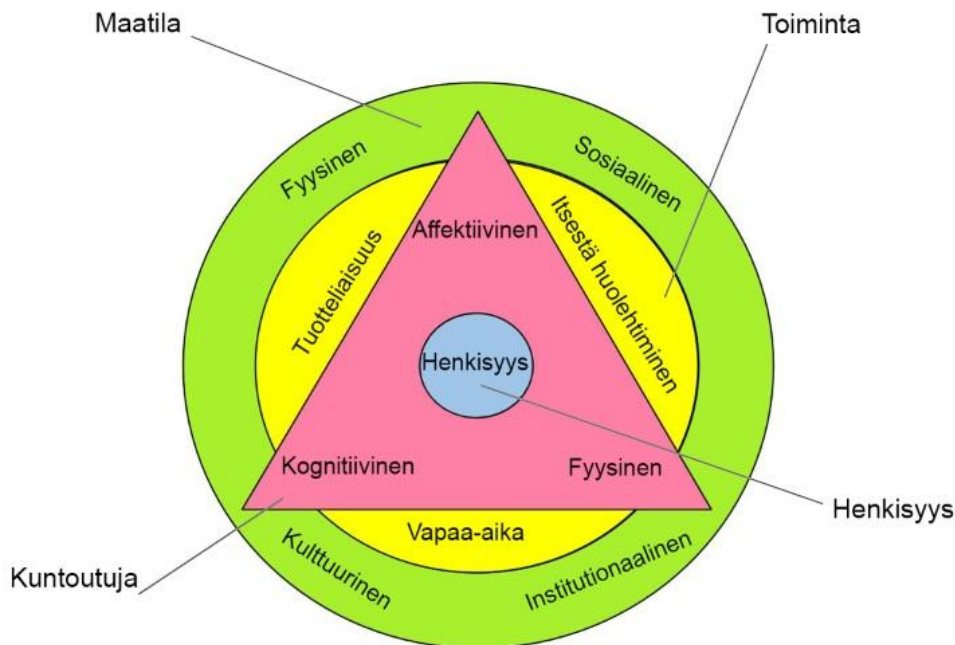
3 KUNTOUTUJAN TOIMINNALLINEN SUORIUTUMINEN MAATILALLA

3.1 Kanadan toiminnallisen suoriutumisen ja sitoutumisen mallin keskeiset käsitteet

CMOP-E:ä havainnollistavan kuvan keskiössä on kolmio, joka edustaa yksilöä ja hänen eri ominaisuuksiaan. Kuvasta (kuvio 3) voidaan nähdä, kuinka kolmio on toimintaa kuvaavan ympyrän sisällä ja kuinka sen kärjet yltyvät ulompaan ympyrään, joka edustaa ympäristöä. Yksilö siis toimii aina tietyssä ympäristössä. Joskus malli piirretään kolmiulotteisesti niin, että sisempi, toimintaa kuvaava ympyrä näyttää nousevan kuvasta ylöspäin. Tällä halutaan osoittaa, että toiminta on toimintaterapeuttien keskeisin kiinnostuksen kohde: yhteys yksilön ja ympäristön välillä. Toiminta on laaja käsite, johon sisältyvät kaikki tehtävät ja toiminnot, joihin henkilö sitoutuu jokapäiväisessä elämässään ja jotka ovat sekä kulttuurisesti että henkilökohtaisesti merkityksellisiä. Toiminnassa vaikuttaa aina yksi tärkeä osatekijä, toiminnan merkitys: subjektiivinen ulottuvuus, jota ei voida ymmärtää pelkästään havainnoimalla, vaan joka on jokaiselle yksilölle henkilökohtainen ja ainutlaatuinen. Toimintaa pidetään tärkeänä, terveyden ja hyvinvoinnin kannalta ratkaisevana tekijänä, ja sen ajatellaan antavan merkityksen elämälle. (ks. Townsend ym. 1997, 31–46; Townsend & Polatajko 2007, 23–24, 39.) Hasselkus ja Rosa (1997) viittaavat Yerxaan ym. huomauttaessaan, että samalla toiminnalla voi olla suuri määrä erilaisia merkityksiä sen mukaan, millainen on kunkin henkilön toiminnan tavoite, ympäristöllinen konteksti tai mieliala.

Keskeistä CMOP-E:ssä on kuntoutujan **toiminnalliseen suoriutumiseen** vaikuttaminen (Blank & Sumsion 2006, 109–113). Maatilaympäristössä toiminnallisella suoriutumisella tarkoitetaan sitä, miten kuntoutuja toteuttaa jonkin maatilalla toiminnan. Siihen liittyy myös hänen oma kokemuksensa kyseisestä toiminnasta. Toiminnallinen suoriutuminen maatilalla muodostuu siis kuntoutujan, maatilalla toiminnan ja maatilaympäristön vuorovaikutuksesta, ja on aina ainutlaatuinen ja yksilöllinen tapahtuma. Townsend ym. (1997, 45–47.) ovat kuvanneet tämän vuorovaikutuksen kolmena limittäisenä ympyränä. Se kohta, jossa kaikki ympyrät ovat yhteydessä toisiinsa, kuvaa toiminnallista suoriutumista. Muutos missä tahansa tämän vuorovaikutuksen osassa aiheuttaa muutoksen myös toiminnalliseen suoriutumiseen. Toiminnallinen suoriutuminen voidaan maksimoida terapiassa valitsemalla yksilölle hänen mielenkiinnon kohteitaan ja taitojaan vastaava, sopivan haastava toiminta sekä ympäristö, joka mahdollistaa toiminnan. Tällöin toiminnallinen suoriutuminen on parhaimmillaan.

Kuntoutujalla voi esimerkiksi olla aivoinfarktin jälkeinen lievä hemipareesi, eli toispuoleinen osittainen halvaus. Jos hän olisi harrastanut nuorena ratsastusta ja haluaisi terapiassa lisätä kaksikäisyyttään merkityksellisen toiminnan ja ympäristön avulla, hänen paras mahdollinen toiminnallinen suoriutumisensa voitaisiin maatilalla mahdollistaa valitsemalla terapian toiminnaksi vaikkapa ponin harjan letittäminen.

KUVIO 3. Kanadan toiminnallisen suoriutumisen ja sitoutumisen malli. (Townsend & Polatajko 2007.)

Toiminnallinen sitoutuminen liittyy siihen toimintojen kirjoon, joka kuuluu yksilön elämään. Kun kuntoutuja sitoutuu toimintaan, hän osallistuu ja täyttää oman aikansa mielekkäällä tekemisellä, joka voi olla mitä vain. CMOP-E:n edeltäjässä, Kanadan toiminnallisen suoriutumisen mallissa (CMOP), ei ollut käsitettä toiminnallinen sitoutuminen. Kun tietoisuus toimintalähtöisestä, näyttöön perustuvasta ja asiakaslähtöisestä toimintaterapiasta lisääntyi ja kehittyi, alettiin toiminnallinen sitoutuminen nähdä tärkeänä näkökohtana ihmisten toiminnoissa. Huomiota ei kiinnitetä enää pelkästään siihen, miten kuntoutuja toiminnoista suoriutuu, vaan myös siihen, osallistuuko hän toimintoihin ylipäätään. Täten mallia kehitettiin eteenpäin, ja uuden mallin nimeksi saatiin CMOP-E. Toimintaan sitoutuminen on yhteydessä itsetunnon kehittymiseen ja pätevyyden tunteeseen. Toiminnallinen sitoutuminen on tapahtuma, jota ei voi havainnoida muuta kuin silloin,

kun se on “käynnissä”. (Townsend & Polatajko 2007, 22, 24, 39.) Maatilalla luontoa ja ulkoilmaa arvostava kuntoutuja voi esimerkiksi harjoitella vuorovaikutustaitojaan osallistumalla toimintaterapiaryhmään, jossa suunnitellaan ja toteutetaan maatilalla pihapiirin uudistamista tai tehdään pelto- töitä. Pääsemällä näiden toimintojen avulla terapeutin kanssa asetettuihin, vuorovaikutukseen liittyviin tavoitteisiin kuntoutuja voi saavuttaa pätevyyden tunteen, mikä parhaassa tapauksessa tuo kuntoutujalle uutta itsevarmuutta ja siirtyy myös hänen arkeensa. Kuntoutuja voi mahdollisesti alkaa täyttää myös omaa, terapia-ajan ulkopuolista aikaansa mielekkäällä tekemisellä ihmisten kanssa. Tämä taas voi edistää hänen valmiuksiaan esimerkiksi työelämään liittyen.

Mahdollistaminen (enabling) kuvaa sitä, mitä toimintaterapeutit oikeastaan tekevät. Se on toimintaterapeuttien ydinosaamista. (Townsend & Polatajko 2007, 109.) Mahdollistaminen rakentuu kuuden osatekijän pohjalle. Ensimmäisen osatekijän muodostavat valinta, riski ja vastuu. Siinä korostetaan kuntoutujan oikeutta ottaa elämässään riskejä ja tehdä valintoja, jotka eroavat ammattilaisten suosituksista. Toimintaterapeutteja rohkaistaan yhteistyöhön kuntoutujien kanssa, ja päämäärä toimintaterapiassa on mahdollistaa turvallinen sitoutuminen juuri sopivaan riskinottoon. Toinen tekijä, joka on mahdollistamisessa keskeinen piirre, on asiakkaan osallistuminen. Toimintaterapiassa kuntoutuja tulee nähdä kansalaisena, joilla on oikeus osallistua sellaisten päätösten tekemiseen, jotka liittyvät hänen toimintaterapiaansa, joihinkin muihin hänen käyttämiinsä palveluihin tai ylipäätään hänen omaan elämäänsä. Kolmas osatekijä on nimeltään visiot mahdollisuuksista. Näillä mahdollisuuksilla tarkoitetaan keinoja, joilla asiakkaan toiminnalliset haasteet voi olla mahdollista ratkaista. Näitä visioita voi olla sekä kuntoutujalla että terapeutilla, ja terapeutin tuen ansiosta kuntoutujan visiot saattavat innostaa häntä kuvittelemaan itselleen sellaista elämää, jollaista muut eivät häneltä edes odota tai jollaista hän ei itse ole odottanut itseltään. Visiot voivat herättää osallistumisen halun sekä valmiuden tehdä uusia valintoja, ottaa riskejä ja jopa hyväksyä velvollisuuksia, joita ei ole aiemmin itselleen kuvitellut. Neljäs mahdollistamisen perustaa rakentava tekijä on muutos. Kuntoutujia kehoitetaan osallistumaan niiden muutosten toteuttamiseen, jotka heidän täytyy tehdä ja joiden saavuttamisesta he haaveilevat, jotta he olisivat lähempänä terveyden ja hyvinvointiin liittyviä tavoitteitaan. Viides osatekijä on oikeudenmukaisuus. Toimintaterapeutti ja kuntoutuja voivat keskustella siitä, haluaako kuntoutuja yrittää “sopia” hänelle määrättyihin sosiaalisiin normeihin työskentelemällä ongelman parantamiseksi tai sen hyväksymiseksi, vai haluaako hän nimetä, kyseenalaistaa ja haastaa nämä normit, jotka rajoittavat ja painostavat häntä. Tuolloin kuntoutuja voi kohdata ongelman ja työskennellä sosiaalisen muutoksen aikaansaamiseksi. Kuudes tekijä on vallan jakaminen. Kuntoutujien täytyy tietää, että heil-

le kuuluu vaikutusvaltaa silloin, kun tehdään valintoja ja päätöksiä heidän toimintoihinsa ja toimintaterapiaansa liittyen. (Townsend 2007, 100–107.)

Mallissa keskeisiä elementtejä ovat siis toiminnallinen suoriutuminen ja sitoutuminen sekä niiden mahdollistaminen. Jotta toimintaterapeutti voisi tarjota kuntoutujalle terapiaa maatilaympäristön ja maatilatoimintojen avulla, hänen tulee mahdollistaa nämä asiat, mikä taas edellyttää toiminnan ja ympäristön analyysiä ja adaptaatiota. Toiminnan ja ympäristön analyysi ja adaptaatio ovat arvioinnin ja minän tietoisien käytön rinnalla toimintaterapian ydinprosesseja, joita toimintaterapeuttiopiskelijat opiskelevat koulutuksensa alkuvaiheesta asti (Hagedorn 2000, 15–17).

3.2 Toiminnan mahdollistaminen analyysin ja adaptaation kautta

Toiminnan analyysin ja adaptaation avulla toimintaterapeutti suunnittelee kuntoutujalle sopivaa terapiaa. Niiden kautta yksilön toiminnallista suoriutumista ja toiminnallista sitoutumista voidaan edistää siten, että hän kykenisi parhaimpaan mahdolliseen suoritukseen. Toiminnan analyysi on prosessi, jossa toiminta pilkotaan pienemmiksi osiksi tai jossa toiminnan kokonaisuutta tarkastellaan laajemmassa yhteydessä. Näin saadaan selville, miten kyseinen toiminta suoritetaan, mitä se tekijältään vaatii ja mitä se mahdollistaa. Toiminnan adaptaatio tarkoittaa toiminnan soveltamista asiakkaalle sopivaksi. Sovelluksissa voidaan muokata toiminnan analyysissä esille tulleita vaatimuksia tarpeen mukaan helpottamalla tai vaikeuttamalla niitä. (Hagedorn 2000, 169–170.)

Ympäristön analyysi ja adaptaatio liittyvät aina toiminnan analyysiin ja adaptaatioon. Samanaikaisesti tulee huomioida toiminta, tekijät ja ympäristö. Nämä osatekijät huomioimalla tiedetään, millaista toiminnallista suoriutumista tekijältä tietystä ympäristössä vaaditaan, sekä se, miten näitä osatekijöitä hyödyntämällä voidaan edistää toiminnasta suoriutumista. (Hagedorn 2000, 261–262.) Kuntoutujan toimimisen mahdollistaminen maatilalla edellyttää toimintojen ja ympäristön analyysiä ja adaptaatiota.

3.3 Maatila ympäristönä

Ympäristö voi rajoittaa, mutta myös mahdollistaa yksilön toimintaa, ja sitä voidaan soveltaa yksilön taitoja vastaavaksi (Hagedorn 2000, 259–260). Maatilan määritelmän mukaan maatiloiksi luetaan sellaiset tilat, joilla käytössä olevaa maatalousmaata on vähintään yksi hehtaari ja kotieläimiä vähintään yksi eläinyksikkö. Myös kesanto ja laidun luetaan käytössä olevaksi maata-

lousmaaksi. (Maatalouslaskenta 2010, hakupäivä 29.11.2012.) Townsend ja Polatajko (2007, 49) viittaavat teoksessaan Hamiltoniin (2004), jonka mukaan jotkut luonnollisessa ympäristössä suoritettavat toiminnot voivat ainutlaatuisella tavalla edesauttaa terveyttä ja hyvinvointia. Heikkilän ym. (2008, hakupäivä 29.11.2012) tiivistelmässä kuvaillaan myös maaseutu ympäristön terapeuttisuutta itsessään; se antaa mahdollisuuden hiljentymiseen ja on rauhallinen, esteettisesti miellyttävä ja turvallinen. Pekkala kertoi keskustelussamme (4.4.2013) pohtivansa yksilöllisesti jokaisen kuntoutujan kanssa, miten maatilaympäristöä hyödynnettäisiin hänen terapiassaan. Pekkalan mukaan hänellä terapiassa käyvät kuntoutujat päättävät itse, milloin maatilaympäristöön siirrytään.

3.3.1 Maatilan fyysinen ympäristö

Fyysiseen ympäristöön kuuluvat CMOP-E:n mukaan luonnollinen ja rakennettu ympäristö. Luonnollinen ympäristö koostuu kaikista elollisista ja elottomista asioista, jotka ovat luonnostaan olemassa. Rakennettuun ympäristöön taas kuuluvat rakennukset, esineet ja välineet sekä teknologia. (Polatajko & Townsend 2007, 48–50.) Maatilalla toiminnat sijoittuvat sekä luonnolliseen että rakennettuun ympäristöön. Maatilojen pihapiireissä on erilaisia rakennuksia, joista suurin ja komein on yleensä päärakennus, jossa on asuintilat tilan omistajille. Vanhoilla tiloilla voi olla myös muita asuinrakennuksia, jotka ovat olleet palvelusväen tai tilan vanhan isännän ja emännän käytössä. Lisäksi maatilan pihapiirissä voi olla sauna, aittoja, liiteri, maatalouskoneiden säilytshalli, rehu- tai laakasiilo ja kuivuri. Eläimille voi olla rakennettu navetta, talli, kanala, koirankoppi tai muu vastaava eläinsuoja, sekä aitauksia. Lapsille pihalla voi olla leikkimökki. Järven- ja merenrannoilla sijaitsevilla tiloilla on usein vene. Hyvin tavallista on, että maalaistalon pihapiirissä on myös puutarha tai jonkinlainen kasvimaata, marjapensaita tai omenapuita. (Ranta & Seppovaara 2003, 20–63, 70.)

Nykyajan maatioilla on myös paljon työvälineitä ja -koneita sen mukaan, millaista maataloutta tila harjoittaa. Hevosten vetämät ja niiden avulla toimivat välineet ja koneet ovat vaihtuneet esimerkiksi traktoreihin ja leikkuupuimureihin. Rakennettuun ympäristöön sisältyvät myös tiet ja pihat, joiden perustamisessa pitää ottaa huomioon se, että niiden tulee kestää painavia ajoneuvoja. (Ranta & Seppovaara 2003, 11–12, 97–98.)

Maatioilla pihapiirin näkymät ovat perinteisesti avarat ja puita on vähän. Usein ihmiset pitävät pihassa paria ”elättipuuta”, jotka tavallisesti ovat koivuja tai kuusia. Muuten maat on raivattu peltoiksi. (Ranta & Seppovaara 2003, 66.) Luonnollista ympäristöä, jos sillä tarkoitetaan

koskematonta luontoa, on mautiloilla varsin vähän, koska yleensä ihminen on tehnyt erilaisia muutoksia kaikelle omistamalleen maalle. Usein maatilat kuitenkin sijaitsevat luonnollisen ympäristön keskellä hiukan syrjässä, eli esimerkiksi metsien keskellä tai järven rannalla.

Saukko ja Warsell (2011, 25–27) tutkivat opinnäytetyössään maatilaa toimintaterapian ympäristönä. He keskittyivät pitkälti fyysisen ympäristön ominaisuuksiin. He huomasivat, että maatilan maasto, kuten polut ja epätasainen maaperä, voivat tuoda sopivasti haastetta asiakkaiden toimintakyvylle. Maastossa liikkumisen hankaluus voi joidenkin kuntoutujien kyvyille kuitenkin olla myöskin liikaa ja estää liikkumisen kokonaan. Maatilaympäristön tarjoamat runsaat aistiärsykkeet voivat olla joillekin ylikuormittavia ja toimintaa hajottavia, joten ympäristö ei sovi kaikille asiakkaille.

Karttunen ja Lillen (2012, 29–31, 37) opinnäytetyössä maatilaympäristön antamat aistikokemukset korostuivat asiakkailta positiivisina ja voimaannuttavina kokemuksina. Opinnäytetyössään Karttunen ja Lille kuvaavat maatilaympäristön antamia aistikokemuksia ryhmäkerroilla: auringonvalon siivilöitymistä oksien lomasta metsätielle, linnunlaulua, tuulen huminaa, sateenropinaa sekä hevosen hirnahduksia ja kavioiden kopinaa.

3.3.2 Maatilan sosiaalinen ympäristö

CMOP-E luettelee sosiaaliseen ympäristöön kuuluviksi henkilökohtaisen ja välittömän päivittäisen vuorovaikutuksen, yhteiskunnan erilaiset sosiaaliset ryhmät, kuten perhe ja työyhteisö, sekä ryhmittymät, jotka jakavat yhteiset mielenkiinnon kohteet, arvot, asenteet tai uskomukset. (Townsend & Polatajko 2007, 50–51.) Sosiaalinen ympäristö muodostuu mautilalla tilalla asuvista henkilöistä, mahdollisesti tilalla käyvistä työntekijöistä, asiakkaista sekä eläimistä. Seuran lisäksi kaikilla eläimillä voi olla maalla oma tärkeä tehtävänsä. Lampaista keritään villaa, hevoset toimivat ratsuina, lehmistä lypsetään maitoa, kanat munivat munia ja sioista saadaan lihaa. Koirat vahtivat pihapiiriä tai paimentavat, ja kissojen tehtävänä on pitää hiiret ja rotat loitolla. (Juvonen 2004, 20–29.)

Vaikka ulkona luonnossa ajan viettämisestä on osoitettu olevan paljon hyötyä, Parkinsonin ym. (2011, 532) tutkimuksen aikana kävi ilmi, että asiakkaiden tahto osoittautui suuremmaksi sisällä tapahtuvan puutarhaterapian aikana. Syynä tähän saattoi tutkijoiden mukaan olla se, että sisätiloissa työskennellään lähempänä ja mahdollisuuksia sosiaaliselle vuorovaikutukselle ohjaajien ja muiden työskentelijöiden kanssa oli enemmän. Kyseisessä tutkimuksessa ryhmän sosiaalinen vuorovaikutus oli hyvin toimivaa.

Myös Timoskaisen (2010, 32–33) opinnäytetyön tutkimuksen tuloksena ympäristöstä korostui yhdessä tekemisen mielekkyys ja vertaistuki. Schuler (2007, 129) viittaa Hassinkin vuonna 2002 ja 2006 toteuttamiin tutkimuksiin, joissa on todettu, että maatala oppimisympäristönä on tärkeä, koska siellä saadaan usein tunne yhteisöön kuulumisesta. Tämä tunne syntyy siitä, että maatilalla työskennellään yhdessä ja ryhmä saa yhteisen kokemuksen maatalan erityisessä ympäristössä. Maatilaympäristö antaa yksilölle mahdollisuuden kokeilla omia kykyjään, kuten luovuutta.

Saukko ja Warsell (2011, 26, 29) kertovat Laineen todenneen, että tilanteiden arvaamattomuus on maatilalla toimintaa joskus rajoittava tekijä. Toimintoja ulkona tehtäessä tilanteet voivat muuttua yllättäen joko eläinten tai säiden vuoksi. Terapiatilanteeseen voi myös poiketa joku ulkopuolinen henkilö. Nämä voivat olla joillekin asiakkaille liian kuormittavia tekijöitä. Terapiaympäristönä maatala on hyvin poikkeava, minkä vuoksi tiloilla korostuvat myös turvallisuuteen liittyvät asiat. Eläinten ollessa mukana terapiatilanteessa niiden käyttäytymistä suhteessa asiakkaaseen tulee tarkkailla. Eläinten mukaan ottaminen terapiaan tulee harkita jokaisen asiakkaan kohdalla yksilöllisesti. Eläimet voivat esimerkiksi allergisoida tai aiheuttaa asiakkaassa pelkoa. Myös keskustelussa Pekkanen kanssa (4.4.2013) esille tuli se tärkeä seikka, että eläimen toimiessa terapian työkaluna on oltava tarkat struktuurit, jotta turvallisuus säilyy. Berget (2011, 55) kertoo, että hänen tutkimuksensa kohteena olleilla maataloilla omistajat olivat aina potilaiden lähellä varmistamassa, että kontakti eläinten kanssa oli turvallinen. Intervention ensimmäisen viikon aikana potilaille opetettiin työn rutiinit. Tarvittaessa tilojen omistajat neuvoivat ja tukivat potilaita, joten myös heidän välisensä vuorovaikutus oli suuri osa interventiota.

Schuler (2007, 127) viittaa tutkimuksessaan Hassinkin (2002, 31–34) sekä Powers ja Powersin (2006, 9) tutkimuksiin, joissa on tarkasteltu maatilaympäristöä lasten oppimisympäristönä. Maatilalla lapset pystyivät tutkimuksen mukaan voittamaan pelkojaan, työskentelemään suunnitelmallisesti, huolehtimaan toisistaan ja laajentamaan sosiaalisia suhteitaan. Lapset toimivat itsenäisesti ja ottivat vastuun toiminnastaan. Lasten ryhmätyöskentelytaidot paranivat, ja he oppivat ratkaisemaan erilaisia konfliktitilanteita. He saivat kokemuksen arvostuksen ja menestyksen tunteesta, sekä oppivat selviytymään odottamattomissa tilanteissa ja nauttimaan ryhmässä työskentelystä. Lapset oppivat maatilalla myös elämän luonnollista vaihtelevuutta, kuten syntymää ja kuolemaa.

Sosiaalisen ympäristön huomiointi terapiatilanteessa on maatilalla tärkeää: terapeutin tulee huomioida, miten eläimet käyttäytyvät ja miten asiakkaat kohtelevat eläimiä. Tilanteen tulee olla miellyttävä ja turvallinen molemmille osapuolille. (Saukko & Warsell 2011, 31.) McNicholas ja Collis

(2006, 69) toteavat, että vaikka eläinavusteisen terapian voidaan osoittaa olevan vaikuttavaa, hyödyt ovat todennäköisesti kuitenkin hyvin riippuvaisia siitä, pitääkö henkilö eläimistä, onko hän omistanut tai omistaako lemmikin ja kuinka luonnollisena hän kokee eläimen läsnäolon.

3.3.3 Maatila kulttuurisena ja institutionaalisenä ympäristönä

Kulttuuriseen ympäristöön kuuluvat CMOP-E:n mukaan abstraktit asiat, kuten uskomukset, tiedot ja moraalit. Siihen sisältyy myös konkreettisia ilmenemismuotoja, kuten toimintatapoja. (Townsend & Polatajko 2007, 51–52.) Suomalaisessa kulttuurissa ja kokemuksissa luontoympäristöllä on kautta aikojen ollut erityinen merkitys. Luonnon merkitys tulee esille kansansaduissa ja tarinoissa, luontometaforiissa ja sananlaskuissa sekä muotoilussa. Suomalaisten mielikuvissa luonto on usein rauhallinen, koskematon, hiljainen, yksinäinen ja lumoava. Meille on ominaista hakeutua ympäristöihin, missä koetaan olevan tietynlainen rauha. Kulttuurissamme on liitetty luonnossa liikkuminen elannon hankkimiseen, kuten marjastukseen, sienestykseen, metsästyksen ja kalastukseen. Nämä toiminnot ovat edelleen kulttuurissamme esillä, sillä ne yhdistävät tuotteliaisuutta ja mielihyvää. (Hautala ym. 2011, 78–81.)

Suomalaisessa kulttuurissa on paljon tapoja, tottumuksia ja uskomuksia, joiden seuraaminen on ollut entisaikaan hyvin tärkeää. Perinteiden noudattaminen toi tuolloin elämään turvallisuutta. Maalla kuunneltiin puiden suhinaa ja tuulta, elinvuosia laskettiin käen kukunnasta, ja sotaa pelättiin, jos taivas oli illalla punainen. Maalla elämä kulki käsi kädessä luonnon ja vuodenaikojen vaihtelun kanssa. Ihminen ei ollut yksin, vaan osana luomakuntaa. Ihmisiä ympäröi näkyvä ja näkymätön maailma, ja kaikella oli tarkoituksensa. (Juvonen 2004, 7, 9-11.)

Työntekoa on kulttuurissamme aina arvostettu, ja ahkeruus herättää kunnioitusta. Arkisten maaseudun askareiden ajateltiin toimivan usein lääkkeenä ihmisten alakuloisuuteen ja huonoon mieleen. Uurastaminen sai murheet unohtumaan, ja työnteon jälkeen nukahtaminen oli helppoa, kun ikävät asiat eivät jääneet varjostamaan mieltä. Myös lapset osallistuivat maatalon tehtäviin. Kitkeminen ja marjojen poimiminen olivat erityisesti lapsille sopivia toimintoja. Lapset hoitivat myös paljon eläimiä: ruokkivat lampaita ja hoitivat kanalien kanoja. Maatilojen lähellä oli usein vesistöjä, joista pyydettiin kaloja esimerkiksi katiskalla. Ennen ajateltiin työn neuvovan tekijäänsä. Lapset oppivat omien kokemustensa kautta maatilalla työskentelyä, eikä heitä erityisemmin opetettu. Lapsille oli ylpeyden aihe saada tehtäväkseen jokin vaativampi työ, sillä se kertoi vanhempien luottamuksesta. Vastuullisten tehtävien myötä lapsille kehittyi hyvä itsetunto. Työnteko lisäsi

myös yhteenkuuluvuuden tunnetta, sillä kaikki ahkerivat ja kuuluivat joukkoon. (Juvonen 2004, 7, 9-11.) Vaikka nykylapsista usein sanotaan, etteivät he enää arvosta luontoa ja ovat siitä vieraantuneita, niin Hassinkin (2002, 31–34) sekä Powers ja Powersin (2006, 9) tutkimusten kohde-ryhmänä olleet lapset oppivat maatilalla tutkijoiden mukaan arvostamaan terveitä elämäntapoja sekä maataloutta ja luontoa. He oppivat myös arvostamaan maatilalla tehtävää raskasta työtä ja rentoutumista.

Institutionaaliseen ympäristöön CMOP-E määrittelee kuuluvaksi yhteiskunnan järjestelmät ja käytännöt, taloudelliset tekijät, oikeudelliset tekijät ja poliittiset tekijät. Tämä ympäristön ulottuvuus heijastaa yhteiskunnan arvoja ja ihanteita sekä vallan ja resurssien jakautumista. (Townsend & Polatajko 2007, 53.) Maatilaympäristössä institutionaaliseen ympäristöön voidaan nähdä kuuluvan esimerkiksi Euroopan Unionin mukanaan tuomat maatalouspoliittiset asiat, kuten turvallisuuden, tuotteiden laatuun ja ympäristöön liittyvät määräykset, tuet sekä välttämättömän kirjalliset työt. (Ranta & Seppovaara 2003, 105.) Monet maatilat harjoittavat nykyään sivuelinkeinona esimerkiksi maatilamatkailua tai maatilalla kuntouttavaa käyttöä. Kuten Maaseutupolitiikan Internet-sivuilla (2012, hakupäivä 21.11.2012) huomautetaan, maaseudun kannalta hyvinvointipalvelujen tuottaminen voi parhaimmillaan merkitä uusia työllistymismahdollisuuksia ja lähipalvelujen laadun paranemista.

3.4 Maatilan toiminnot

Christiansen, Clark, Kielhofner & Rogersin (1995, 1015) mukaan toiminnot ovat tavallisia ja tuttuja asioita, joita ihmiset tekevät joka päivä. Toimintaa pidetään tärkeänä terveyden ja hyvinvoinnin kannalta ratkaisevana tekijänä, ja sen ajatellaan antavan merkityksen elämälle. (Townsend ym. 1997, 31.) Toiminta jaetaan mallissa kolmen tarkoituksen mukaan itsestä huolehtimiseen, tuottavuuteen ja vapaa-aikaan. Näiden osatekijöiden integraatio ja tasapaino ovat yksilön hyvinvoinnin kannalta olennaisia. (Blank & Sumsion 2006, 109–113.) Maatilalla toiminnot liittyvät yleensä lähinnä tuottavuuteen, sillä tilanomistajat tekevät maatilan toimintoja työkseen. Toimintojen voidaan ajatella kuitenkin liittyvän myös itsestä huolehtimiseen ja vapaa-aikaan. Tiloilla kasvatetaan syötävää yleensä myös omiin tarpeisiin. Maatilalla on myös paljon mahdollisuuksia harrastaa vapaa-ajan toimintoja, kuten leikkiä, uida, ratsastaa tai vaikkapa vain rentoutua rauhallisessa ympäristössä.

Sekä kuntouttavien maatalojen omistajat että niiden asiakkaat kuvailevat tärkeää olevan sen, että käytettävät toiminnot ovat vetovoimaisia. Heidän mielestään eläinten ja kasvien kanssa työskentelyssä on erityinen vivahde, koska eläimet ja kasvit ovat elollisia olentoja. Asiakkaat arvostavat maataloja myös siksi, että niiden ilmapiiri eroaa erilaisten laitosten ilmapiiristä. Maatila tarjoaa struktuuria, tilaa ja toimintojen vaihtelevuutta. Se on työskentely-ympäristö ja osa yhteiskuntaa. Sen sijaan, että kuntoutujat kokisivat olevansa asiakkaita, joilla on erilaisia rajoitteita, he kokevatkin olevansa osa työyhteisöä. (Elings & Hassink 2006, 169.)

Eri vuodenaajat juhlapyhineen rytmittävät maaseudun elämää tuoden siihen erilaisia toimintoja, tapoja ja tottumuksia. Kesäisin maalla riittää toimintaa viljelysten, marjojen poimimisen ja heinätoiden parissa. Syksyllä ja keväällä myös sienestetään. Perunat nostetaan perunamaasta syksyllä. (Juvonen 2004, 36–45, 52–58, 64–70.) Vuodenaikojen ja juhlapyhien vaikutus toimintojen valintaan tuli esille myös Pekkalan (4.4.2013) kanssa keskusteltaessa; kesällä voidaan tehdä juhanusvastoja ja pääsiäisenä etsiä metsään piilotettuja pääsiäismunia.

Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen sekä Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen tutkijoiden Heikkilän ym. (2008, hakupäivä 29.11.2012) toteuttamassa tutkimushankkeessa oli tiedonantajana viisi yritystä, jotka harjoittavat maatalan kuntouttavaa käyttöä. Näiden yritysten käyttämiä toimintoja olivat esimerkiksi ulkoilu, piha- ja puutarhatyöt, eläinten hoito, kylväminen, istuttaminen ja sadonkorjuu, retkeily, majan rakentaminen, ratsastus, muistelu sekä vuodenaikojen, maatalan töiden ja eläinten käyttäytymisen seuraaminen. Bergetin ym. (2007) sekä Bergetin ym. (2011, 55) tutkimuksiin osallistuneet kuntoutujat tekivät toimintaterapiainervention aikana maatalan perinteisiä töitä: ruokkivat, harjasivat, hoitivat ja ulkoiluttivat eläimiä, lypsivät lehmiä ja kuljettivat niitä navetassa ja laidunten välillä, ratsastivat sekä puhdistivat karsinoita, eläinten hoitovälineitä ja ämpäreitä. Pekkalan (keskustelu, 4.4.2013) toimintaterapiassa käytettävät toiminnot tehdään talliympäristössä ja ovat tallityötä. Yleisimmiksi toiminnoiksi Pekkala mainitsee sellaisen eläinten hoitamisen, jossa eläin ei varsinaisesti ole läsnä, kuten eläinten ruokinta ja tilojen puhdistus. Toinen yleinen toiminta on vuorovaikutuksessa eläimen kanssa tehtävä toiminta, kuten ratsastusterapia ja kanin silittely.

Saukko ja Warsell (2011, 27) havainnoivat toimintaterapeutti Auli Laineen terapiakertoja ja totesivat, että maatilaympäristön käyttäminen terapiassa oli suunnitelmallista, ja ympäristössä olevat vihjeet ohjasivat asiakkaan toimintaa. Laine hyödyntää terapiassa pääasiassa ympäristön luonnollisia elementtejä. Maatilalla toiminnot nousevat luontevasti ympäristöstä, ja ympäristö on hel-

posti porrastettavissa ja muunneltavissa. Metsässä voidaan tehdä tasapainoharjoituksia, lampaista saatavaa villaa voidaan käyttää karstaamiseen sekä huovutukseen. Fyysisiä valmiuksia voidaan harjoitella esimerkiksi aitojen yli kiipeämällä. Eläinten käyttäytymistä tarkkailemalla voidaan harjoitella sosiaalisia taitoja ja sanatonta viestintää. Laineen mukaan maatilatoiminnoista saatava konkreettinen hyöty on osaltaan motivoinut kuntoutujia toimimaan terapiassa. Terapiakerran havainnoiminen osoitti, että esineillä ja toiminnoilla oli konkreettinen hyöty, ja että toiminnot olivat moniulotteisia sekä vaativat useita kognitiivisia taitoja. Maatilan toimintojen kautta kuntoutujat voivat saada tuottavuuden tunteen ja näkevät konkreettisesti, mitä ovat tehneet.

Myös Karttunen ja Lille (2012, 31, 41) toteavat opinnäytetyössään, että talliympäristö luo hyvät olosuhteet monipuoliselle terapeuttiselle toiminnalle. Opinnäytetyössään Karttunen ja Lille ovat kuvailleet, kuinka he hyödynsivät talliympäristöä esimerkiksi tekemällä hevoskäräjäjelen piha-alueelta lähimetsään. Toiminta eläinten kanssa oli monille kuntoutujille soveltuvaa, sillä se on hyvin konkreettista. Eläimen läsnäolo on motivoivaa ja se sitouttaa kuntoutujaa toimintaan.

Englantilaiset toimintaterapeutit Parkinson, Lowe ja Vecsey (2011, 530–533) tutkivat puutarhassa tehtävien toimintojen etuja mielenterveyskuntoutujien kanssa. Tutkimuksesta käy ilmi, että miehet arvostavat toimintaterapiassa enemmän niin sanottua fyysistä, raskasta toimintaa ja työkalujen käyttöä, kun taas naisilla toiminnoissa tärkeäksi muodostuivat huolehtimisen näkökulma ja aistikokemukset. Saman tutkimuksen perusteella ruoan kasvattaminen tai viljeleminen sekä sen käyttäminen myöhemmin ruoanlaitossa näyttäisi motivoivan enemmän kuin kukkien kasvattaminen tai yleinen puutarhan ylläpito.

3.5 Kuntoutuja maatilalla

Kuntoutujilla on fyysisiä, kognitiivisia ja affektiivisia, eli psyykkisiä toimintavalmiuksia. Yksilön keskiössä on lisäksi henkisyys. (Townsend & Polatajko 2007, 23.) Maatilaympäristön monipuolisuus mahdollistaa sen, että asiakaskunta voi olla hyvin monipuolista.

3.5.1 Kuntoutujan affektiiviset valmiudet

Affektiiviset valmiudet sisältävät emotionaaliset ja sosiaaliset valmiudet, joihin sisältyvät myös yksilöiden väliset ja yksilön sisäiset tekijät. (Townsend & Polatajko 2007, 23; Blank & Sumsion 2006, 112.) Hine ym. (2008, hakupäivä 23.4.2013) viittaavat Elingsin ja van Erpin tutkimukseen, jossa tutkittiin maatilan kuntouttavan käytön vaikutuksia sellaisten asiakkaiden elämänlaatuun, joilla oli mielenterveysongelmia sekä huumeriippuvuutta. Tutkimuksessa kävi ilmi, että asiakkaiden itsevarmuus, sinnikkyys, osallistuminen ja vastuullisuus kehittyivät, ja he olivat tietoisempia ympäristöstään sekä rentoutuneempia. He saivat lisää sosiaalisia suhteita ja olivat niissä vastuullisempia sekä kunnioittivat itseään enemmän kuin aiemmin.

Norjalaisessa toimintaterapeuttien toteuttamassa tutkimuksessa tarkasteltiin maatilan eläinten avulla toteutettavan eläinavusteisen terapian vaikutuksia mielenterveyskuntoutujien ahdistuneisuuteen ja masennukseen. Eläimet, joita tutkimuksessa oli mukana, olivat lehmiä, lampaita ja hevosia. Masennus oli lievittänyt sekä eläinavusteista terapiaa saaneella ryhmällä että kontrolliryhmällä, joka sai muuta terapiaa tavalliseen tapaan. Intervention aikana parannusta ahdistukseen ei tullut esille, mutta kuuden kuukauden päästä tehtävässä seurannassa eläinavusteista terapiaa saaneiden ahdistuksen määrä oli merkittävästi pienempi. Kontrolliryhmän henkilöillä ei ollut havaittavissa vastaavaa parannusta. Tutkijat esittävät mahdollisia syitä terapian vaikutusten "viiveelle". Heidän mukaansa potilaat ovat saattaneet oppia suorittamaan uusia tehtäviä intervention aikana ja tunteneet itsensä sen ansiosta itsevarmemmiksi jälkepäin. Vuorovaikutus maatilan eläinten kanssa on myös saatettu kokea miellyttäväksi, mikä on helpottanut potilaiden pelkoa liittyen uusiin tilanteisiin tai vuorovaikutukseen ihmisten kanssa ja mikä on huomattu vasta seurannassa. Tutkimuksesta ilmeni myös se, että ajan myötä terapiasta hyötyivät eniten ne asiakkaat, joiden masennus tai ahdistus oli alussa kaikkein suurinta. Tämän tutkimuksen perusteella eläinavusteiseen terapiaan voivat osallistua hyvin myös esimerkiksi sellaiset kuntoutujat, joilla on vakavaa ahdistuneisuutta, psykoottisuutta, mielialahäiriöitä tai persoonallisuushäiriöitä. (Berget, Ekeberg, Pedersen & Braastad 2011, 50–61.)

Metropolian ammattikorkeakoulun toimintaterapiaopiskelijat Kati Karttunen ja Merja Lille (2012) tutkivat Skatan tilalla syrjäytymisvaarassa olevien nuorten aikuisten kokemuksia ryhmämuotoisesta eläinavusteisesta toimintaterapiaprosessista. Ryhmäläiset rohkaistuivat puhumaan ryhmän aikana omista tunteistaan sekä herkistyivät aistimaan omia ja hevosen tunteita. Yhteisten kokemusten ja elämysten jakaminen toisten ryhmäläisten kanssa lisääntyi. Luonto, eläimet ja kiireetön

tunnelma vaikuttivat osallistujiin rauhoittavasti ja lisäsivät heidän tunnettaan levollisuudesta. (Karttunen & Lille 2012, 28–37.)

3.5.2 Kuntoutujan kognitiiviset valmiudet

Kognitiiviset valmiudet tarkoittavat käsityskykyä ja älyllisiä tekijöitä kuten havaintokykyä, keskittymiskykyä, muistia, ymmärtämistä ja päättelyä. (Townsend & Polatajko 2007, 23; Blank & Summison 2006, 112.) Norjalaiset tutkijat Berget, Skarsaune, Ekeberg ja Braastad (2007, 101–113) selvittivät tutkimuksessaan 35:n vakavasti sairaan psykiatrisen potilaan työkykyisyyttä ja käyttäytymistä kolme kuukautta kestävässä interventiossa, jossa potilaat olivat vuorovaikutuksessa maatilaeläinten kanssa. Terapiaan osallistuneilla potilailla havaittiin innokkuuden ja tarkkaavuuden lisääntymistä työskentelyssä. Erityisesti tätä tapahtui sellaisilla potilailla, joilla oli todettu skitsofrenia, ahdistuneisuushäiriö tai persoonallisuushäiriö.

Terapeutti Yvon D. Schuler (2007, 123) on tutkinut Alankomaissa maatilaa oppimisympäristönä lapsille, joilla on oppimisvaikeuksia. Tutkimuksessa todetaan, että maatilat voivat tarjota suuren mahdollisuuden oppimiseen luonnossa ja ulkotiloissa. Maatila voi luoda oppimiseen sopivan ympäristön joka on joustava ja turvallinen. Lapset hyötyvät yhteydestä luontoon kehittäessään aistejansa, oppiakseen, ollakseen luovia ja pysyäkseen terveinä.

Toimintaterapeutti Auli Laine pohtii Saukon ja Warsellin haastattelussa (2011, 27), että maatilaympäristön laajuus ja sen tarjoamat runsaat ärsykkeet voivat aiheuttaa haasteita sellaisen asiakkaan terapialle, jolla on keskittymisen vaikeutta. Laine pohtii myös, sopiiko maatilaympäristö aistiherkälle lapselle ja miten autistinen henkilö reagoisi ympäristössä oleviin ärsykkeisiin. Maatilan epähygieenisuus voi myös olla rajoittava tekijä jollekin asiakkaalle.

Schuler (2007, 123–124.) taas toisaalta viittaa Wellsin (2000) tutkimukseen, jossa on osoitettu, että viheralueet naapurustossa lisäävät lasten kognitiivisia valmiuksia. Wells tuo esille, että luonnon antamat kokemukset auttavat lapsia kasvamaan ja kehittymään monin eri tavoin. Tutkimuksen mukaan lapset, jotka viettävät säännöllisesti aikaa ulkona ilman järjestettyä toimintaa, käyttävät leikeissään enemmän luovuutta, ovat vähemmän stressaantuneita ja käyttävät enemmän mielikuvitustaan. Lapsilla on myös todettu vähemmän ADD- ja ADHD oireita, ja heillä on suurempi kunnioitus itseään, muita ihmisiä ja ympäristöä kohtaan. Schuler (2007, 124) viittaa li-

säksi Kuo ja Taylorin (2004) tekemään tutkimukseen, jossa on todettu, että luonnossa tapahtuvat toiminnot vähentävät merkittävästi ADD:n ja ADHD:n oireita.

3.5.3 Kuntoutujan fyysiset valmiudet

Fyysiset valmiudet käsittävät sensoriset, motoriset ja sensomotoriset valmiudet (Townsend & Polatajko 2007, 23; Blank & Sumsion 2006, 112). Hine ym. (2008, hakupäivä 23.4.2013) viittaavat Elingsin ja van Erpin tutkimukseen, jossa kävi ilmi, että kuntoutujien fyysinen voima ja ruokahalu lisääntyivät, he saivat enemmän tehtyä työtä ja tulivat työnteosta väsyneiksi. Wellsin tutkimuksesta (2000) Schuler (2007, 123–124) viittaa löydökseen, jonka mukaan maatilalla kasvavat lapset kehittävät vahvempaa immuunijärjestelmää ja ovat hoikempia.

Maatilan runsaat aistiärsykkeet voivat olla miellyttäviä, voimaannuttavia ja mahdollistaa paljon. Maatilalla toteutettavassa terapiatilanteessa oli Saukon ja Warsellin (2011) havainnointitilanteessa aistittavana muun muassa erilaisia hajuja ja tuoksua eläimiin ja luontoon liittyen, eläinten ja ympäristössä liikkuvien ajoneuvojen ääniä ja paljon erilaisia tuntoaistimuksia. Miellyttävänä aistiärsykkeinä koettiin esimerkiksi raikkaan ja puhtaan ulkoilman tuoksu, sopiva valon määrä sekä kaunis ja rauhallinen luonto. Pekkanen (keskustelu, 4.4.2013) totesi, etteivät säätilat, kuten sade ja pakkasestä ulkona toimimista, ja maatilalla työt on tehtävä, olipa säätila mikä tahansa.

3.5.4 Henkisyiden kokemuksia maatilaympäristössä

Yksilön ytimessä on CMOP-E:n mukaan spirituaalisuus eli henkisyys. (Blank & Sumsion 2006, 109–113.) Henkisyys ei viittaa suoraan uskontoon, mutta jotkut yksilöt voivat kokea henkisyyttä uskonnon kautta. (Townsend & Polatajko 2007, 59–60.) Henkisyys kuvaa henkilön ydintä ja perusolemusta: sisäistä voimaa, jonka avulla yksilö etsii merkitystä ja onnellisuutta toiminnan kautta. Henkisyys ohjaa henkilön valintoja ja tekemisiä. Se nähdään tahdon, tarpeiden ja motivaation ilmaisuna, itsemääräämisoikeuden ja yksilön kontrollin lähteenä. Henkisyys on ihmisen vuorovaikutukseen ja olemassaoloon liittyvä, vaikeasti tavoiteltava osa, joka konkreettinen määrittely on vaikeaa. Toimintaterapeutit ovat epävarmoja siitä, miten henkisyys tulisi puoaa mukaan käytännön toimintaterapiaan, mutta sen sijaan voimme hankkia ymmärrystä merkityksellisyydestä ja ainutlaatuisuudesta sekä oppia ihmisyydestä kokeilemalla asiakkaiden kanssa erilaisia toimintoja. Henkisyydellä ja merkityksellisyydellä on kuitenkin jo vuosikymmenten ajan ajateltu olevan suuri rooli siinä, millaiset kyvyt yksilöllä on käsitellä odottamattomat tapahtumat ja jatkaa elämässä uu-

teen suuntaan trauman, vastoinkäymisen ja vaikeuksien jälkeen. CMOP-E:n mukaan henkisyysdellä tarkoitetaan jokaisen ihmisen sisintä olemusta. Käytännön toimintaterapiassa henkisyys on selvästi tunnistettavissa viidellä alueella: kertomusten käyttämisessä, rituaaleissa, luonnon kunnioittamisessa, luovuudessa ja työssä. (Townsend & Polatajko 2007, 68–69.) Pekkala (keskustelu, 4.4.2013) on huomannut sisäisen motivaation tulevan hyvin esille monissa maatilalan toiminnoissa. Hän kertoi esimerkin miehestä, joka ei käyttänyt toista kättään omista ympäristöissään missään toiminnoissa, mutta saatuaan maatilalla kanin syliinsä piteli sitä kuin huomaamattaan kaksin käsin. Toinen kuntoutuja taas liikkui yleensä aina pyörätuolilla, mutta koska ei tuolista nähnyt yhden ponin karsinaan, nousi ylös ponia kurkistamaan.

Merkityksellinen ja mielekäs toiminta mahdollistaa ihmisille erilaisten elämyksien kokemisen. Toiminnan merkityksellisyys tulee esille siinä, mikä toiminta on ihmiselle tärkeää. Ihmiselle merkityksellisessä toiminnassa tärkeintä ei ole toiminta itsessään tai toiminnan lopputulos, vaan toiminnasta saatu kokemus. Kokemus muodostuu yksilöllisesti ihmisen sisällä hänen toimiessaan. (Hasselkus 2011, 185.)

Kuluttajatutkimuskeskuksen tutkimuksesta selvisi, että haastateltavat kokivat elämänlaatussa maaseudulla paremmaksi kuin kaupungissa. Maaseutu tuo elämyksiä, jotka kaupungeissa eivät ole mahdollisia. Pienet, tavanomaiset ja jokapäiväiset kokemukset muodostavat hyvän sekä elämyksellisen elämän ja arjen, jossa ihmisen ja luonnon välinen suhde korostuu. (Tuorila 2006, haupäivä 29.4.2013.)

Savonia-ammattikorkeakoulun toimintaterapiaopiskelija Juha Timoskaisen (2010, 28–36) opinnäytetyö on yhteistyössä Suomen aivotutkimus- ja kuntoutuskeskus Neuronin kanssa selvittänyt luontopainotteiseen toiminnalliseen ryhmään osallistuneiden aivohalvauskuntoutujien kokemuksia ryhmän toiminnasta. Tutkimustuloksista selvisi, että luontopainotteinen toiminta mahdollisti ”yksilön omien fyysisten ja henkisten rajojen kokeilua” eri toimintojen yhteydessä. Luontoympäristö koettiin positiivisena ja virkistävänä asiana, ja toiminnoista erityisesti kalastus ja nuotion äärellä oleminen olivat kuntoutujille mielekkäitä.

4 VIDEON SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

4.1 Videon laatukriteerit

Projektin laatua määritellään valituilla laatukriteereillä, jotka ovat kuvausta hoidon, palvelun tai toiminnon olennaisista ominaisuuksista. Laatukriteereiden tulisi olla mitattavassa muodossa. Mitastuloksia verrataan ennalta asetettuihin tavoitteisiin, jotta nähdään, onko tavoitteet saavutettu. (Idänpää-Heikkilä ym. 2000, 10.) Laatu voidaan käsittää tuotteen ominaisuuksista muodostuvaksi kokonaisuudeksi, johon perustuu tuotteen kyky täyttää siihen kohdistetut odotukset. Näkökulma määrittää sen, millaisia odotuksia tuotteeseen kohdistuu. Esimerkiksi sosiaali- ja terveystalouden laatua voidaan tarkastella asiakkaan, palvelun tuottajan tai ulkopuolisen arvioijan kuten viiranomaisen näkökulmasta. Laadukas tuote vastaa käyttäjän tarpeita ja täyttää asiakkaan odotukset. (Jämsä & Manninen 2000, 127–128.)

Videomme kolme laatukriteeriä ovat opiskelijälähtöisyys, havainnollisuus ja luovuus. Kriteerit on kuvattu taulukkoon (liite 7), josta selviää, miten valitsemiemme laatukriteerien tulisi näyttäytyä videollamme. Projektissamme tärkeintä oli, että sen lopputuloksena syntyvä video täyttäisi toimintaterapeuttiopiskelijoiden odotukset ja vastaisi heidän tarpeitaan, sillä he olivat ensisijaisia asiakkaitamme. Ensimmäinen laatukriteerimme videolle oli täten **opiskelijälähtöisyys**. Koska videomme kohderyhmänä olevat toimintaterapeuttiopiskelijat olivat ensisijaiset asiakkaamme, opiskelijälähtöisyys voitiin nähdä projektissamme asiakaslähtöisyyden valossa.

CMOP-E:n mukaan toimintaterapian tulee olla asiakaslähtöistä, ei "reseptinomaista" eikä kaikille yksilöille samanlaista. Työskentelyssä tulee tunnistaa asiakkaiden tavoitteet ja haasteet, ja sen pitää mahdollistaa ratkaisut, jotka sopivat nimenomaan kyseessä kulloinkin oleville asiakkaille. Työtä myös toteutetaan yhteistyössä asiakkaiden kanssa. Sen tulee vastata asiakkaiden tarpeisiin sekä kunnioittaa heidän arvojaan, mielenkiinnon kohteitaan ja toiveitaan, olivatpa asiakkaat yksilöitä, perheitä, ryhmiä, yhteisöjä tai organisaatioita. (Townsend & Polatajko 2007, 208.) Mielestämme samat asiat pätevät myös opetukseen, sillä opetuksessakin tulee suunnitella opetus opiskelijoiden mukaan ja huomioida opiskelijoiden omat toiveet ja tarpeet opetukseen liittyen.

Laadimme ensin alustavan hahmotelman videon käsikirjoituksesta, ja pyysimme viideltä toimintaterapeuttiopiskelijalta hahmotelmasta palautetta. Näin toimimalla lisäsimme opiskelijälähtöisyyttä, koska opiskelijat pääsivät itse vaikuttamaan siihen, millainen videosta tulisi. Palautteen antaminen tukee opiskelijoiden omaa aktiivisuutta opiskelussa. Saatavan palautteen ansiosta pystyimme vastaamaan opiskelijoiden odotuksiin ja tarpeisiin sekä kunnioittamaan heidän toiveitaan videon sisältöön liittyen. Videoon sisällytettiin lisäksi tehtäviä, joita opiskelijat voivat tehdä yhdessä opettajan avustuksella opiskellessaan toiminnan analyysia ja adaptaatiota sekä Kanadan toiminnallisen suoriutumisen ja sitoutumisen mallia. Koulutusohjelmassamme ohjataan opiskelijoita käyttämään työskentelyssä näyttöön perustuvia menetelmiä, joten kiinnitimme huomiota siihen, että videolla tulee esille tutkittua tietoa maatalan kuntouttavasta käytöstä.

Opiskelijälähtöisyyteen pyrimme myös tutustumalla erilaisiin oppimiskäsityksiin ja hyödyntämällä yhtä niistä käsikirjoituksen ideoinnissa ja suunnittelussa. Valitsimme asiaan ja asiakasryhmään, siis toimintaterapeuttiopiskelijoihin, sopivan oppimiskäsityksen, joka vaikutti taustalla. Valitsemamme oppimiskäsitys oli konstruktivistinen oppimiskäsitys, ja sen suuntauksista tarkemmin sanottuna sosiaalinen konstruktionismi. Konstruktivistisen oppimiskäsityksen mukaan oppiminen nähdään oppijan aktiivisena kognitiivisena toimintana. Opiskelija tulkitsee havaintojaan ja uutta tietoa aikaisempien kokemustensa ja tietojensa pohjalta. Opiskelijaa ei täytetä tiedolla, vaan hän on aktiivisesti merkityksiä etsivä ja niitä rakentava toimija. (Tynjälä 1999, 37–38.) Ihmisen sosiaalisen olemuksen vuoksi näitä merkityksiä ei kuitenkaan rakenneta pelkästään itselle, vaan tarve on jakaa niitä muiden kanssa sekä ymmärtää asioita muiden näkökulmasta. (Tynjälä 1999, 22.) Sosiaalinen konstruktionismi korostaa sosiaalisen tiedon konstruoinnin ja kielen merkitystä, minkä vuoksi opetuksessa painottuvat sosiaalinen vuorovaikutus, oppiminen yhteistoiminnassa, keskustelu, merkityksistä neuvottelu ja merkitysten rakentaminen käytännöllisissä yhteyksissä. Yhteisö nähdään tiedon muodostumisessa ensisijaisena ja yksilö toissijaisena. (Tynjälä 1999, 61.) Sosiaalisen konstruktionismin valitsimme siksi, että se mielestämme sopi hyvin yhteen CMOP-E:n määrittelyyn asiakaslähtöisyydestä sekä toimintaterapeutin ammattiin, jossa yleisesti tehdään paljon yhteistyötä paitsi eri asiakkaiden, myös monien eri ammattilaisten kanssa. Varsinkin haastavaa asiaa opiskeltaessa motivaatiota lisää, kun huomaa, että asiasta tietää etukäteen jo jotain, ja uutta asiaa voi alkaa rakentaa aiemmin opitun päälle.

Toimintaterapiaan liittyvä kirjallisuus on usein haastavaa ja englanninkielistä. Toimintaterapian teoria jää opiskelijalle usein epäselväksi ja etäiseksi, koska sitä ei käsitellä tarpeeksi käytännön kautta. Toimintaterapian koulutusohjelmalla oli tarvetta havainnollistavalle, helposti ymmärrettä-

välle ja nykyaikaiselle oppimateriaalille. Toinen videomme laatukriteeri oli **havainnollisuus**. Keräsen, Lambergin ja Penttisen (2005, 227) mukaan video on tehokas väline esittää erilaisia asioita, koska se kertoo todellisista tapahtumista ja koska sitä käytetään muun muassa havainnollistamaan asioita, joihin liittyy toimintaa sekä erilaisia liikkeitä. Heidän mukaansa hyvä video on havainnollinen, synnyttää mielikuvia ja on vakuuttava.

Opettajien tai alalla työskentelevien ammattilaisten luentojen kuuntelemisen ja teorian tiedon lukemisen perusteella on usein haastavaa muodostaa oikeaa käsitystä ja konkreettista mielikuvaa opeteltavasta asiasta. Britannian johtaviin puhe- ja viestintätaitojen opettajiin kuuluva Cristina Stuart kertoo teoksessaan, että kuultu informaatio säilyy ihmisten mielessä paljon lyhyemmän ajan kuin silmien kautta saatu informaatio, joten visuaalinen materiaali tekee esityksestä mieleenpainuvamman. Oikein käytettynä visuaaliset havaintovälineet ovat tehokas keino pitää kuulijoiden tarkkaavaisuus vireillä sekä vahvistaa jo kuultu asia. Monimutkaisia asioita tai vertailuja on helpompi selittää kuvan avulla ymmärrettävästi. (Stuart 2001, 68–69.) Visuaalisia keinoja ei kuitenkaan saa käyttää liian paljon ja häiritsevästi, vaan tulee pyrkiä yhtenäisyyteen fonteissa, tyylissä ja tehosteissa. Videokuvaan voidaan yhdistää still-kuvia, ja lisätehoa saadaan äänen avulla. (Stuart 2001, 80, 87.) Videomme on oppimateriaali, jossa teorian tiedon soveltamista käytäntöön on havainnollistettu muun muassa visuaalisin keinoin. Pyrimme konkretisoimaan, miltä maatilaympäristön hyödyntäminen toimintaterapiassa sekä toiminnan ja ympäristön analyysi ja adaptaatio näyttävät oikeissa, luonnollisissa tilanteissa.

Ajatuksemme ovat yhtenäisiä Oulun seudun ammattikorkeakoulun esittävän opetuksen opetusperiaatteiden kanssa. Koulumme Internet-sivuilla kerrotaan, että näitä opetusperiaatteita ovat havainnollistaminen ja konkretisointi. Havainnollistamisesta kerrotaan, että se auttaa konkretisoimaan opittavaa asiaa sekä vastaanottamaan, muistamaan, jäsentämään ja ymmärtämään uutta tietoa. Havainnollistaminen myös herättelee, ylläpitää mielenkiintoa ja luo virikkeisyyttä. Havainnollistaminen korostaa aistien avulla tehtävien havaintojen merkitystä, eli esimerkiksi näkemistä, kuulemista, haistamista, maistamista ja tuntemista. Konkretisoimisen lisäksi sivuilla kerrotaan, että tärkeitä havainnollistamisen keinoja ovat kokemuksellisuus ja elämyksellisyys. (Oulun seudun ammattikorkeakoulu 2014, hakupäivä 2.1.2014.)

Aina kuvien ja havainnollistamiskeinojen käyttäminen ei edistä oppimista, sillä oppimisen kannalta olennaiset asiat, kuten oppilaiden oma pohtiminen, päättelyminen ja ongelmien ratkaiseminen, voivat jäädä liian vähiin. Taitava opettaja voikin yhdistää valmiiden kuvien käyttöön sen, että oppi-

laat itse selittävät kuvissa havaittuja ilmiöitä. Videoiden tarkoituksenmukainen käyttö vaatii opettajan aktiivista valmistelua ja pohdintaa. (Hakkarainen, Bollström-Huttunen, Pyysalo & Lonka 2005, 149.)

Videon kolmas laatukriteeri oli **luovuus**. Luovuudella tähtäsimme toisaalta siihen, että valmis video olisi luovasti toteutettu, ja toisaalta siihen, että se rohkaisisi opiskelijoita käyttämään omaa luovuuttaan heidän tulevassa ammatissaan. Luovuutta voidaan määritellä ja tarkastella eri näkökulmista. Kasvatustieteilijä ja opetusneuvos Eija Vähälä (2003, 20–23) määrittelee luovuuden ihmisen kyvyksi tuottaa uusia tai omaperäisiä oivalluksia. Luovuus voi näkyä myös arkielämän ongelmanratkaisutaidoissa. Luovuus on sitä, että irrottaudutaan vanhoista käsityksistä ja menettelytavoista. Luova ajattelu mahdollistaa tilanteiden tehokkaampaa ja omaperäisempää toteutusta; siinä on siis kyse uuden ja omaperäisen oivalluksen syntymisestä. Luovaa tuotetta tarkastellaan siitä lähtökohdasta, onko se omaperäinen suhteessa siihen, mitä tuotteen luoja tai muut ihmiset siihen mennessä ovat luoneet. Vähälä viittaa myös Amabilen (1983, 1990) määrittelymään, jonka mukaan tuote on luova esimerkiksi silloin, kun se on uusi, hyväksytty ja käyttökelppoinen sekä sillä on arvoa annettuun tehtävään nähden. Luovan tehtävän merkkejä ovat myös se, että tehtävä on ollut keksivä ja oivaltava, sekä se, että luovaan ratkaisuun johtanut tie ei ole ollut suoraviivainen.

Toimintaterapiassa luovuus on nähty terveyttä edistävänä ominaisuutena, ja luovia menetelmiä on käytetty aina ammattialan historiasta alkaen. (Harra & Salminen 2005, 206.) Luovuus ja taito pohtia erilaisia ratkaisuja ovat toimintaterapeutin tärkeitä ominaisuuksia. Kyky luovaan ongelmanratkaisuun on toimintaterapeutille erittäin olennainen, jotta hän voi tehdä toiminnasta asiakkaalle kohdennettua. (Pierce 2003, 265). Video voi laajentaa opiskelijoiden ymmärrystä siitä, kuinka paljon erilaisia mahdollisuuksia ja vaihtoehtoja yksi ympäristö pitää sisällään. Halusimme, että opiskelijat ymmärtäisivät, että toimintaterapiassa luovuus voi olla myös uusien ratkaisujen keksimistä asiakkaan hyväksi, ei pelkästään luovien toimintojen käyttöä.

4.2 Videon kehitysprosessi

Sosiaali- ja terveysalan tuotteet kehitetään tuotekehityksen perusvaiheiden mukaan. Tuotekehitysprosessissa voidaan erottaa viisi vaihetta, joita ovat ongelmien ja kehittämistarpeiden tunnistaminen, ideavaihe, luonnosteluvaihe, tuotteen kehittäminen ja tuotteen viimeistely (Jämsä & Manninen 2001, 28). Kehittämistarpeen toi esille toinen opinnäytetyömme ohjaajista, ja ideoimme videota yhdessä. Koulutusohjelmamme halusi päivittää oppimateriaalia uudelleen ja nykyisemmäksi, ja tähän tarkoitukseen video oli hyvä vaihtoehto. Olimme jo pohtineet ideaa videon tekemisestä, mutta emme olleet varmoja, olisiko sille tarvetta. Aaltosen (2007, 16) mukaan video-ohjelman tekeminen voi olla hyvä ratkaisu silloin, kun tavoitteena on opettaminen tai tiedottaminen. Elävä kuva ja ääni vaikuttavat suoraan katsojan tunteisiin ja järkeen.

Luonnosteluvaihe alkaa, kun on tehty päätös siitä, millainen tuote on tarkoitus suunnitella ja valmistaa (Jämsä & Manninen 2001, 43). Videon asiasisällön selvittäminen oli tietysti jo tapahtunut aiemmin osana valmistavan seminaarityön tekemistä. Tuolloin tutustuimme maatilan kuntouttavaan käyttöön ja pyrimme löytämään aiheesta tutkimuksia toimintaterapian näkökulmasta. Pohdimme siis maatilaympäristön ja maatilan toimintojen hyödyntämistä toimintaterapiassa ja mietimme, millaisista tilanteista haluaisimme realistista videokuvaa. Kävimme myös tutustumassa Alarmi Stablesin tilaan. Koska meidän tuotteemme oli video, hankimme teoriatietoa videon valmistamisen vaiheista, kuten käsikirjoituksen laatimisesta ja videokuvaamisesta. Kuten erilaiset oppaat, myös videomme on osaksi tarkoitettu informaation välittämiseen, joten siinäkin keskeinen sisältö muodostuu niistä tosiasioista, joita keräsimme valmistavaa seminaaria tehdessämme. Huomioimme vastaanottajien, eli toimintaterapeuttiopiskelijoiden, välttämättömän tiedon tarpeen ympäristön ja toiminnan analyysistä ja adaptaatiosta sekä CMOP-E:n ilmenemisestä käytännön työssä. Suunnitellessamme videon sisältöä ja rakennetta miellekartan avulla ymmärsimme, että mikäli videon on tarkoitus toimia oppimateriaalina, siihen kannattaa sisällyttää tehtäviä. Päätimme, että sen sijaan, että tehtävänannot annettaisiin pelkästään videon selostuksessa, opettajat antaisivat osan tehtävistä, loisivat opetustilanteesta yhteisöllisen tapahtuman ja ohjaisivat opetustilannetta joustavasti tilanteen mukaan. Opiskelijoiden osallistamiseen ja yhdessä tekemiseen saimme vahvistusta tutustuessamme erilaisiin oppimisteorioihin ja valitessamme taustateoriaksemme sosiaalisen konstruktionismin.

Tuotteen **kehittelyvaiheessa** tuotetta aletaan tehdä tuotekohtaisia työmenetelmiä ja -vaiheita käyttäen. Informaation välittämiseen tarkoitettua tuotetta, kuten oppaan, laatimisessa keskeinen sisältö muodostuu tosiasioista. Asiat pyritään kertomaan mahdollisimman täsmällisesti, ymmärrettävästi ja vastaanottajan tiedontarve huomioiden. Tässä vaiheessa tehdään myös lopulliset oppaan sisältöä ja ulkoasua koskevat valinnat. (Jämsä & Manninen 2001, 54, 56.)

Videon tekemisessä tuotekohtaisia työvaiheita ovat synopsisin kirjoittaminen sekä käsikirjoituksen ja kuvakäsikirjoituksen laatiminen. Synopsis on tiivistelmä ohjelman sisällöstä; paperi, josta selviää ohjelman sisältö ja muoto. Se ei sisällä kuvallisia tai muita yksityiskohtaisia ratkaisuja. (Aaltonen 2007, 40.) Synopsiskeen määrittelimme videon tavoitteet, kohderyhmän, käyttötavan, rakenteen ja muodon.

Käsikirjoituksen tehtävänä on, että sen avulla tekijä, käsikirjoittaja ja ohjaaja saavat käsityksen keskeisestä sisällöstä ja muodosta. Käsikirjoitusvaiheessa videon sisältö rajautuu ja tarkentuu sekä siitä voidaan nähdä ohjelman toimivuus. Käsikirjoituksen keskeinen asema on siinä, että ohjaajan ja käsikirjoittajan on pystyttävä esittämään näkemykset ja päämäärät esimerkiksi kuvaajalle ja äänittäjälle. (Elokuvantaju 2014, hakupäivä 3.5.2014.) Videon tekijä ei voi kertoa katsojalle kaikkea, mitä aiheesta tietää. Siksi on painotettava olennaista ja varmistettava keskeisen sisällön perillemeno. Rajaus tulee tehdä ennen kuvaamista, jotta videosta ei tule sekava ja jäsentymätön. Käsikirjoitus ja ennakkosuunnittelu nopeuttavat sekä kuvaus- että editointivaihetta. (Aaltonen 2002, 12–13.) Käsikirjoitukseen rajasimme videolla käsiteltävää asiasisältöä. Valitsimme kohderyhmälle keskeisimmät ja tärkeimmät asiat tietoperustasta, jonka olimme keränneet valmistavan seminaarin yhteydessä. Muokkasimme materiaalia paremmin videoon sopivaksi; kiinnitimme huomiota esimerkiksi selostusteksteissä tärkeisiin asioihin, kuten tekstin lyhyteen, selkeyteen ja yksinkertaisuuteen. Jätimme pois tarpeettomia lukuja ja tilastoja sekä hankalia ilmaisuja. Käytimme mahdollisuuksien mukaan tuttuja sanoja ja konkreettista, elävää kieltä. Käsikirjoitusta tehdessä mietimme samanaikaisesti myös kuvattavia toimintoja ja kohteita, jotka tarkentuivat myöhemmin kuvakäsikirjoituksessa.

Käsikirjoituksen avulla voidaan keskustella esimerkiksi videon tilanneen tahon, rahoittajien, asiantuntijoiden ja videon tulevien käyttäjien kanssa. Tilaaajan kanssa tarkistetaan videon sisältö ja painotukset sekä lähestymistapa ja sen oikeellisuus. Käsikirjoitus voidaan myös antaa koelueettavaksi tulevia katsojia edustavalle ryhmälle. (Elokuvantaju 2014, hakupäivä 3.5.2014.) Videon kehittelyvaiheessa hyödynsimme projektiorganisaation asiantuntijoiden tukea ja apua.

Käsikirjoitukseen, kuvakäsikirjoitukseen ja selostustekstien äänittämiseen neuvoja antoi koulumme suomen kielen ja viestinnän lehtori Tuula Koski. Toimintaterapiaan liittyvän asiasisällön osalta käsikirjoitusta kommentoivat opinnäytetyön ohjaajamme sekä viisi toimintaterapeuttipiskelijää.

Käsikirjoitus on tuotannollisesti tärkeä. Käsikirjoituksen perusteella voidaan arvioida, paljonko aikaa ja rahaa video vaatii toteutuakseen. Kuvausaikataulu ja kustannusarvio saadaan, kun käsikirjoitus jaetaan kuvauspäiviksi kuvattavien asioiden, kuvauspaikkojen ja muiden huomioitavien asioiden perusteella (Elokuvantaju, hakupäivä 3.5.2014.) Käsikirjoituksen valmistuttua päätimme, että videolle tulee asiakasesimerkkejä sekä tarpeen mukaan toimimme videolla näyttelijöinä itse. Päätimme myös toimia itse videolla selostustekstien lukijoina. Käsikirjoituksen pohjalta hahmotimme kuvaukseen ja editointiin käytettävän ajan.

Kuvakäsikirjoituksessa käsikirjoituksen eri kohtaukset jaetaan kuviksi. Siinä mietitään esimerkiksi, millaisia kuvakulmia, kuvakokoja ja kameran liikettä kunkin kuvattavan asian kohdalla käytetään. Kuvat luonnostellaan tv-ruudun muotoisina paperille. Piirrosten laadulla ei ole väliä, kunhan niistä saa selvän ja niistä välittyä oikea ajatus. Kuvaratkaisujen ei tarvitse olla tiukasti lukkoon lyötyjä, vaan ne voivat olla myös kohtausten visuaalisen tyylin ja kuvakerronnan hahmottelemista. (Aaltonen 2007, 139.) Teimme kuvakäsikirjoituksen tietokoneen Paint-ohjelmalla, ja se oli nimenomaan suuntaa-antava. Käytimme monipuolisesti muun muassa eri kuvakulmia ja kuvakokoja.

Videon tekeminen käsikirjoitusvaiheesta editointivaiheeseen on monipuolinen. Käsikirjoitusvaiheessa tehdään kokonaisuus pienistä yksityiskohdista, ja vaihetta voidaan kutsua synteettiseksi. Kuvasvaihe puolestaan on analyttinen; siinä käsikirjoitus pilkotaan yksittäisiksi, irrallisiksi kuviksi. Videon leikkaus- tai editointivaihe on taas synteettinen, kun irralliset kuvat yhdistetään. (Aaltonen 2007, 14.) Kuvaamisessa ja videon editoinnissa sekä selostustekstien ja musiikin yhdistämisessä videoon suurimman työn teki Kim Kauppinen. Kauppiselta saimme kaikki tarvittavat tekniset välineet. Videon kuvamateriaali muodostuu videokuvasta ja still-kuvista. Videolla opettavat asiat esitetään selostettuna sekä still-kuvien päälle kirjoitetuista teksteistä, joita on tarvittaessa tehostettu erilaisin efektein. Suunnittelimme videon rinnalle opettajien käyttöön myös lyhyen ohjeistuksen tehtävineen videon käyttämisestä opetustilanteessa. Kuvasimme videota kolmena päivänä eri kuvauspaikoissa. Selostustekstien äänittäminen toteutettiin kahdessa päivässä, ja videon editoimiseen käytettiin viisi 10–12 tunnin päivää.

Tuotteen **viimeistelyvaiheessa** tuotetta on jo testattu, ja siitä saadun palautteen perusteella voidaan valmiista tuotteesta hioa kuntoon kaikki yksityiskohdat. (Jämsä & Manninen 2000, 81.) Videon valmistumisen jälkeen emme tehneet siihen enää muutoksia, mutta videon käsikirjoitukseen opiskelijoilla oli mahdollisuus vaikuttaa edellä mainitussa tuotteen kehittäelyvaiheessa. Keräsimme valmiista videosta kuitenkin palautetta kahdelta toimintaterapian opettajalta ja suomen kielen lehtorilta sekä 11 toimintaterapeuttiopiskelijalta. Video kestää lopputeksteineen vajaat 28 minuuttia.

5 PROJEKTIN ARVIOINTI

5.1 Aiheeseen perehtymisen arviointi

Aiheeseen perehtyminen alkoi jo elokuussa 2012. Ensimmäiset aiheeseen perehtymisen osatehtävät olivat **opinnäytetyön ideoiminen** ja **aiheen rajaaminen**. Aihetta rajasimme siten, että valitsimme Green Care -menetelmistä vain maatalan kuntouttavan käytön, sillä yksistäänkin siinä oli asiaa erittäin paljon. Enempää emme halunneet aihetta vielä rajata, sillä taka-alalla meillä oli halu tuoda monipuolisesti esille sekä maatalan kuntouttavan käytön että toimintaterapian lähes luke mattomat mahdollisuudet. Mielestämme tämä oli tässä vaiheessa sopiva ratkaisu.

Tutkimustiedon kerääminen oli aikaa vievää siksi, että vaikka tietoa maatalan kuntouttavasta käytöstä oli paljon, pyrimme löytämään sitä nimenomaan toimintaterapian alalta. Koska ilmiö on uudehko, tutkimustietoa maatalan kuntouttavasta käytöstä toimintaterapiassa ei ollut vielä juuri-kaan saatavilla. Enemmän tietoa löytyi muista Green Care -menetelmistä, kuten eläinavusteises- ta toimintaterapiasta, ja jouduimme jättämään liiallista lähdekritiikkiä vähemmälle. Myös englanninkielisen tutkimustiedon kääntäminen vei tietysti aikansa. Lopulta kuitenkin löysimme ai- heesta mielestämme riittävän hyvää, kansainvälistä tutkimustietoa.

Viitekehysten valinta oli nopeaa. Halusimme toimintaterapian mallin, joka olisi helposti ymmär- rettävä ja sopii toimintaterapiassa kaikenlaisille asiakkaille. Päädyimme siis Kanadan toiminnalli- sen suoriutumisen ja sitoutumisen malliin (CMOP-E). Laajuutensa ja ”yleisluontoisuutensa” ansiosta malli soveltui mielestämme hyvin aiheeseen, ja pääsimme projektin aikana perehtymään siihen syvemmin. Tämä tietysti kasvatti osaamistamme.

Tiedon kokoaminen kirjalliseen muotoon oli valmistavan seminaarin kokoamisessa ehdotto- masti haastavin osatehtävä. Meillä oli tutkimustuloksia maatalan kuntouttavasta käytöstä sekä teo- riaa toimintaterapiasta ja CMOP-E:stä, mutta näiden yhdistäminen osoittautui tuskallisen vaikeaksi. Kun tarkastelee koko opinnäytetyöprosessiamme, taisimme käyttää ohjausta eniten saadaksemme tämän osatehtävän toteutettua. Lopulta meillä oli käsissämme laaja ja yksityiskoh- tainen, CMOP-E:n pohjalta tehty ympäristöanalyysi maatilasta, ja pääsimme kesäkuussa 2013

vihdoin viimeiseen osatehtävään, **työn esittämiseen**. Aiheeseen perehtymisen välitulos oli opinnäytetyön valmistava seminaari.

Valmistavan seminaarin tekemiseen käytimme aikaa kaksinkertaisesti sen määrän, mikä tähän työhön on ohjeistettu. Tuona aikana meillä oli meneillään paljon muita kursseja tai harjoitteluita, mikä tietysti osaltaan vaikutti siihen, että aikaa kului niin paljon. Orientoituminen työhön, jota oli tehnyt viimeksi monta viikkoa aikaisemmin, vei aina aikansa, ja työn virheiden huomaaminen ja rakenteen hahmottaminen alkoi olla hankalaa. Meillä ei myöskään ollut työn valmistumiselle varsinaista takarajaa, vaikka tarkoitus olikin saada työ esitettyä paljon aikaisemmin. Kun tässä vihdoin onnistuimme, saimme kylläkin paljon positiivista palautetta ja olimme valmiista työstä ylpeitä, mikä innosti siirtymään projektissa seuraavaan vaiheeseen.

5.2 Projektin suunnittelun arviointi

Projektin suunnittelu alkoi elokuussa 2013. Siinä ensimmäinen osatehtävä oli **kirjallisuuteen perehtyminen**. Teimme melko paljon ”turhaa” työtä, koska olimme aiempien, erilaisten suunnitelmien vuoksi käyneet kvalitatiivisen tutkimuksen opintojakson, ja suunnitelmien muututtua jouduimmekin tekemään tuotteen ilman mitään tietoa projektityöskentelystä tai sopivasta kirjallisuudesta aiheeseen liittyen. Yritimme saada käsityksen projektityöskentelystä ja käytimme teoriaa, joka ei ollut sovellettavissa opinnäytetyön kaltaisiin projekteihin. Ohjaavien opettajien neuvojen myötä pääsimme uuteen alkuun ja löysimme tiemme aiheeseen soveltuvan kirjallisuuden pariin. Projektisuunnitelmaan hankimme teoriatietoa myös esimerkiksi erilaisista oppimisteorioista, videon valmistamisesta ja muista projektin kannalta olennaisista asioista ja ilmiöistä.

Teorioiden kokoaminen yhteen eli **projektisuunnitelman kirjoittaminen** ei kokonaisuudessaan kestänyt kovinkaan kauan, mutta ongelmia tuottivat tavoitteiden ja videon laatukriteerien määrittäminen sopivaan muotoon. Näitä pohdimme yhä uudelleen, ja tuona aikana motivaatiomme opinnäytetyön tekemiseen käväisi varmaankin alimmalla tasollaan. Laadimme myös kuvauslupalomakkeen yhteistyökumppanimme asiakkaita varten. **Projektisuunnitelman esittäminen** toteutui joulukuussa 2013, mutta lopullisesti ohjausryhmä hyväksyi suunnitelman vasta helmikuussa 2014. Suunnitelman hyväksyminen viivästyi siksi, että videoon sopivien laatukriteerien löytäminen ja niiden määrittäminen oli haastavaa ja olisimme kaivanneet siihen paljon ohjausta.

5.3 Videon sisällön suunnittelun arviointi

Videon sisällön suunnittelu alkoi tammikuussa 2014, eli osittain päällekkäin projektin suunnittelun kanssa. Ensimmäinen osatehtävä oli **kuvauspaikan hankinta**. Varsinaisesta kuvauspaikasta, yhteistyökumppanimme Jutta Pekkalan omistamasta Alarmi Stables -tilasta, olimme alustavasti sopineet jo valmistavan seminaarin aikana. Aikataulullisten ja teknisten ongelmien vuoksi kuvaaminen tilalla alkoi kuitenkin vaikuttaa sen verran epävarmalta, että päätimme käyttävämme myös kahta muuta kuvauspaikkaa. Toinen niistä oli yleinen alue järvimaisemineen, toinen oli tuttavamme Anne Nevalaisen ja hänen puolisonsa Jussi Mustakankaan maatilaa.

Videolla esiintyvien **asiakkaiden hankkiminen** onnistui myös Alarmi Stablesin kautta ja toi huomattavasti lisäarvoa työllemme, sillä oikeassa terapiatilanteessa kuvattu realistinen kuvamateriaali on mielestämme huomattavasti opettavaisempaa ja mieleenpainuvampaa kuin materiaali, jossa tekijät esiintyvät itse ja tilanteet on lavastettu.

Kuvattavien toimintojen valitsemisen teimme tarkistamalla, mitä yleisiä toimintoja tehdään maatilan kuntouttavaa käyttöä harjoittavilla tiloilla yleensä, ja mitä toimintoja käytetään Alarmi Stablesin tilalla. Alun perin kuvattavia terapiatilanteita oli viisi, mutta jouduimme toteamaan, että viisi toimintoa on liikaa sekä resurssiemme että videon keston nähdessä. Vaikka toimintojen karsiminen arvelutti, olemme sitä mieltä, että videon tavoitteet toteutuivat hyvin näinkin.

Tärkeitä osatehtäviä olivat myös videon **synopsiksen, käsikirjoituksen ja kuvakäsikirjoituksen laatiminen**. Näiden kanssa pyysimme ohjeistusta videon valmistamisen asiantuntijaltamme, Tuula Koskelta. Siitä huolimatta, että nämä osatehtävät olivat työläisiä ja vieraita, ne sujuivat melko helposti. Toivomme tämän olevan paitsi kannustavan ohjauksen ja hyvän kirjallisuuden, myös luovuutemme ja kekseliäisyytemme ansiota. Käsikirjoituksen kanssa jouduimme olemaan hyvin joustavia, ja välillä huoletti, vastaako valmis video kaikkien muutosten jälkeen enää tarkoitustaan. Käsikirjoitusta jouduimme muokkaamaan esimerkiksi sen takia, että normaalia leudompi talvi ei mahdollistanut talvien toimintojen kuvaamista. Saimme myös yllättäen kuulla, että Alarmi Stablesilla oli tulossa talliremontti alustavasti sovittujen kuvauspäivien aikaan. Aikataulujen yhteensovittaminen useiden henkilöiden kanssa toi omat haasteensa käsikirjoitukseen, sillä toiminnot tuli kuvata kolmessa päivässä. Aitojen asiakastilanteiden saaminen videolle oli epävarmaa, kuten myös se, mitä toimintoja terapiassa lopulta kuvausten aikaan käytettäisiin. Käsikirjoitus myös laajeni paljon siinä vaiheessa, kun sovimme, ettemme tyydy maatilan kuntouttavan käytön esittelyyn,

vaan otamme mukaan opetuksellisen näkökulman. Olisimme ehkä voineet keskittyä enemmän tekemään yhden asian hyvin, mutta saimme mielestämme menestyksekkäästi sisällytettyä videoon paljon asiaa ilman, että videosta olisi tullut sekava tai että siinä olisi ollut häiritsevän paljon kaikkea.

Yksi osatehtävistä oli **palautteen pyytäminen** videon käsikirjoituksesta; käsikirjoitus annettiin luettavaksi ja kommentoitavaksi viidelle toimintaterapeuttiopiskelijalle. Opiskelijat täyttivät laatimamme palautelomakkeen ja antoivat myös avointa palautetta.

Kuvaajan hankkiminen kesti aikansa. Osa tahoista, joihin otimme yhteyttä, olisivat tulleet meille huomattavan kalliiksi. Projektimme budjettia ajatellen kustannukset eivät olleet meille mahdollisia. Media-alan opiskelijoiden olisi täytynyt olla alusta asti mukana suunnittelemassa videota, jotta olisivat saaneet työstä opintopisteitä koulultaan. Kohtasimme monenlaisia esteitä ja jäimme pohtimaan, että mielestämme olisi ehdottomasti hyödyllistä ja moniammattillisuutta tukevaa, mikäli eri koulutusohjelmat ja koulut voisivat tehdä joustavammin yhteistyötä keskenään. Lopulta löysimme kuvaajamme, Kim Kauppisen, yksityiselämän suhteita käyttämällä.

Olimme määritelleet yhdeksi osatehtäväksi kaiken varalta myös **kameran käytön opettelu**, jota meidän ei lopulta tarvinnutkaan tehdä, vaikka opimmekin tekniikoista kiitettävän paljon kuvaajan työskentelyä seuraamalla. Tämä moniammattillinen yhteistyö oli kaikille hyvin opettavaista ja antoisaa. Videon sisällön suunnittelu välituloksineen oli valmis helmikuussa 2014.

5.4 Videon valmistamisen arviointi

Videon valmistaminen alkoi helmikuussa 2014 käsikirjoituksesta saadun palautteen pohjalta löydettyjen tarpeellisten **muutosten tekemisestä**. Palaute oli erittäin positiivista ja myös hyödyllistä; opiskelijoiden toiveiden pohjalta muutimme muutamia sanamuotoja sekä tapaa ilmaista joitakin asioita, ja näin käsikirjoituksesta saatiin johdonmukaisempi ja selkeämpi. Saimme siis konkreettisesti toteutettua tärkeintä laatukriteeriämme, opiskelijalähtöisyyttä.

Videon kuvaaminen oli vihdoinkin käyntiin päästyään opinnäytetyöprosessin mukavimpia tehtäviä. Yhteistyömme kuvaajan kanssa toimi erittäin hyvin, ja kuvamateriaali on mielestämme laadukasta. Olimme tehneet käsikirjoituksen ja kuvakäsikirjoituksen valmiiksi, mutta annoimme kuvaajalle myös tilaa toteuttaa omaa ammattitaitoaan, mikä näkyy videolla selvästi; hän ehdotti esimerkiksi

kuvakulmiin liittyen asioita, joita meillä ei olisi tullut mieleen. Kuvauspäivät, joita oli kolme ja jotka ajoittuivat helmi-maaliskuulle, olivat opinnäytetyöprosessimme kohokohta. Asiakastilanteet olivat kuvaamisen kannalta haastavimpia, sillä emme tienneet tarkasti etukäteen, mitä tilanteissa tulee tapahtumaan. Esimerkiksi kuvakulmia ei asiakastilanteissa luonnollisestikaan pystynyt suunnittelemaan, vaan tilanteissa kuvaaja kulki asiakkaiden perässä ja me pyrimme näyttämään tarvittaessa lisävaloa, nauhoittamaan ääntä ja antamaan terapiatilanteille ja kuvaajalle tilaa työskennellä. Asiakastilanteita kuvattaessa myös aika oli rajallinen. Toisaalta asiakastilanteet olivat myös antoisimpia kuvattavia; asiakkaat suhtautuivat terapiatilanteiden kuvaamiseen luontevasti ja innostuneesti. Tämä lisäsi myös meidän työskentelymotivaatiotamme.

Videon valmistamisessa käytetyn **medianmuokkausohjelman**, Sony Vegas pro 12:n, **opetteleminen** jäi meillä vähemmälle huomiolle sen vuoksi (tai sen ansiosta), että kuvaajallamme Kauppisella oli kokemusta kyseisestä sovelluksesta ja videoiden tekemisestä ylipäättään, ja parhaan mahdollisen lopputuloksen aikaansaamiseksi halusimme, että hän huolehtii teknisestä puolesta.

Kuvatun materiaalin editoinnissa olimme mukana ohjaamassa tilannetta. Tämän koimme kaikki hyvänä asiana, sillä näin varmistettiin paitsi toimintaterapian näkökulman toteutuminen videossa, myös kuvaajan tekemät videon juonta ja laatua parantavat ratkaisut. Kauppinen toi esille, että videon leikkaaminen oli helppoa, koska meillä oli selkeä käsikirjoitus ja visio valmiista videosta.

Viimeiset videon valmistamisen osatehtävät olivat opettajien ja opiskelijoiden **palautelomakkeen laatiminen** ja **palautteen pyytäminen**. Palautelomakkeet olivat samankaltaisia, mutta yksityiskohtaisempia kuin käsikirjoitusvaiheessa käytetty lomake. Lomakkeet annettiin 11 toimintaterapeuttiopiskelijalle, kahdelle toimintaterapian opettajalle sekä suomen kielen ja viestinnän lehtorille. Palautelomakkeet laadimme laatukriteerien pohjalta, ja mielestämme niistä tuli selkeät. Ne mahdollistivat myös vastausten tarkentamisen. Videon käyttäminen aidossa opetustilanteessa viivästyi. Video oli valmis huhtikuun puolessavälissä 2014, jolloin video oli tarkoitus alun perin näyttää. Tämä kuitenkin siirtyi myöhemmäksi, sillä videon editoimiseen käytettäviä aikoja peruuntui ja emme olleet sopineet ohjausryhmän kanssa, kuinka paljon aiemmin video pitäisi heillä olla, jotta siihen ehtii perehtyä ja sitä voi opetustilanteessa käyttää. Video oli valmis kaksi päivää ennen ensimmäistä sovittua videon käyttökertaa, mutta videon luovutus opettajalle siirtyi myöhemmäksi yhteistyökumppanin kanssa sovittujen asioiden toteutumattomuuden vuoksi. Video näytettiin opiskelijaryhmälle lopulta 14.5.2014. Palautteen pyytäminen viimeisteli videon valmistamisen -vaiheen.

5.5 Projektin päättämisen arviointi

Viides ja viimeinen päätehtävä oli projektin päättäminen. Projektin päättäminen tarkoitti käytännössä **loppuraportin kirjoittamista**, joka oli meillä projektisuunnitelman esittämisen jälkeen koko ajan käynnissä, koska työskentelyämme varjostivat pitkät aikapätkät, jolloin emme voineet tehdä tuotteemme eli videon eteen mitään. Pyrimme siis käyttämään hyödyksi nekin hetket, joina olimme suunnitelleet työskentelevämme tehokkaasti tuotteen eteen, mutta se ei syystä tai toisesta onnistunut. Loppuraportin kasasimme lopulta nopealla aikataululla.

Loppuraporttiimme olemme suhteellisen tyytyväisiä ottaen huomioon, että kävimme yhtä aikaa töissä ja harjoittelussa, ja aikaa ja energiaa raportin kirjoittamiseen oli hyvin vähän. Opinnäytetyöprosessimme oli erittäin laaja, ja näin ollen loppuraportistakin tuli pitkä. Mikäli aikaa olisi ollut enemmän, olisimme pyrkineet mahdollisuuksien mukaan tiivistämään raporttia. **Loppuraportin esittäminen** tapahtui 30.5.2014. Projektin päättämismomenttiin liittyen olemme erityisen ylpeitä siitä, että jaksoimme tehdä töitä viikkokausia aamusta myöhäiseen iltaan ilman vapaapäiviä, vaikka usein olisi tehnyt mieli luovuttaa. Toinen toistamme tukien saimme kuitenkin vietyä prosessin loppuun asti sekä ylläpidimme keskinäistä sopua ja optimistista ilmapiiriä. Aina, kun jokin asia näytti menevän eteenpäin, toisessa tuli uusia ongelmia, ja motoksemme muodostui prosessin aikana seesteisellä ilmeellä sanottu "ei se mitään".

5.6 Tavoitteiden saavuttamisen arviointi

Projektimme **tulostavoite** oli multimediaoppimateriaali toimintaterapeuttiopiskelijoille ja toimintaterapian opettajille maatilaympäristön ja maatalan toimintojen analyysistä ja adaptaatiosta. Tämä tavoite toteutui. Video kestää noin 28 minuuttia. Alun perin tarkoituksena oli tehdä materiaali, joka olisi verkossa, mutta yhteistyökumppanimme salassapitovelvollisuuden vuoksi lopullinen muoto on dvd:lle tallennettu video. Olemme itse erittäin ylpeitä ja tyytyväisiä valmiiseen videoon, ja sen eteen tekemämme työmäärä oli reilusti suurempi kuin mitä opinnäytetyön tekemiseen on ohjeistettu.

Lyhyen aikavälin toiminnalliset tavoitteemme saavutimme osittain. Toimintaterapeuttiopiskelijat katsoivat valmistamamme videon, ja keräämämme palautteen perusteella suurin osa oli kiinnostunut maatilaympäristön ja maatalan toimintojen hyödyntämisestä toimintaterapiassa.

Toimintaterapeuttipiskelijät eivät harjoitelleet videon avulla toiminnan analyysia ja sovellusta ajanpuutteen vuoksi. Suurin osa piti videota kuitenkin hyödyllisenä menetelmänä opiskelussa. Toimintaterapian koulutusohjelman opettajat tulevat ohjausryhmämme mukaan käyttämään videota opetuksessaan opettavien asioiden havainnollistamisessa.

Pitkän aikavälin toiminnallisina tavoitteinamme olivat se, että videostamme tulee pysyvä osa toimintaterapian opetusta, sekä se, että opiskelija osaa ohjattuna tehdä toiminnan perus- vaatimus- ja sovellusanalyysin Kanadan toiminnallisen suoriutumisen ja sitoutumisen mallia käyttäen. Tavoittelimme sitä, että opiskelija tunnistaisi ympäristön mukauttamisen merkityksen yksilön toiminnalle sekä osaisi ohjattuna arvioida ympäristön muutosten tarvetta sekä suunnitella tarvittavia muutoksia. Näiden tavoitteiden toteutumista emme pystyneet projektin aikana arvioimaan, kuten emme myöskään sitä, saavatko toimintaterapian asiakkaat tulevaisuudessa sellaista toimintaterapiaa, jossa hyödynnetään suomalaista maaseutua ja luontoa. Uskoisimme kuitenkin, että ainakin opiskelijoihin liittyvä tavoite tulee toteutumaan, sillä videollamme on mielestämme hyvät edellytykset lisätä opiskelijoiden analyysitaitoja.

Pitkän aikavälin oppimistavoitteet saavutimme. Projektin aikana opimme erittäin paljon projektityöskentelyn eri elementeistä, ja meillä on nyt käsitys niistä asioista, jotka tekevät onnistuneen projektin. Saimme myös projektimme toteutettua. Toiminnan ja ympäristön analyysi- ja adaptaatiotaitomme kehittyivät projektin myötä. Erilaisia maatilan toimintoja miettiessämme, kokeillessamme ja kuvatessamme saimme laajemman käsityksen siitä, mitä toiminta sisältää ja vaatii. Asiakastilanteita kuvatessamme ymmärsimme, että toimintaterapeutin analyysi- ja adaptaatiotaidot ja niiden tärkeys korostuvat työssämme, sillä asiakkaan suoriutuminen ja osallistuminen on parhaimmillaan, kun toiminta vastaa hänen taitojaan. Toiminnan tulee olla myös asiakkaalle mielenkiintoista, mikä korostui lapsiasiakkaiden terapiaa kuvatessamme. Tietoteknisiin sovelluksiin liittyvien tavoitteiden osalta ymmärsimme, kuinka vähän videon tekemisestä tiesimme, sillä laatimamme tavoitekin oli niin hassussa muodossa. Videon tekemisessä tarvitaan teknisiä välineitä, kuten kameraa oheislaitteineen, ja tietoteknisiä välineitä tarvitaan esimerkiksi editoimisessa ja selostustekstien äänittämisessä. Opimme, kuinka tärkeää videota tehtäessä on hyvä välineistö. Kunnollisella kameralla on suuri merkitys videon laadun onnistumisen kannalta. Mikäli käytössämme olisi ollut videon tekemiseen soveltumaton kamera, se olisi vienyt mielenkiintoa videosta, heikentänyt kuvan laatua ja vaikeuttanut asioiden selkeää esittämistä. Kuvaamiseen liittyy paljon huomioitavia asioita ja tekniikoita. Erilaiset kuvakulmat, valon määrät ja kameran tärähtely tulee huomioida. Kuvaajan tuli osata käyttää kameraa spontaanisti ja luovasti asiakastilanteita kuva-

tessa, sillä näiden tilanteiden tarkkaa kulkua emme tienneet etukäteen. Vaikka emme itse kameraa käyttäneet, opimme kameratyöskentelystä paljon kuvaajamme työskentelyä seuratussamme ja mahdollisuuksien mukaan valaistuksessa ja äänityksessä avustaessamme. Mielestämme teimme myös oikean ratkaisun etsiessämme sinnikkäästi videollemme kuvaajaa; kameran käyttämisen ja kuvaustekniikoiden opetteleminen olisi vienyt meiltä valtavasti lisää aikaa. Kuvattu materiaali ei silloinkaan olisi välttämättä ollut käyttökelpoista ja laadukasta, sillä emme ehkä olisi osanneet ensikertalaisina huomioida kaikkia oleellisia asioita.

Videon selostustekstit äänitimme itse. Saimme Kauppiselta tarvittavat välineet ja ohjeistuksen äänitykseen. Selostustekstien oikeanlaisessa lausumisessa meitä ohjeisti Tuula Koski, jolle lähetimme myös ääninäytteet ennen varsinaista äänitystä. Äänityksessä aikaa vei äänitysohjelma Reaper mediaan tutustuminen ja laitteiden käyttämisen opettelu. Äänityspaikaksi valitsimme ryhmähuonetilan, jota pidimme koulumme hiljaisimpana mahdollisena mutta joka lopulta osoittautui vääränlaiseksi paikaksi huonon äänieristyksensä vuoksi. Tiukan aikataulun vuoksi äänitimme kuitenkin kaikki selostustekstit tässä tilassa ja toivoimme suurimman osan olevan käyttökelpoisia. Äänittämisestä opimme ennen kaikkea sen, että tilan tulee olla äänieristykseltään hyvä, ja hyvän äänityspaikan etsimiseen olisi kannattanut käyttää enemmän aikaa. Äänittäminen oli mukava ja jännittävä vaihe, sillä olimme itse spiikkien lausujia. Mikäli aikataulumme ei olisi ollut niin tiukka, myös äänittämiseen olisi kannattanut käyttää enemmän aikaa. Onneksi valmiilla videolla taustahuminaa ei luultavasti musiikkien alta huomaa, jos siitä ei etukäteen tiedä.

Videon editoinnissa käytimme medianmuokkausohjelmaa nimeltä Sony Vegas pro 12. Ohjelman käyttämisestä vastasi Kim Kauppinen. Editointivaiheessa olimme mukana ohjaajien roolissa. Videon leikkaamisessa saimme huomata, miten pienten yksityiskohtien hiominen vaatii paljon aikaa, ja miten tärkeää musiikkien, värien ja leikkausten hiominen on yhtenevän ja esteettisen kokonaisuuden aikaansaamiseksi.

Välittömistä oppimistavoitteistamme ensimmäinen oli, että käytämme projektin aikana hyödyksi tekemämme taustatyön ja hankkimamme tutkimustiedot. Tähän tavoitteeseen pääsimme hyvin. Opinnäytetyön valmistavan seminaarin aikana kokoamamme tutkimustiedot maatilankuntouttavasta käytöstä ja maatilankäytön hyödyntämisestä toimintaterapiassa näkyvät paitsi loppuraportissamme, myös videolla, mikä oli meille tärkeää. Toinen välittömistä oppimistavoitteistamme, ”osaamme koostaa hankkimamme tiedon ja omat tuotoksemme tietoteknisten sovellusten avulla” toteutui myös tavallaan; myönsimme jo aikaisessa vaiheessa tarvitsevamme videon tekemisessä

ulkupuolista apua, ja onneksi saimme Kauppisen yhteistyökumppaniksi. Kauppisen kanssa työskentelyä olemme jo aiemmin raportissa kehuneet, mistä pääsemmekin viimeiseen välittömään oppimistavoitteeseemme. Halusimme oppia tekemään yhteistyötä keskenämme sekä ohjausryhmän, asiantuntijoiden ja kuvauspaikkojen omistajien kanssa. Pääsimme harjoittelemaan yhteistyön tekemistä paljon, mikä oli hyvin opettavaista ja hyödyllistä. Vielä enemmän opimme itsenäistä työskentelyä itselle täysin vieraalla alueella, ja välillä tunsimme olomme projektin aikana melko yksinäisiksi.

Projektimme välittömiä hyödynsaajia olivat Oulun ammattikorkeakoulun toimintaterapeuttiopiskelijat. Lisäksi projektin lopputuloksesta hyötyivät Oulun ammattikorkeakoulun toimintaterapian opettajat, koska he voivat käyttää videota havainnollistamisen apuvälineenä monella opintojaksolla. Lopullisia hyödynsaajia ovat tulevat omat asiakkaamme, sillä tulemme varmasti hyödyntämään opinnäytetyön aikana keräämämme tiedot työelämässä. Toivomme, että projektista hyötyvät myös videon nähneiden toimintaterapeuttiopiskelijoiden asiakkaat.

5.7 Videon laatuksien arviointi

Videota arvioi meidän lisäksi kaksi toimintaterapian opettajaa sekä suomen kielen ja viestinnän lehtori. Toinen toimintaterapian opettajista käytti videota opetustilanteessa. Lisäksi videota arvioi 11 opiskelujen alkuvaiheen toimintaterapeuttiopiskelijaa. Palautelomakkeissa oli 25–27 väittämää, joihin vastattiin joko ”täysin samaa mieltä”, ”osittain samaa mieltä”, ”osittain eri mieltä” tai ”täysin samaa mieltä”.

Videomme laatuksia olivat opiskelijälähtöisyys, havainnollisuus ja luovuus. Videon laatuksiemme **opiskelijälähtöisyys** tarkoitti lyhyesti sitä, että projektin lopputuloksena syntyvä video täyttäisi toimintaterapeuttiopiskelijoiden odotukset ja vastaisi heidän tarpeitaan, sillä he olivat ensisijaisia asiakkaitamme.

Mielestämme valmis video täyttää kriteerimme opiskelijälähtöisyydestä. Opiskelijat pääsivät antamaan palautetta videon käsikirjoitukseen, ja käsikirjoitusta muokattiin palautteen mukaisesti. Video on suomenkielinen, mikä helpottaa asioiden ymmärtämistä. Video tuo konkreettisesti esille toimintaterapian monipuolista ammattialaa, teoretietoa ja käytännön työtä. Toimme heti videon alussa esille maatilankuntouttavasta käytöstä tutkimustietoa, jota olimme koonneet valmistavaa seminaaria työstäessämme. Tämän toivoimme vastaavan näyttöön perustuvuuteen ja tuovan us-

kottavuutta aiheeseen. Myöhemmässä vaiheessa, kun opiskelijat tekevät tehtäviä, he pohtivat esittämäämme tutkimustietoa, asiakkaita, kontekstia sekä mahdollisesti omaa asiantuntemustaan. Yritimme kiinnittää uskottavuuteen huomiota, ettei projektista ja videosta jäisi sellaista mielikuvaa, että yritämme tyrkyttää maatilaa kuntouttavaa käyttöä vain omien mieltymyksiemme vuoksi. Tarkoituksenamme oli tuoda opiskelijoiden tietouteen maatala kuntoutusympäristönä sekä sen lähes lukemattomat vaihtoehdot ja mahdollisuudet. Halusimme myös korostaa merkityksellisen toiminnan tärkeyttä.

Opiskelijalähtöisyyteen liittyviin väittämiin opettajat vastasivat olevansa osittain tai täysin samaa mieltä. Koska toinen toimintaterapian opettajista ei käyttänyt videota opetustilanteessa ja toinenkaan ei käyttänyt videota ajanpuutteen vuoksi tarkoitetulla tavalla, palautetta ei mielestämme voi arvioida luotettavasti. Toimintaterapian opettajat laittoivat myös huomautuksen, että on vaikea arvioida esimerkiksi opiskelijoiden ymmärryksen lisääntymistä toiminnan ja ympäristön analyysistä ja adaptaatiosta. He kaipasivat CMOP-E:n dynamiikan parempaa esille tuomista. Suomen kielen lehtorin mielestä Kanadan mallin käyttö tulee kuitenkin opetettua hyvin, konkreettisten esimerkkienkin avulla. Opettajien mielestä video on monipuolisesti sovellettavissa moneen eri yhteyteen toimintaterapian opintojaksoilla. Videon avulla voi opettajien mielestä lisäksi tuoda tunnetuksi toimintaterapiaa.

Opiskelijoiden arvioinneista ensimmäiseksi esille tuli se, että yli puolet vastaajista oli osittain eri mieltä tai vain osittain samaa mieltä siitä, että videolla esitetään tutkimustuloksia maatilaa kuntouttavasta käytöstä. Meille ja opettajille asia oli selvä, koska tutkimustulokset on kerätty suoraan valmistavasta seminaaristamme ja ne ovat kulkeneet mukana prosessin alusta videon käsikirjoitukseen asti. Opiskelijoita varten asia olisi kuitenkin pitänyt ilmaista selkeämmin. Myös opiskelijoiden osalta jätimme käsittelemättä ne kohdat, joita meidän mielestämme voi arvioida vain silloin, kun videota käytetään tarkoitetulla tavalla, mutta pääsääntöisesti opiskelijat olivat antaneet hyvää palautetta myös siitä, miten videolla opetetaan analyysin ja adaptaation käytäntöön soveltamista. Kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että videolla käytetään CMOP-E:n käsitteitä.

Havainnollisuus oli toinen videomme laatukriteeri, sillä toimintaterapian koulutusohjelmalla oli tarvetta havainnollistavalle, helposti ymmärrettävälle ja nykyaikaiselle oppimateriaalille. Mielestämme valmis video on havainnollistava. Videolla yhdistyy videokuvaa, still-kuvaa ja teoretietoa. Videossa palataan tavallaan toimintaterapian juurille, mikä on ollut viime aikoina jonkin verran esillä toimintaterapiasta käydyssä keskustelussa. Nykyaikaisuutta olisi tukenut alkuperäinen

suunnitelma sähköisessä muodossa olevasta videosta, mutta saimme liian myöhäisessä vaiheessa kuulla, että sitä ei ole mahdollisuutta toteuttaa. Mikäli olisimme aiemmin tienneet asian, videon käsikirjoitusta olisi pystynyt muuttamaan siihen suuntaan, että video olisi pystytty toteuttamaan myös sähköisessä muodossa.

Kahden opettajan mielestä videolla olisi voinut olla enemmän still-kuvia. Tätä vastausta he eivät olleet tarkentaneet, joten meille jäi epäselväksi, että halusivatko he lisää esimerkiksi ympäristöä havainnollistavia maisemakuvia vai olisiko tekstien alla kaivattu monipuolisemmin still-kuvia. Yleisesti ottaen opettajat olivat sitä mieltä, että havainnollisuus laatukriteerinä oli toteutettu onnistuneesti; puhetta ja musiikkia oli juuri sopivasti ja selostus oli juuri sopivan selkeää, kuuluvaa ja rauhallista. Videossa todettiin olevan kaunis kuvaus, rauhallinen tunnelma ja onnistuneet musiikkivalinnat. Selostuksen rauhallinen tempo koettiin tärkeäksi, koska kyseessä on opetusvideo.

Yhtä lukuun ottamatta myös kaikki opiskelijat olivat täysin samaa mieltä siitä, että selostus on kuuluvaa, selkeää ja rauhallista. Opiskelijoiden mielipiteet still-kuvien määrän sopivuudesta ja kaantuivat. Liikkuvan kuvan osalta opiskelijoiden palautteesta nousi esille se, että muutamaa oli häirinnyt autosta kuvattu, hieman vilisevä maisemakuva tai asiakastilanteissa kuvattu videokuva. Asiakastilanteiden kulku oli ennen kuvaamista epäselvä ja kuvaamisympäristö laaja, joten niissä kameran jalustaa ei voitu käyttää, vaan kuvaaja käveli asiakkaiden vierellä. Kolme opiskelijoista oli osittain eri mieltä ja kaksi vain osittain samaa mieltä siitä, että video etenee johdonmukaisesti.

Videon kolmas laatukriteeri oli **luovuus**. Luovuudella pyrimme paitsi siihen, että valmis video olisi luovasti toteutettu, myös siihen, että se rohkaisisi opiskelijoita käyttämään omaa luovuuttaan heidän tulevassa ammatissaan. Videon suunnittelussa ja toteutuksessa olemme käyttäneet paljon omaa luovuuttamme, ja mielestämme se myös näkyy videolla. Halusimme, että esille tulee se, että luovuus voi tarkoittaa myös ongelmanratkaisutaitoja ja uusien toimintatapojen löytämistä, ei pelkästään luovia toimintoja. Mielestämme video on myös innostava ja monipuolinen, ja siitä jää positiivinen mieli, mikä toivottavasti innostaa opiskelijoita oman luovuuden käyttämiseen. Laajasti ajateltuna jo se oli luovaa, että valmistimme itse uudenlaisen oppimateriaalin. Käsittelimme aiheita myös eri tavalla verrattuna muihin opinnäytetöihin, joita on tehty maatilan kuntouttavaan käyttöön liittyen. Tämän lisäksi pyrimme luovuuteen sillä, että yhdistimme oppimateriaalissa erilaisia elementtejä sekä otimme opiskelijat tietyllä tavalla mukaan videoon, kun he tekevät yhdessä opettajan avustuksella tehtäviä videon taukojen aikana. Projektinamme emme pelkästään luoneet tietoisuutta maatilan hyödyntämisestä toimintaterapiassa, vaan tähtäsimme siihen, että videon kat-

sominen olisi aktiivinen ja toiminnallinen tapahtuma. Toisin sanoen tavoitteenamme siis oli, että osaisimme käyttää ja näyttää videon suunnittelussa ja toteutuksessa omaa luovuuttamme.

Opettajat olivat täysin samaa mieltä siitä, että videolla voi opettaa sitä, mitä opiskelijoiden on tarkoitus oppia. Opettajien mielestä video on uudenlainen ja omaperäinen toimintaterapian oppimateriaali, ja sen ohjeistus sallii opettajan luovuuden käytön opetustilanteessa. Luovuuden osalta epäselväksi jäi, miksi toinen toimintaterapian opettajista ei ole täysin sitä mieltä, että videon ohjeistus on ymmärrettävää, tai että opiskelijoita osallistetaan oppimaan yhdessä. Luovuuden osalta emme käsitelleet niitä vastauksia, joissa luovuuden toteutumista arvioitiin opiskelijoiden ymmärryksen lisääntymistä, ongelmanratkaisutaitojen käyttämiseen kannustamista tai erilaisten ratkaisujen pohtimiseen. Mielestämme vastaukset näihin palautelomakkeen kohtiin olisivat saattaneet olla erilaisia, jos videota olisi arviointitilanteessa käytetty tarkoitetulla tavalla. Vastaukset näihin olivat kuitenkin positiivisia.

Opiskelijoista suurin osa oli vain osittain sitä mieltä, että videolla käytetään erilaisia havainnollistamiskeinoja. Pääasiassa osittain samaa mieltä oltiin myös videon kannustavuudesta oman luovuuden ja ongelmanratkaisutaitojen käyttämiseen. Kuten opettajienkin vastausten osalta, näiden vastausten kohdalla pohdimme, että ne saattaisivat olla erilaisia, mikäli opiskelijat olisivat oikeasti päässeet ryhmissä pohtimaan kysymyksiä ja harjoittelemaan analyyseja asiakasesimerkkien pohjalta. Opiskelijoista vain kolme oli sitä mieltä, että videolla osallistetaan opiskelijoita oppimaan yhdessä. Kuitenkin videon ohjeituksessa kehoitetaan jo alussa jakamaan opiskelijat ryhmiin, joissa he tulevat videon tehtäviä tekemään, sekä jakamaan pohtimia asioita koko ryhmän kesken. Mielestämme osallistamiseen liittyvät vastaukset kertovat juuri siitä, että emme voi arvioida palautetta luotettavasti. Pääasiassa opiskelijat olivat täysin samaa mieltä siitä, että video lisäsi ymmärrystä siitä, miten paljon vaihtoehtojen yhden ja saman ympäristön hyödyntämiseen on.

Harmittelimme, että emme olleet ohjeistaneet arvioijia tarkentamaan vastauksia, sillä nyt monen väittämän osalta jäi epäselväksi, miksi vastaaja oli asiasta eri mieltä tai vain osittain samaa mieltä. Tämän lisäksi pohdimme sitä, että opiskelijoiden palautteesta jäi osittain sellainen vaikutelma, että he vastasivat olevansa jostakin asiasta vain osittain samaa mieltä sen vuoksi, että olisivat kaivanneet videoon jotakin lisää tai tehneet videon itse eri tavalla ja unohtivat, mitä väittämässä oli tarkoitus arvioida. Esimerkiksi kohta ”videolla käsitellään CMOP-E:n teoriaa maatilaympäristön ja maatalan toimintojen avulla” oli meidän mielestämme fakta, mutta opiskelijoista neljä yhdestoista vastaajasta oli asiasta vain osittain samaa mieltä. Suuri osa opiskelijoista oli myös sitä miel-

tä, että mallin teoriaa ei sovelleta käytäntöön. Valitsemassamme oppimisteoriassa oppimista tapahtuu rakentamalla uutta tietoa vanhojen oppien päälle, ja pohdimme, että CMOP-E saattaa olla opiskelijoille vielä vieras, jolloin asia voi jäädä epäselväksi, vaikka sitä pyritäisiin käsittelemään konkreettisten esimerkkien avulla.

Vaikka opiskelijat olivat osittain palautteessaan hyvinkin kriittisiä, niin pääsääntöisesti palaute oli hyvää. Hajontaa vastauksissa oli paljon. Joidenkin odotuksiin ei päästy vastaamaan, mikä ilmeni seuraavanlaisista kommentteista:

”Enemmän olisi kaivattu esimerkkejä toiminnoista.”

”Keksien värjäämisen pointtia ei ymmärretty.”

”Osa käsivaralla kuvatusta materiaalista ’sekavan oloista’.”

”Rakenne oli hieman hajanainen, mutta idea ja toteutus hyvät.”

”Musiikki rauhallista ja videoon sopivaa, välillä vei huomion videon katselusta.”

Monen opiskelijan palautteesta saimme sellaisen mielikuvan, että video on tehnyt tehtävänsä. Hyödyllisyydestä kertoivat muun muassa seuraavat kommentit:

”Erittäin hyvä väline Kanadan mallin ymmärtämiseen ja käytännön työhön yhdistämiseen, samoin toiminnan analyysi ja adaptaatio tulivat videolla konkreettisemmaksi.”

”Auttoi ymmärtämään Kanadan mallia.”

”Interaktiivinen tehtävä oli kiva + sai aikaan keskustelua”.

”Selkeytti omaa käsitystä CMOP-E:n teoriapohjasta ja siitä, miten teoriaa voidaan hyödyntää toiminnan analyysissä.”

”Antaa uutta näkökulmaa luontoympäristön hyödyntämisestä toimintaterapiassa.”

”Video oli kaunis ja tunnelma rauhallinen.”

”Hyvä video, tuli hyvä mieli!”

6 POHDINTA

Mielestämme maatilaa voidaan ehdottomasti hyödyntää monipuolisena toimintaterapian ympäristönä. Maatilaympäristö voi motivoida erilaisia kuntoutujia pienistä lapsista ikäihmisiin asti. Suurten ikäluokkien osuus Suomessa kasvaa, ja koska monille ikääntyville maatala on aikoinaan ollut tärkeä ympäristö, sen käyttäminen terapiassa voi olla hyvin merkityksellistä. Myös sellaisille asiakkaille, joiden elämässä luonnolla ei ennen ole ollut suurta merkitystä, voi terapiassa löytyä uusia kokemuksia, elämyksiä ja mielenkiinnon kohteita. Maatilalta saatavia materiaaleja voi myös käyttää monenlaisissa luovissa toiminnoissa. Projektin aikana olemme huomanneet esimerkiksi muutamia lehtiartikkeleja maatalan tai eläinten käyttämisestä terapiassa, ja niissä terapian tarjoajat ovat tuoneet esille täysin samanlaisia asioita, kuin esittelemisämme tutkimuksissa tai keskusteluissa Pekkanen (4.4.2013) kanssa tuli ilmi. Jatkokehitysehdotuksemme onkin tutkia asiakkaiden kokemuksia maatilaympäristössä toteutuvasta toimintaterapiasta.

Oli yllättävää, että aiheesta ei löytynyt tutkimustietoa varsinkaan toimintaterapian näkökulmasta. Tämä toi paljon haasteita viitekehyksen rakentamiseen. Aikaa meni paljon tutkimustiedon etsimiseen, ja aina kun jokin pätevä tutkimus sattui kohdalle, siihen ei päässyt käsiksi. Lopulta päätimme unohtaa liiallisen lähdekritiikin, ja valitsimme työhömmme tutkimuksia, jotka eivät olleet toimintaterapeuttien suorittamia. Joukossa on myös suomalaisia opinnäytetöitä, koska aiheesta ei ole tehty tieteellistä tutkimusta, ja koska meitä kiinnosti, millaista nimenomaan Suomessa toteutettava maatalan kuntouttava käyttö on. Eri maiden välillä on kulttuurisia ja maantieteellisiä eroja, ja mielestämme on tärkeää tarkastella maatilaa sellaisena, kuin se Suomessa on. Tämän vuoksi valitsimme myös muutaman kerran norjalaisen tutkimuksen jonkin muun tutkimuksen sijaan, koska Norja on meitä lähempänä.

Olemme usein kuulleet opiskelijoiden kertovan, että opinnäytetyön tekemisessä yksi haastavimpia asioita oli aiheen rajaaminen. Meidänkin tuli tietysti rajata aihetta jossain määrin, mutta koska halusimme tuoda esille nimenomaan maatalan kuntouttavan käytön ja toimintaterapian lähes rajattomia mahdollisuuksia, emme halunneet esimerkiksi keskittyä vain johonkin tiettyyn asiakasryhmään, vaan kuvata asioita monipuolisesti. Tämä vei aikaa, ja jouduimme miettimään paljon sitä, miten saamme haluamamme asiat videoon esille ilman, että siitä tulee sekamelska, johon on ahdettu liian paljon kaikkea.

Myös videon muoto muuttui sitä mukaa, kun prosessi eteni. Katsojien mielenkiintoa ja motivaatiota edistäviä ja ylläpitäviä tekijöitä sekä opiskelijälähtöisyyttä pohdittuamme ja oppimiskäsityksiin perehdyttyämme videosta kehittyi kokonaisuus, jonka käytössä vierähtää helposti yksi puolentoista tunnin oppitunti. Kokonaisuuteen sisältyvät siis noin 28 minuutin mittainen video, tehtäviä ja lyhyt ohjeistus opettajille. Pikkuhiljaa pelkästä maatilantuntouttavaa käyttöä esittelevästä, noin kymmenen minuutin ”tietoiskusta” muodostuikin siis suuri oppimateriaalikonaisuus.

Epävarmuuden sietäminen projektin ja opinnäytetyöprosessin etenemisen suhteen oli hyvin haastavaa. Prosessi kesti kokonaisuudessaan varsin kauan, ja sen aikana molempien elämään mahtui paljon henkilökohtaisia huolia. Jaoimme myös saman turhautumisen aikataulujen venymisestä ja surkeasta rahatilanteesta, ja usein molempien hermot olivat kireällä. Lannistavimpia olivat tilanteet, joina meillä olisi ollut innostusta sekä enemmän kuin runsaasti aikaa työskennellä, mutta projekti polki paikallaan, koska kaikki muut projektiorganisaatiomme jäsenet olivat niin kiireisiä. Jälkikäteen ajatellen viisainta olisi ollut heti alussa kokoontua koko projektiorganisaation kanssa yhden pöydän ääreen, määrittellä kaikkien tehtävät, selvittää jokaisen resurssit, päästä yksimielisyyteen aikataulujen suhteen ja saada kaikki innostumaan projektin lopputuloksen näkemisestä. Meillä työskentely toimi siten, että olimme ainoa yhdistävä tekijä ja tiedottaja eri osapuolten välillä, ja kaikki muut osapuolet olivat kiireisiä muiden tehtäviensä vuoksi. Luullaksemme osasimme jo opinnäytetyötä ennen priorisoida asioita, mutta tämä taito jalostui entisestään; opimme pakon sanelemana tekemään mahdollisimman paljon etukäteen vähemmän tärkeitä tehtäviä silloin, kun olisi pitänyt ja halunnut tehdä tärkeimmät tehtävät pois alta, mutta siihen ei ollut mahdollisuutta.

Opimme myös käyttämään omia ongelmanratkaisutaitojamme entistä paremmin. Projektin aikana jouduimme yhä uudestaan etsimään uusia luovia ratkaisua, joiden myötä projekti saataisiin jälleen etenemään. Varasuunnitelmia tuli myös miettiä etukäteen. Olimme suunnitelleet, miten tiedottaisimme projektin etenemisestä projektiorganisaatiolle, mutta siitä huolimatta tiedonkulun järjestäminen toimivaksi oli haastavaa. Yhteydenpitoon liittyvät ongelmat taisivat olla opinnäytetyön tekemisessä hankalin ja ehkä siten myös opettavaisin elementti. Työskentelyn aikana keksimme vaihtoehtoisia tapoja saattaa ihmisiä ajan tasalle. Sähköpostin välityksellä asiat eivät yleensä edenneet, ja pidimmekin eri ihmisiin yhteyttä facebookin, Skypein tai Google Driven avulla, puhelimitse ja hyvin usein epäkohteliaasti ja ilmoittamatta oven taakse ilmestymällä. Opinnäytetyön tekemisen jälkeen olemme välillä palanneet reflektoimaan aiempia pieniä projekteja, joissa olemme koulun aikana olleet mukana, ja tunnistamme nyt paremmin ne tekijät, mitkä tekevät onnistuneen projektin.

Prosessimme eteni jokseenkin ”omitusesti”, sillä selvästi eniten aikaa kului valmistavan seminaarin kokoamiseen ja vähiten opinnäytetyön viimeiseen vaiheeseen, jolle on ohjeistettu käytettäväksi eniten aikaa. Toki valmistavan seminaarin kokoaminen ja projektisuunnitelman laatiminen ovat osa opinnäytetyötä, mutta silti ”itse asiaan” pääsemisen viivästyminen harmitti. Lopulta suorittamamme viimeisen vaiheen erittäin tiukalla aikataululla, koska meille oli muun muassa edellä mainittujen raha-asioiden vuoksi tärkeintä valmistua mahdollisimman pian.

Epätavallinen talvi toi oman mielenkiintoisen lisänsä työskentelyyn. Valmistavaa seminaaria koostessamme hyväksyimme sen tosiasian, että kuvauksia ei voitaisi tehdä kesällä, vaan kenties huonoimpana mahdollisena ajankohtana, eli helmikuussa. Sopeuduimme ajatukseen ja suunnitelimme kuvaavamme talvisia maisemia, lumitöiden ja lumilinnan tekoa ja muuta vastaavaa. Helmikuun loppupuolella emme olleet vieläkään päässeet yhteistyökumppaneiden kanssa yhteisymmärrykseen kuvauspäivistä, kun ilma lämpeni ja lumet sulivat pois. Opimme opinnäytetyömme aikana muuttamaan suunnitelmia, joustamaan ja hyväksymään turhan työn tekemisestä aiheutuvan turhautumisen. Luonto ja ilmasto eivät toimi suunnitelmiamme mukaan, ja ehkä oli hyväkin, ettemme kuvanneet vain idyllistä, kesäistä maaseutua. Opiskelijat ymmärtävät videon katsottuaan, että maaseudulla työt on tehtävä huonollakin ilmalla ja oppivat ehkä varautumaan siihen, että oikeissa ja luonnollisissa ympäristöissä pitää ottaa huomioon enemmän asioita kuin ihmisten luomissa, sisällä sijaitsevilla terapiatiloissa.

Projektiamme ajatellen turhimmaksi tehtäväksi koimme kuvien piirtämisen kuvakäsikirjoitukseen. Monenlaisissa videoissa kuvakäsikirjoituksesta voi olla paljon hyötyä, mutta meillä video oli liian pitkä ja kuvaaminen tapahtui niin, että vasta paikan päällä näki, mistä kulmasta ja miten mikäkin asia kannattaa kuvata. Tästä huomautettiin myös videon tekemiseen liittyvässä kirjallisuudessa. Toisaalta jonkin verran kuvista oli yllättäen hyötyä editointivaiheessa.

Multimediaoppimateriaalille on varmasti tarvetta ammattikorkeakouluilla, mutta mikäli tekisimme opinnäytetyön uudelleen, emme lähtisi toteuttamaan näin suurta projektia. Videon suunnittelu ja toteuttaminen olivat erittäin hyödyllisiä oppimiskokemuksia ja mielenkiintoisia tehtäviä, mutta opinnäytetyöksi videon toteuttaminen on turhan suuri projekti, ja resurssien vähäisyys tuo paljon ongelmia. Jos päättää videon kuitenkin tehdä, kannattaa ehdottomasti hyödyntää muiden alojen opiskelijoiden taitoja ja resursseja ja toteuttaa opinnäytetyö monialaisesti esimerkiksi viestintä- ja media-alan opiskelijoiden kanssa. Lisäksi on syytä rajata tarkasti taustateoria ja aihe. Opinnäytetyötä aloitellessamme sovimme, ettemme päästä sitä mahdottomiin mittasuhteisiin, vaan pidäm-

me sitä vain normaalia isompana oppimistehtävänä. Tämä sopimus ei aivan pitänyt, mutta kaikesta huolimatta olemme todella ylpeitä valmiista videostamme ja opinnäytetyön päätökseen saamisesta. Taival tämän eteen on ollut pitkä ja työmäärä valtava. Toivomme, että työpanostamme arvostetaan ja videota hyödynnetään opetuksessa. Oma kiinnostuksemme maatalan kuntouttavaan käyttöön toimintaterapiassa on projektin myötä säilynyt ja lisääntynytkin, ja olemme saaneet opinnäytetyön myötä lisää vahvistusta ajatuksillemme maatilaympäristön ja maatalan toimintojen hyödyllisyydestä kuntoutuksessa. Aiheen kiinnostavuus ja motivoivuus ovat varmasti olleet heikkoinakin hetkinä taustalla mahdollistamassa prosessin loppuun asti saattamisen.

LÄHTEET

- Aaltonen, J. 2002. Käsikirjoittajan työkalut – Audiovisuaalisen käsikirjoituksen tekijän opas. Tampere: Tammer-Paino Oy.
- Aaltonen, J. 2007. Käsikirjoittajan työkalut – Audiovisuaalisen käsikirjoituksen tekijän opas. Tampere: Tammer-Paino Oy.
- Berget, B., Skarsaune, I., Ekeberg, Ø., Braastad, B.O. 2007: Humans in mental disorders working with farm animals: a behavioral study. *Occupational Therapy in Mental Health* 2007 (23, 2), 101-117.
- Berget, B., Ekeberg, Ø., Pedersen, I. & Braastad, B.O. 2011. Animal-Assisted Therapy with Farm Animals for Persons with Psychiatric Disorders: Effects on Anxiety and Depression, a Randomized Controlled Trial. *Occupational Therapy in Mental Health* 2011 (27,2), 50-64.
- Blank, A. & Sumsion, T. 2006. The Canadian Model of Occupational Performance. Teoksessa Duncan, E. 2006. *Foundations for Practice in Occupational Therapy*. 4. painos. Elsevier.
- Christiansen, C., Clark, F., Kielhofner, G., Rogers, J. 1995. Position paper: Occupation.
- Elings & Hassink 2006. Farming for Health in the Netherlands. Teoksessa Hassink, J. & van Dijk, M.. 2006. *Farming for Health. Green-Care Farming Across Europe and the United States of America*. Alankomaat: Springer.
- Elokuvantaju 2014. Oppimateriaali. Artikkelit. Jouko Aaltonen: Käsikirjoittaminen on helppoa. Hakupäivä 3.5.2014
http://elokuvantaju.uiah.fi/oppimateriaali/kasikirjoitus/artikkelit/aaltonen_johdanto.jsp
- Green Care Finland 2012a. Menetelmät. Hakupäivä 4.12.2012
<http://www.gcfinland.fi/MitaOnGreenCarePaavalikko;jsessionid=AC261C515D1EE181706C28BCB27E4D02?name=Menetelmät&parentName=MitaOnGreenCarePaavalikko&parentSubName=MitaOnGreenCarePaavalikko>
- Green Care Finland 2012b. Toimialat. Hakupäivä 20.11.2012
<http://www.gcfinland.fi/toimialat?parent=MitaOnGreenCarePaavalikko>
- Green Care Finland 2012c. Mitä on Green Care? Hakupäivä 20.11.2012
<http://www.gcfinland.fi/MitaOnGreenCarePaavalikko;jsessionid=AC261C515D1EE181706C28BCB27E4D02?name=MitaOnGreenCare&parentName=MitaOnGreenCarePaavalikko&parentSubName=MitaOnGreenCarePaavalikko>.
- Hagedorn, R. 2000. *Tools for Practice in Occupational Therapy: a Structured Approach to Core Skills and Processes*. Edinburgh: Churchill-Livingstone.
- Harra, T. & Salminen A-L. 2005. Mistä TOI on tullut? Toimintaterapia tänään ja huomenna. Suomalaisen toimintaterapian historia. Suomen toimintaterapialiitto ry. Helsinki: Edita publishing Oy.

- Hasselkus, B. R. 2011. The Meaning of Everyday Occupation. 2. painos. Thorofare: SLACK Incorporated.
- Haubehofer, D., Elings, M., Hassink, J., Hine, R. 2010. The Development of Green Care in Western European Countries. Explore 2010 vol. 6 (No. 2). Hakupäivä 20.11.2012.
<http://www.greenexercise.org/pdf/Haubehofer%20Elings%20Hassink%20and%20Hine%202010%20devmt%20green%20care%20in%20europe.pdf>.
- Hautala, T., Hämäläinen, T., Mäkelä, L., Rusi-Pyykkönen, M. 2011. Toiminnan voimaa. Toimintaterapia käytännössä. Helsinki: Edita.
- Heikkilä, K., Kirveenummi, A., Kivinen, T., Lilja, T., Rantamäki-Lahtinen, L. Yli-Viikari, A. 2008. Maataloudesta terveyttä ja hyvinvointia: hoivamaatalouden mahdollisuudet. Maataloustieteen päivät 2008. Tutkimushankkeen tiivistelmä. Hakupäivä 29.11.2012
http://www.smts.fi/mpol2008/index_tiedostot/Posterit/ps063.pdf.
- Hine, R., Peacock, J. & Pretty, J. Care farming in the UK: Evidence and Opportunities. Report for the National Care Farming Initiative. University of Essex. Hakupäivä 23.4.2013
<http://www.carefarminguk.org/sites/carefarminguk.org/files/Care%20Farming%20in%20the%20UK%20-%20Essex%20Uni%20Report.pdf>
- Idänpään-Heikkilä, U., Outinen, M., Nordblad, A., Päivärinta, E. & Mäkelä, M. 2000. Laatuksiteerit. Suuntaviivoja tekijöille ja käyttäjille. Stakes. Helsinki.
<http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/75158/Aiheita20-2000.pdf?sequence=1>
- Juvonen, R. 2004. Pieni perinnekirja. Helsinki: Kirjapaja Oy.
- Jämsä K, & Manninen, E. 2000. Osaamisen tuotteistaminen sosiaali- ja terveysalalla. Vantaa: Tummavuoren kirjapaino Oy.
- Karttunen, K. & Lille, M. 2012. Tunsin turvan lämmön. Eläinavusteinen toimintaterapia Skatan tilalla. Opinnäytetyö. Metropolia Ammattikorkeakoulu.
- Keränen V., Lamberg, N. & Penttinen, J. 2005. Digitaalinen media. Videon käyttö multimediassa. Jyväskylä: Docendo Finland Oy.
- Launiainen, H. & Lintula, L. 2003. Toimintaterapia ja toimintaterapeutit. Julkaisussa Toimintaterapianimikkeistö 2003. Helsinki: Kuntatalon paino.
- Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä 2010. Green Care – mitä – kenelle – miten? Hakupäivä 20.11.2012 http://www.maaseutupolitiikka.fi/files/1167/Green_Care_INFO.pdf.
- Maaseutupolitiikka 2012. Green Care. Hakupäivä 20.11.2012
http://www.maaseutupolitiikka.fi/teemaryhmat/hyvinvointipalvelut/green_care.
- Oamk.fi 2013. Toimintaterapeuttikoulutus. Hakupäivä 25.11.2013
http://www.oamk.fi/koulutus_ja_hakeminen/nuoret_suomenkielinen/toimintaterapia/
- Oamk.fi. 2014. Oppimateriaali. Hakupäivä 2.1.2014
http://www.oamk.fi/amok/oppimat/LO/Opetusmenetelmat06a/html/havainnollistam_.html

Parkinson, S., Lowe, C. & Vecsey, T. 2011. The therapeutic benefits of horticulture in a mental health service. *The British Journal of Occupational Therapy* 11 (74).

Pekkala, J. 2013. Toimintaterapeutti, Alarmi Stables. Keskustelu 4.4.2013. Tekijän hallussa.

Pierce, D. 2003. *Occupation by Design. Building Therapeutic Power*. Philadelphia: F.A. Davis Company.

Ramafikeng, M. 2011. Occupation focused conceptual frameworks. 8. Lecture: The Canadian Model of Occupational Performance and Engagement (CMOP-E). Hakupäivä 27.2.2013
https://vula.uct.ac.za/access/content/group/9c29ba04-b1ee-49b9-8c85-9a468b556ce2/Framework_2/lecture8.htm

Ranta, S-L. & Seppovaara, J. 2003. *Maatilan pihapiiri*. Hämeenlinna: Karisto Oy.

Rissanen, T. 2002. *Projektilla tulokseen. projektin suunnittelu, toteutus, motivointi ja seuranta*. Kustannusosakeyhtiö Pohjantähti. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Ruuska, K. 2006. *Terveystuonon projektihallinta. Mallit, työkalut, ihmiset*. Helsinki: Tammerpaino Oy.

Ruuska, K. 2007. *Pidä projekti hallinnassa. Suunnittelu, menetelmät, vuorovaikutus*. 6. painos. Helsinki: Gummerus kirjapaino Oy.

Saukko, E. & Warsell, M. 2011. "Tos tulee enemmän sitä elämisen makua." *Maatila toimintaterapian ympäristönä*. Opinnäytetyö. Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Schuler, Y. 2007. The farm as a special environment for children with learning disabilities. *Proceedings of the Community of Practice Farming for Health*. Hakupäivä 30.5.2013
http://publicaties.vlaanderen.be/docfolder/26348/boek_farming_for_health_full_text.pdf

Silfverberg, P. 2007. *Ideasta projektiksi. Projektityön käsikirja*. 1. painos. Helsinki: Edita Prima Oy.

Stuart, C. 2001. *Viesti tehokkaasti, esiinny vakuuttavasti*. Juva: WS Bookwell Oy.

Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404.

Timoskainen J. 2010. "Luonnollista toimintaa". *Luontopainotteista toimintaa aivohalvauskuntoutu- jille*. Opinnäytetyö. Savonia-ammattikorkeakoulu.

Townsend E. & Polatajko H 2007. *Enabling Occupation 2: Advancing an occupational therapy vision for health, well-being & justice through occupation*. Ottawa: CAOT publications ACE.

Townsend, E., Stanton, S., Law, M., Polatajko, H., Baptiste, S., Thompson-Franson, T., Kramer, C., Swedlove, F., Brintnell, S. & Campanile, L. 1997. *Enabling Occupation: An Occupational Therapy Perspective*. Ottawa: CAOT publications ACE.

Tuorila, H. 2006. "Täällä maalla on hyvä asua". Kokemukset maaseudusta uutena asuin-
ympäristönä. Kuluttajatutkimuskeskuksen julkaisu 2006 (4). Hakupäivä 23.4.2013
http://www.kuluttajatutkimuskeskus.fi/files/4900/2006_04_julkaisu_maallaonhyvaasua.pdf

Tynjälä P. 1999. Oppiminen tiedon rakentamisena. Konstruktivistisen oppimiskäsityksen perusteita. Helsinki. Kirjayhtymä Oy.

Vähälä E. 2003. Luovan käsityöprosessin yhteydet psyykkiseen hyvinvointiin. Nurmijärvi. Kirjakas Ky.

LIITTEET

Liite 1: Videon ohjeistus

Liite 2: Opettajien palautelomake

Liite 3: Käsikirjoituksen palautelomake

Liite 4: Opiskelijoiden palautelomake

Liite 5: Kuvauslupa

Liite 6: Tehtäväluettelo

Liite 7: Laatukriteerit

Hyvä toimintaterapian koulutusohjelman opettaja!

Mahdollisuuksien Maatila -video on tarkoitettu oppimateriaaliksi Oulun ammattikorkeakoulun toimintaterapian opettajille ja toimintaterapeuttiopiskelijoille. Video keskittyy Kanadan toiminnallisen suoriutumisen ja sitoutumisen malliin sekä maatilaympäristön ja maatalan toimintojen analyysiin ja adaptaatioon. Video on valmistunut projektimuotoisen opinnäytetyön tuotoksena.

Taustaa

Sosiaali- ja terveysalalla käytetään yhä enemmän audiovisuaalista tiedon välittämistä. Yleensä videolla välitetään tietoa kielellisellä ilmaisulla, puheen ja tekstin kautta sekä kuvaa ja ääntä käyttäen. Kuvan osatekijöitä ovat sen sisältö ja kameratyöhön pohjautuva esitystapa. Näitä osatekijöitä yhdistelemällä saadaan aikaan realistinen vaikutelma aiheesta. (Jämsä & Manninen 2000, 59.)

Video on suunniteltu niin, että sen taustalla vaikuttaa konstruktivistinen oppimiskäsitys sekä sen yksi suuntaus, sosiaalinen konstruktionismi. Konstruktivistisen oppimiskäsityksen mukaan oppiminen nähdään oppijan aktiivisena kognitiivisena toimintana. Opiskelija tulkitsee havaintojaan ja uutta tietoa aikaisempien kokemustensa ja tietojensa pohjalta. Opiskelijaa ei täytetä tiedolla, vaan hän on aktiivisesti merkityksiä etsivä ja niitä rakentava toimija. (Tynjälä 1999, 37–38.) Konstruktivistisesta oppimiskäsityksestä erotellaan eri suuntauksia. Sosiaalinen konstruktionismi korostaa sosiaalisen tiedon konstruoinnin ja kielen merkitystä, minkä vuoksi opetuksessa painottuvat sosiaalinen vuorovaikutus, oppiminen yhteistoiminnassa, keskustelu, merkityksistä neuvottelu ja merkitysten rakentaminen käytännöllisissä yhteyksissä. Yhteisö nähdään tiedon muodostumisessa ensisijaisena ja yksilö toissijaisena. (Tynjälä 1999, 61.)

Toimintaterapeuteilla on paljon tietoa ympäristöstä ja sen porrastamisesta, ja maatilalla vaihtoehtoja ja mahdollisuuksia on erittäin runsaasti. Opiskelijoiden olisi tärkeää valmistuttuaan muistaa hyödyntää opiskelujen aikana opittu monipuolinen ammattitaito ympäristön hyödyntämisestä ja merkityksellisten toimintojen käyttämisestä toimintaterapiassa.

Valmistelut

Videoiden tarkoituksenmukainen käyttö vaatii opettajan aktiivista valmistelua ja pohdintaa. (Hakkarainen 2005, 149.) Stuartin (2001, 70–73) mukaan kannattaa huomioida esimerkiksi huoneen koko ja muoto, teknisten laitteiden toimivuus sekä tilan valaistus. Video sisältää tehtäviä, joiden ajaksi video pysäytetään. Opiskelijat pohtivat vastauksia kysymyksiin, joten siltä varalta kannattaa olla valmiina jotain, johon voit kirjata vastauksia ylös niin, että ne näkyvät kaikille tilassa oleville.

Opetustilanteen kulku

Video pysäytetään neljä kertaa. Videoon ilmestyy **ajatuskupla** silloin, kun on tarkoitus painaa tauko-nappia. Tauon sopivan pituuden voitte määrittellä itse tilanteen mukaisesti. Ohjeistettujen tehtävien lisäksi voitte käyttää omaa ammattitaitoanne ja luovuuttanne esimerkiksi taukojen aikana esittämällä opiskelijoille lisäkysymyksiä.

1. Kehota opiskelijoita jakaantumaan muutaman hengen ryhmiin.
2. Jaa ryhmille "lakanat" eli suuret paperit, joille opiskelijat tekevät videon katsomisen aikana merkintöjä.
3. Pysäytä video ensimmäisen kerran silloin, kun näkyvässä on tyhjä Kanadan toiminnallisen suoriutumisen ja sitoutumisen malli ja ajatuskupla, seuraavan spiikin jälkeen: *"Yrittäkää palautella mieleenne, mitä keskeisiä käsitteitä malliin liittyy."* Pohdinnan jälkeen jatkakaa videon katsomista.
4. Pysäytä video toisen kerran silloin, kun olette nähneet ensimmäisen asiakasesimerkin kuntoutujan suorittamasta hevosen ruokinnasta. Tauon aikana opiskelijat tekevät pienryhmissä suppean perus- ja vaatimusanalyysin Kanadan toiminnallisen suoriutumisen ja sitoutumisen mallin pohjalta.
 - Kehota opiskelijoita myös miettimään, mikä äsken nähdyssä videopätkässä voisi olla toiminnan tavoitteena. (Todellisuudessa ensimmäisellä kuntoutujalla toiminnan tavoitteena on kaksikätesen toimimisen lisääntyminen.)
5. Pysäytä video kolmannen kerran, kun on kerrottu, mitä adaptaatio tarkoittaa. *"Sovellus-analyysin avulla **mahdollistetaan** kuntoutujan toimintaan osallistuminen sekä siitä suoriutumisen, millä voi olla paljon korjaavia vaikutuksia."*

- Kehota opiskelijoita miettimään, miten he soveltaisivat hevosen ruokintaa kuntoutujalle, jolle toiminta olisi merkityksellinen, mutta jolla on erilaisia haasteita tai toimintarajoitteita. Voit keksiä esimerkkejä itse.
6. Pysäytä video neljännen kerran, kun toinen asiakastilanne, lasten terapiasta on katsottu.
 - Kehota opiskelijoita taas miettimään, minkälaisia tavoitteita äsken nähdyllä toiminnalla voisi lapsille olla. (Huomauta, että eri lapsilla voi olla ryhmässä erilaisia tavoitteita.)
 - Kehota opiskelijoita miettimään, miten aiemmin nähtyä toimintaa on sovellettu lapsia varten. (Voit auttaa heitä kehottamalla pohtimaan, mitä erilaista toimintaa vaatii tai mahdollistaa fyysisesti, kognitiivisesti tai affektiivisesti).
 7. Videon loputtua voitte keskustella ja koota ajatuksia, joita heräsi videota katsoessanne.

OPETTAJIEN PALAUTELOMAKE

LIITE 2

Hyvä toimintaterapian koulutusohjelman opettaja!

Kiitos, että olet lupautunut katsomaan tekemämme "Mahdollisuuksien Maatila" -videon ja antamaan siitä palautetta! Palautteesi on arvokasta, sillä tavoitteenamme oli luoda kokonaisuus, joka sopisi opetuskäyttöön toimintaterapian koulutusohjelman eri opintojaksoille opetettavia asioita havainnollistamaan. Olemme laatineet myös opetustilannetta varten ohjeistuksen videon käyttöön.

Käy läpi alla olevat väittämät, ja merkitse rasti sarakkeeseen sen vaihtoehdon kohdalle, joka kuvaa sinun mielipidettäsi parhaiten. Vaihtoehdot ovat seuraavat:

- Täysin eri mieltä
- Osittain eri mieltä
- Osittain samaa mieltä
- Täysin samaa mieltä

	Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Videolla esitetään tutkimustuloksia maatilan kuntouttavasta käytöstä.				
Videolla käytetään oikeaoppisesti CMOP-E:n käsitteitä.				
Videon avulla voi havainnollistaa sitä, mitä opiskelijoiden on tarkoitus oppia (esimerkiksi CMOP-E tai ympäristön adaptaatio).				
Videon tehtävät lisäävät opiskelijoiden ymmärrystä toiminnan ja ympäristön analyysistä ja adaptaatiosta.				

Video on mielenkiintoinen.				
Video on innostava.				
Video kannustaa opiskelijaa oman luovuuden käyttämiseen.				
Video kannustaa opiskelijaa omien ongelmien ratkaisutaitojen käyttämiseen.				
Video lisää opiskelijoiden ymmärrystä siitä, miten paljon vaihtoehtoja yhden ja saman ympäristön hyödyntämiseen on.				
Video rohkaisee opiskelijaa pohtimaan erilaisia ratkaisuja.				
Video antaa kuvan siitä, kuinka suuri ammattitaito toimintaterapeuteilla on toiminnan tieteestä ja terapeuttisesta toiminnasta				
Videolla on sopivasti liikkuvaa kuvaa.				
Videolla on sopivasti still-kuvia.				
Videolla on sopivasti puhetta.				
Videolla on sopivasti musiikkia.				
Videolla on sopivasti tekstiä ja tehosteita.				
Videon tyyli on riittävän yhteneväinen.				
Selostus on kuuluvaa.				

Selostus on selkeää.				
Selostus on rauhallista.				
Video etenee johdonmukaisesti.				
Video on uudenlainen ja omaperäinen toimintaterapian oppimateriaali.				
Videolla käytetään erilaisia havainnollistamiskeinoja.				
Videolla osallistetaan opiskelijoita oppimaan yhdessä.				
Videon ohjeistus on ymmärrettävä.				
Videon ohjeistus sallii opettajan luovuuden käytön opetustilanteessa.				
Videon avulla pystyy herättämään monipuolista keskustelua.				

Haluatko sanoa videosta jotain muuta? (tarkennusta vastauksiin, kehittämisen kohteita, onnistumisia tms.):

Kiitos palautteestasi!

KÄSIKIRJOITUKSEN PALAUTELOMAKE

LIITE 3

Hei toimintaterapeuttiopiskelija!

Kiitos, että olet lupautunut antamaan palautetta videomme käsikirjoituksesta! Palautteesi on arvokasta, koska videomme ensimmäinen laatukriteeri on opiskelijälähtöisyys, ja palautteen pohjalta pystymme paremmin vastaamaan toimintaterapeuttiopiskelijoiden tarpeisiin ja toiveisiin.

Toiveenamme on, että valmis video olisi toimiva kokonaisuus, jota käytettäisiin tulevaisuudessa toimintaterapian koulutusohjelman eri opintojaksoilla havainnollistamassa opetettavia asioita.

Lue ensin videon alustava käsikirjoitus. Käy sitten läpi alla olevat väittämät, ja merkitse rasti sarakkeeseen sen vaihtoehdon kohdalle, joka kuvaa sinun mielipidettäsi parhaiten. Vaihtoehdot ovat seuraavat:

- Täysin eri mieltä
- Osittain eri mieltä
- Osittain samaa mieltä
- Täysin samaa mieltä

	Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Käsikirjoitus herättää mielenkiintoa valmista videota kohtaan.				
Maatilan kuntouttavaan käyttöön liittyvät tutkimustulokset on kerrottu käsikirjoituksessa ymmärrettävästi.				
Käsikirjoituksen asiasisältö on luotettavaa.				
Käsikirjoituksen asiasisältö on tarpeellista.				
Käsikirjoituksessa kuvaillut tehtävät vaikuttavat oppimista edistäviltä ja vahvistavilta.				
Käsikirjoitus etenee selkeästi ja johdonmukaisesti.				

Videon käsikirjoituksessa tulee riittävästi esille CMOP-E:n teorian sekä toiminnan analyysin ja adaptaation soveltamista käytäntöön.				
Käsikirjoituksen perusteella valmis video on hyödyllinen ja käyttökelpoinen väline toiminnan ja ympäristön analyysin ja adaptaation opiskelussa.				
Käsikirjoituksen perusteella valmis video on erilainen ja omaperäinen oppimateriaali.				
Käsikirjoituksen perusteella valmis video kannustaa pohtimaan erilaisia ratkaisuja.				
Käsikirjoituksen perusteella valmis video laajentaa käsitystä siitä, miten samaa ympäristöä voi hyödyntää monella eri tavalla.				

Kehittämisehdotuksia:

Mitä muuta haluat sanoa videon käsikirjoituksesta:

Kiitos palautteestasi!

OPISKELIJOIDEN PALAUTELOMAKE

LIITE 4

Hei toimintaterapeuttiopiskelija!

Kiitos, että olet lupautunut katsomaan tekemämme "Mahdollisuuksien Maatila" -videon ja antamaan siitä palautetta! Palautteesi on arvokasta, sillä videomme ensimmäinen laatukriteeri oli opiskelijälähtöisyys. Sen tulisi siis ensisijaisesti vastata toimintaterapeuttiopiskelijoiden tarpeisiin ja toiveisiin. Opiskelijat ovat jo aiemmin antaneet palautetta videon käsikirjoituksesta, jota kehittimme palautteen mukaiseen suuntaan.

Tavoitteenamme oli luoda kokonaisuus, joka sopisi oppimateriaaliksi koulutusohjelmamme eri opintojaksoille havainnollistamaan opeteltavia asioita. Opettajille olemme laatineet opetustilannetta varten ohjeistuksen videon käyttöön.

Käy läpi alla olevat väittämät, ja merkitse rasti sarakkeeseen sen vaihtoehdon kohdalle, joka kuvaa sinun mielipidettäsi parhaiten. Vaihtoehdot ovat seuraavat:

- Täysin eri mieltä
- Osittain eri mieltä
- Osittain samaa mieltä
- Täysin samaa mieltä

	Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Videolla esitetään tutkimustuloksia maatilan kuntouttavasta käytöstä.				
Videolla käytetään Kanadan toiminnallisen suoriutumisen ja sitoutumisen mallin (CMOP-E) käsitteitä.				

Videolla käsitellään CMOP-E:n teoriaa maatalaympäristön ja maatalan toimintojen avulla.				
Videolla opetetaan CMOP-E:n teorian soveltamista käytäntöön.				
Videolla opetetaan toiminnan analyysin ja adaptaation soveltamista käytäntöön.				
Video sisältää aiheeseen liittyviä tehtäviä, joita opiskelijat voivat yhdessä sekä opettajan ohjauksen avulla tehdä videota katsoessaan.				
Videon tehtävät lisäävät ymmärrystä toiminnan ja ympäristön analyysistä ja adaptaatiosta.				
Video on mielenkiintoinen.				
Video on innostava.				
Videolla on sopivasti ja selkeästi liikkuvaa kuvaa.				
Videolla on sopivasti still-kuvia.				
Videolla on sopivasti puhetta.				
Videolla on sopivasti musiikkia.				
Videolla on sopivasti tekstiä ja tehosteita.				
Videon tyyli on riittävän yhteneväinen.				
Selostus on kuuluvaa.				

Selostus on selkeää.				
Selostus on rauhallista.				
Video etenee johdonmukaisesti.				
Video on uudenlainen ja omaperäinen toimintaterapian oppimateriaali.				
Videolla käytetään erilaisia havainnollistamiskeinoja.				
Videolla osallistetaan opiskelijoita oppimaan yhdessä.				
Video kannustaa käyttämään omaa luovuuttaan.				
Video kannustaa käyttämään omia ongelmanratkaisutaitoja.				
Video lisää ymmärrystä siitä, miten paljon vaihtoehtoja yhden ja saman ympäristön hyödyntämiseen on.				

Haluatko sanoa videosta jotain muuta? (tarkennusta vastauksiin, kehittämisen kohteita, onnistumisia tms.):

Kiitos palautteestasi!

Hei!

Olemme Oulun ammattikorkeakoulun toimintaterapeuttiopiskelijoita. Valmistamme opinnäytetyönämme videon opiskelumateriaaliksi toimintaterapeuttiopiskelijoille ja toimintaterapian opettajille.

Videon aiheena on maatila toimintaterapian ympäristönä. Videon tarkoituksena on tuoda esille, miten maatilaympäristöä ja maatalan toimintoja voidaan hyödyntää käytännössä erilaisten toimintaterapian asiakkaiden kanssa. Toiveenamme on, että opiskelijat innostuisivat käyttämään maatilaa ja luontoa asiakkaidensa kanssa tulevassa ammatissaan.

Kuvaukset toteutetaan helmikuussa 2014 Alarmi Stablesin tilalla. Toimintaterapeutti Jutta Pekkala tekee kanssamme yhteistyötä ja toimii ohjaavana asiantuntijana. Edellä mainittuja toimintoja toteuttamaan tarvitsimme toimintaterapian asiakkaita. Oikeiden asiakkaiden ansiosta video kuvaa mahdollisimman aidolla tavalla käytännön toimintaterapiaa ja lisää toimintaterapeuttiopiskelijoiden ymmärrystä sekä kiinnostusta alan opiskeluun. Kuvaamme videolle kaksi terapiatoimintaa eläimen ruokinnasta. Toimintoja toteuttamaan tarvitsemme lapsiasiakkaita sekä aikuisen asiakkaan.

Video tulee siis

- Oulun ammattikorkeakoulun toimintaterapian koulutusohjelman opettajien vakituiseen käyttöön
- Jutta Pekkalan käyttöön
- opinnäytetyön tekijöiden (eli Päivi Latvalehdon ja Riikka Simosen) käyttöön

Video ei tule olemaan yleisessä jakelussa vapaasti saatavilla. Videolla ei kerrota henkilötietoja. Ennen valmiin videon esittämistä kenellekään muulle se esitetään videolla esiintyville henkilöille, jotka hyväksyvät sisällön.

Osallistuminen kuvauksiin olisi meille suureksi avuksi. Tällä lomakkeella pyydämme suostumustanne kuvaamiseen ja kuvatun materiaalin käyttämiseen videolla. Mikäli haluatte tarkempia tietoja

kuvaukseen tai johonkin muuhun asiaan liittyen, voitte ottaa sähköpostitse yhteyttä joko meihin, opinnäytetyötä ohjaaviin opettajiin tai Jutta Pekkalaan. Kiitos!

Riikka Simonen
toimintaterapeuttiopiskelija
Oulun ammattikorkeakoulu
xxxx@students.oamk.fi

Päivi Latvalehto
toimintaterapeuttiopiskelija
Oulun ammattikorkeakoulu
xxxx@students.oamk.fi

Maarit Virtanen
tuntiopettaja
Oulun ammattikorkeakoulu
xxxx@oamk.fi

Eliisa Niilekselä
lehtori
Oulun ammattikorkeakoulu
xxxx@oamk.fi

[] Annan luvan kuvaamiselle sekä kuvatun materiaalin käyttämiselle videolla

Allekirjoitus ja nimenselvennys

Tämä lomake tullaan hävittämään opinnäytetyön valmistuttua.

TEHTÄVÄLUETTELO

LIITE 6

Laatijat: Päivi Latvalehto, Riikka Simonen

Projekti: Mahdollisuuksien maatila.

Tehtävän numero	Tehtävän nimi	Aloituspvm	Lopetuspvm	Suunn. aika (h)	Toteutun. aika (h)	Tehtävän suorittaja
1	Aiheeseen perehtyminen	8/12	6/13	108 108	207 207	P.L. R.S.
1.1	Opinnäytetyön valmistavan seminaarin kokoaminen	8/12	5/13	106 106	205 205	P.L. R.S.
1.2	Opinnäytetyön valmistavan seminaarin esitys	6/13	6/13	2 2	2 2	P.L. R.S.
2	Projektin suunnittelu	8/13	11/13	81 81	93 93	P.L. R.S.
2.2	Projektisuunnitelman kirjoittaminen	8/13	11/13	71	71	P.L. R.S.
2.3	Projektisuunnitelman esitys	11/13	11/13	2 2	2 2	P.L. R.S.
2.4	Projektisuunnitelman korjaaminen	11/13	11/13	8 8	20 20	P.L. R.S.
3	Videon sisällön suunnittelu	12/13	2/14	68 68	42 42	P.L. R.S.
3.1	Synopsis ja käsikirjoitus	12/13	12/13	10 10	7 7	P.L. R.S.
3.2	Kuvakäsikirjoitus	12/13	12/13	2 2	3 3	P.L. R.S.
3.3	Audiovisuaalisen viestinnän asiantuntijan etsiminen	12/13	2/14	10 10	20 20	P.L. R.S.
3.4	Kuvauspaikkojen selvittäminen ja yhteistyösopimusten teko	1/14	2/14	8 8	8 8	P.L. R.S.
3.5	Teknisten välineiden käytön opettelu	1/14	3/14	3 3	1 1	P.L. R.S.

3.6	Käsikirjoituksen palautelomakkeen laatiminen	1/14	1/14	3 3	3 3	P.L. R.S.
4	Videon toteutus	2/14	3/14	108 108	95 95	P.L. R.S.
4.1	Käsikirjoituksen muokkaaminen palautteen pohjalta	2/14	2/14	1 1	1 1	P.L. R.S.
4.1	Toimintojen kuvaus	2/14	3/14	18 18	18 18	P.L. R.S.
4.2	Tietoteknisen sovelluksen käytön opettelu	2/14	2/14	10 10	0 0	P.L. R.S.
4.3	Kuvatun materiaalin leikkaus ja editointi	2/14	4/14	60 60	60 60	P.L. R.S.
4.4	Palautelomakkeen laatiminen	2/14	4/14	6 6	6 6	P.L. R.S.
4.5	Palautteen analysointi	2/14	5/14	14 14	10 10	P.L. R.S.
5	Projektin päättäminen	3/14	4/14	64 64	64 64	P.L. R.S.
5.1	Projektin arviointi	3/14	5/14	26 26	26 26	P.L. R.S.
5.2	Loppuraportin kirjoittaminen	3/14	5/14	20 20	20 20	P.L. R.S.
5.3	Loppuraportin esittäminen	4/14	5/14	2 2	2 2	P.L. R.S.
5.4	Loppuraportin korjaukset ja viimeistely	4/14	6/14	16 16	16 16	P.L. R.S.
	Kokonaistuntimäärä			429 429	501 501	P.L. R.S.

Laatukriteeri	Ominaisuus	Mitattavuus
Opiskelijälähtöisyys	<p>Opiskelijoiden tiedon tarve siitä, miten näyttöön perustuvaa tutkimustietoa voidaan soveltaa käytännön työhön</p> <p>Opiskelijoiden tiedon tarve siitä, miten toimintaa ja ympäristöä analysoidaan ja sovelletaan</p> <p>Opiskelijoiden tarve oppimateriaaliin, joka tukee heidän aiemmin oppimaansa tietoa ja jonka päälle voi rakentaa</p> <p>Opiskelijoiden tarve yhdessä oppimiseen ja tiedon rakentamiseen</p> <p>Opiskelijoiden tarve omaa opiskeluaktiivisuutta herättelevään ja sitä tukevaan oppimateriaaliin</p>	<p>Videolla esitetään tutkimustuloksia maatalan kuntouttavasta käytöstä.</p> <p>Videolla käytetään CMOP-E:n käsitteitä.</p> <p>Videolla opetetaan CMOP-E:n teorian ja toiminnan analyysin ja adaptaation soveltamista käytäntöön.</p> <p>Video sisältää aiheeseen liittyviä tehtäviä, joita opiskelijat voivat yhdessä sekä opettajan avustuksella tehdä videota katsoessaan.</p> <p>Opiskelijat kokevat tehtävien lisäävän heidän ymmärrystään toiminnan ja ympäristön analyysistä ja adaptaatiosta.</p> <p>Video on mielenkiintoinen ja innostava.</p> <p>Opiskelijoiden palaute on vaikuttanut videon sisältöön.</p>
Havainnollisuus	<p>Opettajien tarve selkeään oppimateriaaliin, joka yhdistää CMOP-E:n teoriaa käytäntöön</p> <p>Opettajien tarve oppimateriaaliin, joka vahvistaa opetettua asiaa visuaalisesti ja äänen avulla</p>	<p>Videolla käsitellään CMOP-E:n teoriaa maatalaympäristön ja maatalan toimintojen avulla.</p> <p>Videolla yhdistetään maltillisesti, selkeästi ja yhtenevällä tyylillä liikkuvaa kuvaa, still-kuvia, puhetta, musiikkia, tekstiä ja tehosteita.</p>

	<p>Opettajien tarve oppimateriaaliin, joka on visuaaliselta ilmeeltään yhtenäinen</p> <p>Opiskelijoiden tarve saada kuullun ja luetun teorian lisäksi toiminnan analyysistä ja adaptaatiosta visuaalista, konkretisoivaa oppimateriaalia</p> <p>Opettajien tarve oppimateriaaliin, joka paitsi tukee ja vahvistaa heidän opettamaansa asiaa, myös rohkaisee oppilaita omaan pohdintaan ja ongelmanratkaisuun</p>	<p>Videon äänet ovat kuuluvat, rauhalliset ja selkeät.</p> <p>Videolla näytetään yllä mainittujen keinojen avulla toiminnan ja ympäristön analyysia ja adaptaatiota maatilaympäristössä.</p> <p>Video etenee johdonmukaisesti.</p> <p>Video sisältää aiheeseen liittyviä tehtäviä, joita opiskelijat voivat tehdä yhdessä sekä opettajan avustuksella videota katsoessaan.</p>
<p>Luovuus</p>	<p>Oma tarpeemme luoda uudenlainen ja omaperäinen opinnäytetyö, joka haastaa meitä, on opettavainen ja eroaa muista opinnäytetöistä, joita aiheesta on tehty</p> <p>Toimintaterapian opettajien tarve käyttökelpoiselle ja oivaltavalle oppimateriaalille</p> <p>Opiskelijoiden tarve oppia tekemään toiminoista asiakkaille kohdennettuja</p> <p>Toimintaterapian tarve tuoda alaamme esille sekä lisätä ihmisten arvostusta ammattiamme kohtaan</p>	<p>Opiskelijat kokevat videon uudenlaiseksi ja omaperäiseksi toimintaterapian oppimateriaaliksi.</p> <p>Videolla yhdistyy erilaisia elementtejä, kuten eri havainnollistamiskeinoja sekä opiskelijoiden osallistamista videon katsomiseen ja siitä yhdessä oppimiseen.</p> <p>Opettajat kokevat, että videon avulla voi helposti opettaa ja havainnollistaa sitä, mitä opiskelijoiden on tarkoitus oppia (esimerkiksi CMOP-E tai ympäristön adaptaatio).</p> <p>Video kannustaa opiskelijaa oman luovuuden ja ongelmanratkaisutaitojen käyttämiseen.</p> <p>Video lisää opiskelijoiden ymmärrystä siitä, miten monta vaihtoehtoa yhden ja saman</p>

		<p>ympäristön hyödyntämiseen on.</p> <p>Video rohkaisee opiskelijaa pohtimaan erilaisia ratkaisuja.</p> <p>Videolta saa käsityksen siitä, kuinka suuri ammattitaito toimintaterapeuteilla on toiminnan tieteestä ja terapeuttisesta toiminnasta</p>
--	--	---